

Sbírka zákonů

Československá socialistická republika

ČESKÁ
SOCIALISTICKÁ REPUBLIKA

SLOVENSKÁ
SOCIALISTICKÁ REPUBLIKA

Částka 30

Vydána dne 24. listopadu 1975

Cena

OBSAH

128. Vyhláška federálního ministerstva práce a sociálních věcí, kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení

Oznámení o vydání obecných právních předpisů

Oznámení o uzavření mezinárodních smluv

128

VYHLÁŠKA

federálního ministerstva práce a sociálních věcí

ze dne 20 listopadu 1975,

kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení

Federální ministerstvo práce a sociálních věcí stanoví podle § 172 odst. 1 až 5 zákona č. 121/1975 Sb. o sociálním zabezpečení (dále jen „zákon“), v dohodě s federálními ministerstvy národní obrany, vnitra a zemědělství a výživy s ministerstvy práce a sociálních věcí a spravedlnosti republik, s ostatními zúčastněnými ústředními orgány a s Ústřední radou odborů, a pokud jde o důchod za výsluhu let, též v dohodě s ministerstvy kultury republik a podle zásad stanovených vládou Československé socialistické republiky:

ČÁST PRVNÍ

VÝKLAD NĚKTERÝCH POJMŮ

DÍL PRVNÍ

DŮCHODOVÉ ZABEZPEČENÍ

Doba zaměstnání

§ 1

K § 10 odst. 4 větě druhé zákona

(1) Dobou důchodového zabezpečení (pojištění) členů jednotných zemědělských družstev se rozumí od 1. října 1948 též doba

- a) před 1. lednem 1957 po kterou žena, aniž byla členkou jednotného zemědělského družstva, trvale a soustavně v něm pracovala ve stanoveném rozsahu, i když tato doba nebyla započítatelná podle předpisů o důchodovém pojištění členů jednotných zemědělských družstev;
- b) před 1. lednem 1969, po kterou členka jednotného zemědělského družstva před vstupem do takového družstva byla účastna na výdělečné činnosti svého manžela, který byl jednotlivě hospodářcím rolníkem nebo spolupracujícím členem jeho rodiny a splňovala v té době podmínky stanovené pro důchodové pojištění spolupracujícího člena rodiny (§ 98 odst. 3) nebo byla ve stanoveném rozsahu pracovně činná v jednotném zemědělském družstvu I. nebo II. typu.

(2) Dobou důchodového zabezpečení (pojištění) členů jednotného zemědělského družstva se rozumí v období od 1. ledna 1957 do 31. března 1962 též doba, po kterou člen jednotného zemědělského družstva nebyl důchodově pojištěn proto, že pobíral částečný invalidní důchod nebo obdobný důchod z důchodového zabezpečení (pojištění, zaopatření)

jestliže současně vykonával v družstvu pracovní činnost aspoň v rozsahu zakládajícím zabezpečení v nemoci podle předpisů o sociálním zabezpečení družstevních rolníků.

(3) Doba pracovní činnosti v jednotném zemědělském družstvu před 1. dubnem 1962 se pro nároky vzniklé za účinnosti zákona hodnotí jako doba zaměstnání, i když nebylo za tuto dobu zapláceno pojistné, jestliže byly splněny ostatní podmínky pro započtení této doby podle dosavadních předpisů.

§ 2

K § 10 odst. 5 písm. a) zákona

Za dobu zaměstnání se považuje též

a) doba, po kterou byl pracující veden v evidenci národního výboru jako uchazeč o zaměstnání

— po skončení zaměstnání v souvislosti s prováděním strukturálních změn v národním hospodářství, s likvidací neefektivních provozů, se snižováním správního a řídicího aparátu a s jinými racionalizačními nebo organizačními opatřeními a v důsledku uplatnění zákazu některých prací a pracovních míst pro ženy¹⁾

po skončení služebního poměru vojáka z povolání, příslušníka Sboru národní bezpečnosti a příslušníka sboru nápravné výchovy v souvislosti se zásadními organizačními změnami v ozbrojených silách (sboroch)²⁾

b) doba soustavné pracovní činnosti vykonávané ústavech sociální péče občany (i mladistvými) kteří jsou umístěni v těchto ústavech pro velmi těžké tělesné (smyslové) nebo mentální postižení (§ 93 odst. 3 a § 94 zákona) jestliže pracovní odměna dosahuje aspoň 120 Kčs měsíčně,

c) doba pracovní výchovy v diagnostických ústavech pro mládež,

d) doba, po kterou byl pracující zařazen do pracovního útvaru podle vládního nařízení č. 223/1938 Sb., o pracovních útvarech, a doba, po kterou byl pracující začleněn okupanty v době nesvobody do zvláštních útvarů zřízených pro válečné účely

§ 3

K § 10 odst. 5 písm. c) zákona

(4) Členu jednotného zemědělského družstva se započítává pro vznik nároku na důchod a jeho výši kalendářní rok, jestliže v něm odpracoval

a) všechny pracovní dny které pro něj vyplývají z jeho pracovního zařazení, anebo

b) aspoň 150 pracovních dnů, jde-li o člena činného jen v rostlinné výrobě,

pokud se dále nestanoví jinak.

(2) Pracoval-li člen jednotného zemědělského družstva po část kalendářního roku v rostlinné výrobě a po část kalendářního roku v jiném pracovním zařazení, započítává se kalendářní rok, jestliže odpracoval počet pracovních dnů uvedený v předchozím odstavci pod písm. a) tento počet pracovních dnů se snižuje o 9 dnů za každý kalendářní měsíc, po který člen jednotného zemědělského družstva pracoval v rostlinné výrobě.

(3) Odpracovaným dnům se kladou naroveň dny

a) po které člen jednotného zemědělského družstva pracoval se souhlasem družstva mimo družstvo

b) za které se poskytují peněžité dávky ze zabezpečení v nemoci a ze zabezpečení matky a dítěte nahrazující mzdu,

c) ošetřování nebo péče o dítě mladší než 10 let nebo ošetřování jiného nemocného člena rodiny, za podmínek uvedených v § 16 zákona o zabezpečení družstevních rolníků v nemoci a o zabezpečení matky a dítěte, po uplynutí doby po kterou se poskytuje podpora při ošetřování člena rodiny

d) řádné dovolené na zotavenou a dny lázeňské péče,

e) po které člen jednotného zemědělského družstva vykonával veřejnou funkci, plnil občanskou povinnost nebo jiný úkon v obecném zájmu, konal službu v ozbrojených silách včetně dnů potřebovaného pracovního volna poskytovaného v souvislosti s touto službou,

f) po které člen jednotného zemědělského družstva prokazatelně nemohl pracovat pro nepříznivé povětrnostní vlivy popřípadě pro překážku na straně družstva,

g) pracovního volna poskytovaného podle předpisů o studiu při zaměstnání a dny účasti na odborném nebo politickém školení,

h) za které se podle platných předpisů poskytuje pracovníkům náhrada mzdy popřípadě mzda jakož i doba, za kterou při důležitých osobních překážkách v práci náhrada mzdy nenáleží jen proto, že pracovník nespíná požadovanou podmínku doby zaměstnání.

¹⁾ Vyhláška č. 74/1970 Sb., kterou se upravuje uvolňování, umístování a hmotné zabezpečení pracovníků v souvislosti s prováděním racionalizačních a organizačních opatření, § 150 zákoníku práce (úplné znění č. 55/1975 Sb.).

²⁾ § 28 odst. 2 písm. b) zákona č. 76/1959 Sb., o některých služebních poměrech vojáků, ve znění zákona č. 59/1969 Sb., § 100 odst. 1 písm. a) a § 128 zákona č. 100/1970 Sb., o služebním poměru příslušníků Sboru národní bezpečnosti.

(4) Členu jednotného zemědělského družstva se změněnou pracovní schopností a člene jednotného zemědělského družstva, která pečuje aspoň o jedno dítě předškolního věku starší tří let nebo o invalidní nezletilé dítě, které potřebuje stálé péče, pokud nebylo umístěno v ústavu pro takové děti, se započítává pro vznik nároku na důchod a jeho výši kalendářní rok, jestliže v něm odpracovali aspoň 100 pracovních dnů (odstavce 1 až 3)

(5) Neodpracoval-li člen jednotného zemědělského družstva počet pracovních dnů potřebný podle předchozích odstavců pro zápočet celého kalendářního roku, započítávají se pro vznik nároku na důchod a jeho výši jen odpracované dny popřípadě dny které se jim kladou naroveň, pokud pracovní činnost člena jednotného zemědělského družstva zakládala zabezpečení v nemoci podle předpisů o zabezpečení družstevních rolníků v nemoci a o zabezpečení matky a dítěte.³⁾

(6) Odpracovaným dnem se rozumí den, v němž člen jednotného zemědělského družstva pracoval v družstvu v rozsahu stanoveném předpisy o zabezpečení družstevních rolníků v nemoci a o zabezpečení matky a dítěte.^{3a)}

(7) Ustanoveními předchozích odstavců nejsou dotčeny předpisy o zápočtu náhradních dob do doby pracovní činnosti pro účely důchodového zabezpečení.

§ 4

Zápočet doby od 9. května 1945 do 30. září 1948 jako doby zaměstnání

K § 10 odst. 1 písm. e) a odst. 5 písm. d) zákona

Pracovní činnost jednotlivě hospodářského rolníka, popřípadě spolupracujícího člena rodiny jednotlivě hospodářského rolníka, vykonávaná v době od 9. května 1945 do 30. září 1948, se hodnotí jako zaměstnání, byla-li vykonávána v rozsahu a za podmínek, které by podle části třetí této vyhlášky (§ 98 a násl.) zakládaly důchodové pojištění. Přitom se nevyžaduje splnění podmínky zaplacení pojistného za tuto dobu.

§ 5

Hodnocení doby zaměstnání vykonávaného v cizině

K § 10 odst. 2 písm. a) zákona

Jde-li o dobu zaměstnání vykonávaného československým občanem v cizině před 1. lednem 1947 má se za to, že se občan zdržoval v cizině s povo-

lením příslušného československého státního orgánu.

Úprava nároků pracujících při přestupu z důchodového pojištění osob samostatně hospodařících

K § 10 odst. 5 písm. d) zákona

§ 6

(1) Nárok na důchod pracujícího který byl důchodově pojištěn jako osoba samostatně hospodařící (spolupracující člen rodiny) a nesplnil podmínky pro nárok na invalidní nebo starobní důchod z tohoto pojištění, se posuzuje podle předpisů o důchodovém zabezpečení pracujících a doba tohoto pojištění se hodnotí jako doba zaměstnání, jestliže pracující

a) byl po skončení samostatné výdělečné činnosti zaměstnán aspoň po dobu potřebnou pro nárok na invalidní důchod, jde-li o invalidní (částečně invalidní) důchod, a aspoň po dobu pěti roků, jde-li o starobní důchod. Splnění této podmínky se však nevyžaduje stal-li se pracující invalidním následkem pracovního úrazu, nebo

b) nesplňuje sice podmínky pod písm. a) byl však před započítáním samostatné výdělečné činnosti zaměstnán a získal v samotném důchodovém zabezpečení pracujících dobu potřebnou pro nárok na invalidní důchod, a jde-li o starobní důchod, dobu potřebnou pro nárok na tento důchod, uplynulo-li však mezi skončením zaměstnání a vstupem do nového zaměstnání více než pět let, započítává se doba zaměstnání předcházející době výkonu samostatné výdělečné činnosti, jen jestliže byl znovu zaměstnán aspoň tři roky. Doba důchodového pojištění osob samostatně hospodařících se v tomto případě započítává pro výši důchodu, anebo

c) po 31. prosinci 1975 se stal členem jednotného zemědělského družstva nebo pracovníkem jiné socialistické organizace se zemědělskou nebo lesní výrobou a odevzdal své hospodářství některé z těchto organizací. To platí též pro nárok na důchod člena jednotného zemědělského družstva nebo pracovníka jiné uvedené organizace vzniklý po 31. prosinci 1975 když se podmínky uvedené v předchozí větě splnily před 1. lednem 1976.

(2) Podmínkou pro hodnocení doby důchodového pojištění osob samostatně hospodařících (spolupracujících členů rodiny) jako doby zaměstnání podle předchozího odstavce je, že bylo včas zapláceno pojistné za celou dobu trvání tohoto pojištění; doba důchodového pojištění se hodnotí jako doba zaměstnání III. pracovní kategorie.

³⁾ § 4 zákona č. 103/1984 Sb., o zabezpečení družstevních rolníků v nemoci a o zabezpečení matky a dítěte, ve znění zákona č. 121/1975 Sb.

^{3a)} § 22 odst. 1 vyhlášky č. 104/1984 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

[³] Nesplňuje-li pracovní podmínky uvedené v předchozích odstavcích, posuzuje se jeho nárok podle předpisů o důchodovém pojištění osob samostatně hospodařících, přitom se doba zaměstnání započítává jako doba důchodového pojištění osob samostatně hospodařících.

[⁴] Ženě, která je zaměstnána v zemědělství na státním (školním) statku nebo v jiné socialistické organizaci se zemědělskou nebo lesní výrobou, se započítává jako doba důchodového pojištění spolupracujícího člena rodiny jednotlivě hospodařícího rolníka též doba její účasti v období od 1. října 1948 do 31. prosince 1968 na výdělečné činnosti manžela, který byl jednotlivě hospodařícím rolníkem nebo spolupracujícím členem jeho rodiny jestliže splňovala v té době podmínky stanovené v § 98 odst. 3 pro důchodové pojištění spolupracujícího člena rodiny

[⁵] Nárok na invalidní nebo starobní důchod pracovního který byl před vstupem do zaměstnání osobou samostatně hospodařící a jemuž nevznikl nárok na důchod z tohoto pojištění jen proto, že nebylo zapláceno pojistné, se posuzuje vždy jen podle předpisů o důchodovém pojištění osob samostatně hospodařících pro něj platných v den, kdy se jinak splnily všechny podmínky pro nárok na důchod s výjimkou podmínky zaplacení pojistného.

§ 7

[¹] Pracovnímu, který již splnil podmínky pro nárok na starobní důchod z důchodového pojištění osob samostatně hospodařících, zvyšuje se nárok na starobní důchod za dobu zaměstnání po vzniku nároku na důchod podle předpisů platných pro pracovní, jestliže nepobíral po dobu zaměstnání starobní důchod, zvýšení nároku na starobní důchod se vypočítává z průměrného měsíčního výdělku stanoveného za dobu zaměstnání po vzniku nároku na důchod.

[²] Byla-li výplata důchodu zastavena na žádost pracovního který pokračuje v zaměstnání, obnoví se výplata důchodu nejdříve po uplynutí tří měsíců.

Náhradní doby

§ 8

K § 11 odst. 1 písm. a) a b) zákona

[¹] Jako náhradní doba se započítává doba služby konané v armádě Československé republiky od 28. října 1918 do 31. prosince 1939 a v Československých ozbrojených silách od 9. května 1945, pokud tato doba není již hodnocena jako služba vojáka z povolání.

[²] Dobou jiné vojenské služby je:

- a) doba vojenské služby v Rudé armádě od 1. ledna 1923 do 21. června 1941,
- b) doba vojenské služby v Československých legiích po 11. listopadu 1918,
- c) doba vojenské služby v armádě tzv. Slovenského státu za doby nesvobody (včetně zajetí) pokud nejde o dobu služby vojáka z povolání,
- d) doba výkonu služby na hranicích v bývalých oddílech Stráže obrany státu.

[³] Jako náhradní doba může být též započtena doba vojenské služby (včetně doby zajetí) v jiné než Československé nebo spojenecké armádě, kterou konali povinně občané za doby nesvobody pokud nejde o důstojníky nebo příslušníky SS a obdobných útvarů⁴ nebo o příslušníky těchto armád, kteří byli za trestné činy spáchané v jejich službách odsouzeni podle retribučních předpisů.⁵)

[⁴] Doby vojenských služeb se prokazují zpravidla potvrzením vydaným příslušným vojenským orgánem.

§ 9

K § 11 odst. 1 písm. c) a § 51 zákona

[¹] Dobou odbojové činnosti a věznění (internace) z politických, národnostních nebo rasových důvodů v době nesvobody se rozumí.

- a) doba vojenské služby v Rudé armádě od 7. listopadu 1917 do 31. prosince 1922 a od 22. června 1941 do 9. května 1945,
- b) doba vojenské služby v Československých legiích do 11. listopadu 1918,
- c) doba vojenské služby ve vojenských jednotkách Slovenské republiky rad a v armádě Maďarské republiky rad v roce 1919,
- d) doba účasti na protiválečných vzpourách za první světové války,
- e) doba služby Československého dobrovolníka ve španělské republikánské armádě (v mezinárodních brigádách) v době od 19. července 1938 do 28. března 1939 a doba, kterou strávil v internacích táborech ve Francii,
- f) doba vojenské služby v útvech Československých zahraničních armád, 1. Československé armády na Slovensku a v jednotkách spojeneckých armád v období od 15. března 1939 do 9. května 1945,
- g) doba služby v partyzánských jednotkách, které se zúčastnily přímých bojů s fašisty nebo záškodnické činnosti v týlu nepřítele jak na území Československého státu a Svazu sovětských socialistických republik, tak i v jiné evropské zemi,

⁴) Např. formace tzv. Sípových křížů bývalé Horthyovské maďarské armády

⁵) Dekret č. 16/1945 Sb., nařízení SNR č. 33/1945 Sb. SNR a zákon č. 33/1948 Sb.

- h) doba pobytu ve spojeneckých zemích před vstupem do československé zahraniční nebo spojenecké armády v době od přestoupení československých hranic, nejdříve však od 15. března 1939, do dne vstupu do armády jestliže jsou splněny podmínky pro uznání za příslušníka československé zahraniční nebo spojenecké armády
- ch) doba strávená v nacistických vězeních, káznících nebo koncentračních táborech (v internaci) v důsledku prokázané persekuce v období od 1. října 1938 do 5. května 1945 z politických, národnostních nebo rasových důvodů,
- i) doba účasti na domácím nebo zahraničním odboji v období od 15. března 1939 do 9. května 1945 a doba účasti na Slovenském národním povstání,
- j) doba zajetí, pokud bylo v souvislosti s dobou započítatelnou podle tohoto ustanovení, nejdéle do 9. května 1945,
- k) doba nutného léčení na následky nezaviněného zranění nebo onemocnění, vzniklých při výkonu služby (činnosti) nebo v souvislosti s omezením osobní svobody pokud toto léčení bránilo výkonu zaměstnání, nejdéle do 9. května 1945, pokud nutné léčení trvalo i po tomto dni, hodnotí se doba dalšího nutného léčení jako náhradní doba (§ 11 odst. 1 zákona) nikoli však jako doba odbojové činnosti.
- (2) Polní službou se rozumí vojenská služba
- a) v Rudé armádě za bojů proti nepřítelům Svazu sovětských socialistických republik (Sovětského Ruska) v době od 7. listopadu 1917 do 31. prosince 1922 a od 22. června 1941 do 9. května 1945,
- b) v jednotkách 1. československého armádního sboru ve Svazu sovětských socialistických republik v době od 1. února 1942 do 9. května 1945 a v Polském legionu od 1. do 29. září 1939,
- c) u polních útvarů v československých zahraničních armádách za druhé světové války za bojů ve Francii od 1. září 1939 do 17. června 1940, za bojů v Severní Africe od 1. listopadu 1940 do 31. srpna 1943 a za bojů na západní frontě od 6. června 1944 do 9. května 1945, jestliže se tyto útvary účastnily boje proti fašismu na západní frontě, a u polních útvarů ve spojeneckých armádách na západoevropském a jiných bojových v době od 1. září 1939 do 9. května 1945,
- d) výkonného letce v československé zahraniční armádě nebo ve spojenecké armádě, parašutisty shozeného nebo vysazeného v týlu nepříteli a v době od 1. srpna 1940 do 1. srpna 1941 též doba služby příslušníka pozemních útvarů letišť a protiletadlového dělostřelectva v Anglii,
- e) v 1. československé armádě na Slovensku v době Slovenského národního povstání od 29. srpna 1944,
- f) československého dobrovolníka ve španělské republikánské armádě (v mezinárodních brigádách) v době od 19. července 1936 do 28. března 1939,
- g) u polních útvarů československých legií nebo ve spojeneckých armádách v době od 1. srpna 1914 do 11. listopadu 1918,
- h) v útvarech uvedených v odstavci 1 písm. c) a g)
- (3) Doba polní služby se klade naroveň doba nutného léčení na následky nezaviněného zranění nebo onemocnění, vzniklých při výkonu polní služby pokud toto léčení bránilo výkonu zaměstnání, nejdéle do 9. května 1945. Doba zajetí se nepovažuje za polní službu.
- (4) Doby odbojové činnosti (odstavec 1) a polní služby (odstavce 2 a 3) se prokazují potvrzením vydaným příslušným vojenským orgánem.

§ 10

K § 11 odst. 1 písm. k) zákona

Blízkými osobami se rozumějí manželé, děti, rodiče, prarodiče, tchán a tchyně kteréhokoliv z manželů. Za děti se považují též osvojené děti a děti převzaté do péče nahrazující péči rodičů podle § 11 odst. 2 zákona, pečuje-li osobně o blízkou osobu muž, platí toto ustanovení zákona obdobně.

Pracovní kategorie

K § 12 a 13 zákona

§ 11

(1) Jestliže pracující přerušil zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie a přerušeni netrvalo déle než pět let, započítává se jako doba zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie i doba zaměstnání vykonávaného v této kategorii před přerušením. Trvalo-li však přerušeni bez vážného důvodu déle než pět let, započítává se doba zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie před přerušením pro zachování výhod ze zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie, jen byl-li pracující do dne vzniku nároku na důchod znovu zaměstnán v I. (II.) pracovní kategorii aspoň tři roky

(2) Došlo-li ke změně (skončení) zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie u pracujících, kteří

- a) vykonávali při těžbě, průzkumu, úpravě a konečném zpracování uranové rudy aspoň 10 roků zaměstnání I. pracovní kategorie odůvodňující nárok na starobní důchod již v 55 letech, nebo

b) byli zaměstnaní v I. pracovní kategorii aspoň 20 roků, z toho aspoň 10 roků při úpravě a konečném zpracování radioaktivních surovin nebo v dolech na radioaktivní suroviny, nebo

c) vykonávali v podzemí hlubinných dolů 15 roků zaměstnaní I. pracovní kategorie odůvodňující nárok na starobní důchod v 55 letech a byli z tohoto zaměstnání uvolněni (převedeni) z důvodů uvedených v § 48 odst. 1 písm. d) anebo z důvodů uvedených v § 46 odst. 1 písm. a) až c) zákoníku práce a u nichž vzhledem k jejich osobním poměrům by bylo nepřiměřenou tvrdostí požadovat, aby byli nadále zaměstnaní v hornickém povolání pod zemí, zařazeném do I. pracovní kategorie, nebo

d) byli uvolněni (převedeni) ze zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie v souvislosti s racionalizačními nebo organizačními opatřeními uvedenými v § 2 písm. a) jestliže pracující ke dni uvolnění (převedení) získali z doby potřebné pro nárok na důchod aspoň 20 roků zaměstnání I. nebo II. pracovní kategorie,

se považuje taková změna (skončení) zaměstnání za přerušení zaměstnání z vážných důvodů, v případech uvedených pod písm. a) až c) se předpokládá, že vážný důvod, který vede ke změně (skončení) zaměstnání, potrvá až do vzniku nároku na důchod.

³⁾ Doba uvedená v § 13 odst. 3 a 4 zákona a doba přerušení zaměstnání uvedená v odstavci 1 a v odstavci 2 písm. d) se prodlužuje o dobu, po kterou pracující požíval invalidní (částečný invalidní) důchod, důchod za výsluhu let nebo částečný důchod za výsluhu let.

⁴⁾ Doba služby v ozbrojených silách zařazené do I. (II.) kategorie funkcí se hodnotí jako doba zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie.

⁵⁾ Nebyl-li pracující zaměstnan v I. nebo II. pracovní kategorii po celou dobu potřebnou pro získání výhody z této pracovní kategorie, započítává se doba zaměstnání v této pracovní kategorii jako doba zaměstnání v nejbližší nižší pracovní kategorii.

§ 12

¹⁾ Doba učebního poměru učně vychovávajícího pro zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie se posuzuje jako doba zaměstnání této pracovní kategorie, jestliže se v rámci učebního plánu pravidelně provádí odborný výcvik učně na pracovištích nebo v provozech, kde se vykonává zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie.

²⁾ Ustanovení předchozího odstavce platí ob-

dobně i pro pracující, kteří se připravují k výkonu povolání zaškolením mimo učební poměr ⁶⁾

§ 13

¹⁾ Poslancům národního výboru a členům orgánů lidové kontroly u nichž se doba výkonu funkce považuje za zaměstnání (§ 54 a 57) a funkcionářům složek Revolučního odborového hnutí všech stupňů i ostatních složek Národní fronty uvolněným ze zaměstnání pro výkon funkce, kteří byli zaměstnaní v I. (II.) pracovní kategorii bezprostředně před počátkem výkonu této funkce, se započítává doba výkonu funkce jako doba zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie, jestliže se funkcionáři po skončení výkonu funkce vrátili do zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie, pokud úprava podle odstavce 2 není pro ně výhodnější, to platí též, jestliže v době výkonu funkce vznikl jim nebo pozůstalým po nich nárok na dávky důchodového zabezpečení.

²⁾ Členu závodního výboru základní organizace Revolučního odborového hnutí, členu odborové rady na stavbě a funkcionáři základní organizace Komunistické strany Československa nebo Socialistického svazu mládeže, který byl uvolněn pro výkon této funkce na závodě ze zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie, se započítává doba výkonu funkce jako doba zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie.

³⁾ Doba zaměstnání pracovníků Odborového svazu pracovníků v hornictví a energetice, Odborového svazu pracovníků v kovoprůmyslu a Odborového svazu pracovníků ve stavebnictví a ve výrobě stavebních hmot, kteří byli před nastoupením zaměstnání ve svazu zaměstnaní v I. pracovní kategorii aspoň 20 roků a u nichž s výkonem nynějšího zaměstnání je spojena povinnost pravidelně navštěvovat pracoviště pod zemí v dolech, se započítává jako doba zaměstnání I. pracovní kategorie.

Průměrný měsíční výdělek

K § 9 odst. 2 písm. c) § 14 a 52 zákona

§ 14

Hrubý výdělek

¹⁾ Hrubými výdělky jsou výdělky ze zaměstnání vykonávaného

a) v pracovním (učebním) poměru.

1. hrubá mzda (příjem) dosažená v zaměstnání nebo v souvislosti s ním, jestliže podléhá dani ze mzdy; nezapočítává se však mzda, která je osvobozena od daně ze mzdy zákonem o dani ze mzdy;⁷⁾ prémie

⁶⁾ § 142 zákoníku práce.

⁷⁾ Příjmy osvobozené od daně ze mzdy podle § 4 zákona č. 76/1952 Sb., o dani ze mzdy ve znění pozdějších předpisů, a podle vyhlášky č. 24/1967 Sb., kterou se provádí zákon o dani ze mzdy ve znění pozdějších předpisů.

a podíly na hospodářských výsledcích se započítávají v tom roce, v němž byly vyplaceny

2. hrubá mzda (příjem) jestliže se z ní neprovádí srážka daně ze mzdy jen proto že výdělek nedosahuje zdanitelné výše,
3. naturální požitky v hodnotě stanovené pro účely daně ze mzdy⁸⁾
4. mzdové vyrovnání poskytované pracujícím uvolňovaným v souvislosti s prováděním strukturálních změn v národním hospodářství, se snižováním správního a řídicího aparátu a s jinými racionalizačními nebo organizačními opatřeními⁹⁾ a příspěvek na zapracování poskytovaný v náboru prováděném národními výbory¹⁰⁾
5. náhrada mzdy pokud podléhá dani ze mzdy za takovou náhradu se však nepovažuje náhrada mzdy při výkonu služby v ozbrojených silách¹¹⁾ ani náhrada za ztrátu na výděleku způsobenou pracovním úrazem,¹²⁾

b) v poměru člena výrobního družstva.

1. výděleky obdobné výdělkům uvedeným pod písm. a)
2. doplňková odměna za práci, započítává se v tom roce, v němž byla vyplacena,

c) v poměru člena jednotného zemědělského družstva.

1. základní pracovní odměna, včetně příplatků a doplatků k této základní odměně,
2. prémie, výkonnostní a mimořádné odměny vyplácené za výsledky pracovní činnosti člena jednotného zemědělského družstva a zahrnované do nákladů družstva,
3. odměny z rozdělení zisku, především podíly na hospodářských výsledcích, odměny vedoucích funkcionářů družstva, peněžité odměny v rámci socialistického soutěžení, odměny při významných pracovních a životních výročích, stabilizační odměny podle zvláštních předpisů, prémie a odměny na něž byly družstvu poskytnuty účelové dotace; peněžité odměny v rámci socialistického soutěžení a odměny při význam-

ných pracovních a životních výročích se však započítávají jen v rozsahu, v jakém se započítávají pracovníkům v pracovním poměru,¹³⁾

příjmy uvedené pod č. 2 a odměny z rozdělení zisku (podíly na hospodářských výsledcích) se započítávají v tom roce, v němž byly vyplaceny

4. naturální požitky [odstavec 1 písm. a) č. 3]
5. náhrada pracovní odměny za takovou náhradu se však nepovažuje náhrada ušlé pracovní odměny při výkonu služby v ozbrojených silách (§ 78 zákona) ani náhrada za ztrátu na výděleku způsobenou pracovním úrazem,¹⁴⁾

6 část příspěvku placeného družstvem na částečnou úhradu nákladů sociálního zabezpečení, tato část činí v době od 1. ledna 1964 do 31. prosince 1967 11,2 % a od 1. ledna 1968 12,5 % z úhrnu příjmů člena jednotného zemědělského družstva uvedených pod č. 1 až 5. Ustanovení předchozí věty neplatí, jde-li o stanovení nejvyšší procentní výměry důchodu,

d) v poměru vojáka z povolání, příslušníka Sboru národní bezpečnosti a příslušníka sboru nápravné výchovy

služební příjem a ostatní peněžní náležitosti vyplývající ze služebního poměru, pokud podléhají dani ze mzdy¹⁵⁾

(²⁾ Hrubým výdělkem pracujícího, který vykonává souběžně dvě nebo více zaměstnání (§ 10 zákona) je součet hrubých výdělků ze všech zaměstnání.

(³⁾ Hrubými výděleky z nichž se zjišťuje průměrný měsíční výdělek účastníka odboje v případě uvedeném v § 52 zákona, jsou hrubé výděleky stejně kvalifikovaných zdravých pracujících v povolání, jež účastník odboje dříve vykonával, a to za posledních 10, popřípadě za posledních 5 kalendářních roků před vznikem nároku na důchod, nebo jde-li o starobní důchod, před rokem, v němž účastník odboje skončil zaměstnání (§ 14 odst. 3 zákona)

(⁴⁾ Do hrubého výděleku pracujícího který byl před vstupem nebo opětovným vstupem do zaměst-

⁸⁾ Vyhláška č. 24/1967 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁾ Vyhláška č. 74/1970 Sb.

¹⁰⁾ Vyhláška č. 33/1974 Sb., o příspěvcích a náhradách, které se poskytují pracovníkům získaným nábořem prováděným národními výbory

¹¹⁾ § 125 zákoníku práce a § 26 nařízení vlády č. 54/1975 Sb.

¹²⁾ § 193 a další zákoníku práce.

¹³⁾ Čl. 4 č. 2 písm. a) a b) vyhlášky č. 24/1967 Sb.

¹⁴⁾ § 206 odst. 2 zákoníku práce.

¹⁵⁾ Zákon č. 88/1952 Sb., o materiálním zabezpečení příslušníků ozbrojených sil, a zákon č. 100/1970 Sb., o služebním poměru příslušníků Sboru národní bezpečnosti.

nání důchodově pojištěn jako jednotlivě hospodařící rolník nebo jiná osoba samostatně hospodařící nebo spolupracující člen rodiny se započítávají jako příjmy ze samostatné výdělečné činnosti vyměřovací základy, podle nichž se stanovila výše pojistného, avšak jen bylo-li včas zapláceno pojistné.

§ 15

(1) Do období, z něhož se vypočítává průměrný měsíční výdělek, se zahrnují též doby, v nichž pracující neměl žádný výdělek. Do tohoto období se však nezahrnují

- a) náhradní doby a doby po které bylo zaměstnání přerušeno z vážných důvodů (§ 13 zákona)
- b) doba mateřské dovolené a další mateřské dovolené, i když pracující nemá nárok na peněžitou pomoc v mateřství,
- c) doba ošetřování člena rodiny i po uplynutí období, po které se poskytuje podpora při ošetřování člena rodiny
- d) doba uvedená v § 2 písm. a) jestliže se pracující v této době zúčastnil výpomocí organizované národními výborem pro zemědělské špičkové, sezónní nebo podobné krátkodobé práce, přihlédne se při zjišťování průměrného měsíčního výdělku k této době a k dosaženému výdělku, jestliže to je pro pracujícího výhodnější.

(2) Jestliže to je pro pracujícího výhodnější, nezahrnují se do období, z něhož se vypočítává průměrný měsíční výdělek, doba učebního poměru a studia ani doba, po kterou byl poskytován vyrovnávací příspěvek pracující ženě po převedení na jinou práci pro těhotenství nebo mateřství, příjmy dosažené v těchto dobách se pak nezapočítávají do hrubého výdělku.

(3) Kryje-li se náhradní doba s dobou zaměstnání, hledí se k době zaměstnání a k příjmům v ní dosaženým, jestliže to je pro pracujícího výhodnější.

¹⁾ Stal-li se poživatel invalidního (částečného invalidního) důchodu částečně invalidním (plně invalidním) a nebyl v době požívání důchodu za městnán, vyměřuje se částečný invalidní (invalidní) důchod vždy z průměrného měsíčního výdělku, z něhož byl vyměřen dosavadní důchod.

²⁾ Jestliže starobní důchod nebyl vyměřen z průměrného měsíčního (ročního) výdělku, vypočítává se zvýšený důchod z průměrného měsíčního výdělku stanoveného za dobu zaměstnání po vzniku nároku na důchod.

³⁾ Za období, z něhož se vypočítává průměrný měsíční výdělek pracujícího uvolněného ze zaměstnání z důvodů uvedených v § 14 odst. 1 písm. a) č. 4, popřípadě převedeného na jinou práci, se určí

na jeho žádost doba 10 (5) kalendářních roků před rokem, v němž došlo k uvolnění (převedení) pracujícího, jestliže to je pro něj výhodnější.

§ 16

Rok prvního vstupu do zaměstnání Rok výstupu ze zaměstnání

¹⁾ Jestliže rok prvního vstupu do zaměstnání (§ 10 zákona) spadá do období posledních 10 nebo 5 kalendářních roků, za které se vypočítává průměrný měsíční výdělek, vypočítává se tento výdělek i za dobu kratší 10 (5) roků z hrubých výdělků dosažených za kalendářní roky po roce prvního vstupu do zaměstnání. Jde-li o člena jednoho zemědělského družstva, je rokem jeho prvního vstupu do zaměstnání kalendářní rok, v němž počal pracovat v rozsahu stanoveném v § 10 odst. 4 vště první zákona.

²⁾ Při výpočtu průměrného měsíčního výdělku se nehledí k době zaměstnání ani k výdělkům dosaženým v kalendářním roce,

- a) v němž pracující poprvé vstoupil do zaměstnání,
- b) v němž vznikl pracujícímu nárok na důchod nebo v němž pracující skončil zaměstnání po vzniku nároku na starobní důchod (§ 14 odst. 2 a 3 zákona),

trvalo-li však zaměstnání po celý tento rok, hledí se i k výdělkům v něm dosaženým.

³⁾ Jestliže však kalendářní rok předcházející bezprostředně kalendářnímu roku, v němž vznikl nárok na důchod, je také rokem prvního vstupu do zaměstnání, vypočítá se průměrný měsíční výdělek z hrubých výdělků dosažených za celou dobu zaměstnání, to platí též, jestliže nárok na důchod vznikne v kalendářním roce, který je současně rokem prvního vstupu do zaměstnání.

§ 17

Výchova dítěte

K § 16 odst. 3 a 4 a § 37 odst. 2 zákona

¹⁾ Podmínka výchovy dítěte je splněna, jestliže žena pečuje nebo pečovala o dítě aspoň do skončení jeho povinné školní docházky

²⁾ Podmínka výchovy dítěte je splněna též, jestliže žena nemohla dočasně osobně pečovat o dítě nebo dokončit jeho výchovu z vážných důvodů, zejména pro nemoc nebo proto, že dítě bylo delší dobu v ústavní péči nebo zemřelo. Podmínka výchovy není splněna, jestliže dítě zemřelo do šesti měsíců po narození nebo jestliže se žena ujala výchovy dítěte krátce před dosažením jeho zletilosti.

§ 18

Zvýšení nároku na starobní důchod při dalším zaměstnání**K § 20 až 22 zákona**

Pro účely zvýšení nároku na starobní důchod se posuzuje zaměstnání, vykonávané v cizině po vzniku tohoto nároku, stejně jako zaměstnání v Československé socialistické republice, jen jestliže to vyplývá z mezistátní úmluvy nebo jde-li o pracovníky v zahraničí (§ 48) experty (§ 50) a občany uvedené v § 52.

Plná (částečná) invalidita

§ 19

K § 25 odst. 3 zákona

(1) Za dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav se pokládá nepříznivý zdravotní stav který podle poznatků lékařské vědy potrvá déle než rok.

(2) Soustavné zaměstnání je zaměstnání vykonávané s určitou pravidelností a v takovém rozsahu, že dosažený výdělek tvoří stálý zdroj příjmu pracovního takovým zaměstnáním však není za zaměstnání, které nezakládá nemocenského pojištění (zabezpečení v nemoci)

(3) Zaměstnání je zcela nepřiměřeně dřívějším schopnostem a společenskému významu dosavadního povolání, jestliže je pracovnímu zcela cizí a odlehle jeho dosavadnímu zaměstnání a není-li v něm dostatečně využito jeho dřívějších schopností, takže z hlediska společenských zájmů se nevyžaduje, aby pracovní vykonával takové nepřiměřené zaměstnání. Dřívějšími schopnostmi pracovního se rozumějí jak vrozené tělesné i duševní schopnosti, tak i dovednosti, vědomosti a zkušenosti získané před dlouhodobým zhoršením zdravotního stavu přípravou pro povolání v organizacích nebo studiem na školách všech stupňů, popřípadě déle trvajícím výkonem zaměstnání.

§ 20

K § 25 odst. 4 zákona

(1) Za podstatný pokles výdělku pracovního se zpravidla považuje, jestliže průměr jeho hrubých výdělků za posledních šest měsíců (§ 14 a 15) je aspoň o třetinu nižší než průměrný měsíční výdělek, z něhož se vypočítává důchod, avšak neomezený podle § 14 odst. 4 zákona. Jde-li však o důchod, který podle dřívějších předpisů nebyl stanoven z průměrného měsíčního (ročního) výdělku (průměrné měsíční pracovní odměny) nebo jestliže se pracovní stal částečně invalidním v době přípravy pro pracovní uplatnění anebo jestliže po přiznání důchodu nastaly podstatné změny ve mzdových po-

měrech pracovních, srovnává se průměr hrubých výdělků pracovního zpravidla za posledních šest měsíců s průměrnou mzdou obvykle dosahovanou v zaměstnání, které pracovní konal v době vzniku nároku na důchod.

(2) Jde-li o člena jednotného zemědělského družstva, zjišťuje se pro posouzení podstatného poklesu výdělku průměr jeho hrubých výdělků za posledních 12 měsíců.

(3) Nečiní-li hrubý výdělek pracovního (poživatele částečného invalidního důchodu) více než 1200 Kčs měsíčně považuje se podmínka podstatného poklesu výdělku za splněnou.

(4) Zaměstnání stejně kvalifikované je zaměstnání které není zcela odlehle dosavadnímu zaměstnání, klade podobné požadavky na zdatnost pracovního a zpravidla mu umožňuje dosáhnout přibližně stejného výdělku jako v dosavadním zaměstnání.

(5) Zvlášť ulehčené pracovní podmínky jsou podstatné pracovní úlevy zejména zvláštní úprava pracovní doby (např. zkrácení pracovní doby a rozmožnění nebo prodloužení pracovních přestávek), snížení požadavků na pracovní výkon pracovního v úkolu apod.

(6) Zaměstnání méně kvalifikované je zaměstnání, na něž pracovní stačí svými tělesnými a duševními schopnostmi, které však při srovnání s dosavadním zaměstnáním klade menší požadavky na tělesnou sílu, dovednost, vědomosti a zkušenosti, popřípadě na odpovědnost pracovního a zpravidla mu umožňuje dosáhnout jen podstatně nižšího výdělku než v dosavadním zaměstnání.

§ 21

K § 27 § 55 odst. 4 a § 56 odst. 4 zákona

Stal-li se plně (částečně) invalidním účastník odboje, který utrpěl poškození zdraví následkem účasti v odboji (věznění nebo internace z důvodů fašistické persekuce v době hesvobody) předpokládá se, že plná (částečná) invalidita vznikla v souvislosti s odbojovou činností (vězněním, internací), není-li tato souvislost vyloučena povahou případu.

§ 22

K § 27 odst. 1 písm. e) a odst. 2 zákona

(1) Stejně nároky jako při pracovním úrazu, má pracovní též při úrazu utrpěném při zvláštních družích činnostech za okolností uvedených v § 67 Přitom se za průměrný měsíční výdělek (§ 14 zákona) považuje nejméně částka 1200 Kčs.

(2) Nemoci z povolání jsou nemoci uvedené v příloze k této vyhlášce, jestliže vznikly za podmínek tam stanovených.

§ 23

K § 32 odst. 3 zákona

Obecně životní podmínky značně ztěžuje takový dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav který se projevuje zjevnými chorobnými příznaky nebo vadami (např. stav po amputaci končetiny) pro něž může pracující vykonávat běžné životní úkony (oblékání, obstarávání jídla, cesta do práce) a uspokojovat obvyklé společenské a kulturní potřeby (návštěva veřejných místností, kulturních podniků) jen se značnými obtížemi ve srovnání se zdravými pracujícími žijícími v podobném prostředí.

§ 24

Krácení vdovského důchodu

K § 39 a § 68 odst. 2 zákona

(1) Příjem z výdělečné činnosti je příjem z jakékoliv činnosti pravidelně konané. Do příjmu se zahrnují též peněžité dávky nemocenského pojištění (zabezpečení v nemoci a zabezpečení matky a dítěte) nahrazující ušlý příjem z výdělečné činnosti. Jde-li však o výdělečnou činnost, která by zakládala důchodové pojištění jednotlivě hospodářských rolníků a ostatních osob samostatně hospodářských, považují se za příjem z této činnosti vyměňovací základy stanovené podle předpisů o důchodovém pojištění uvedených osob

2) Do úhrnu důchodu a příjmu z výdělečné činnosti se nevěčítá zvýšení důchodu pro bezmocnost.

(3) Péči o dítě se rozumí péče poskytovaná dítěti do skončení povinné školní docházky poté nejdéle do 26. roku věku dítěte, je-li splněna některá z podmínek uvedených v § 40 odst. 3 zákona.

(4) Krácení vdovského důchodu pro souběh s příjmem z výdělečné činnosti se provede nejprve prozatímně podle příjmu pravděpodobně očekávaného na podkladě oznámení důchodkyně nebo organizace, pro níž důchodkyně pracuje takto krácený důchod se vyplácí jako záloha. Po uplynutí 12 měsíců výdělečné činnosti důchodkyně nebo po dřívějším skončení této činnosti se zjistí hrubý příjem z této činnosti, krácení se upraví podle průměru nebo měsíčního příjmu dosaženého v této době a vyplacené zálohy se zúčtují. Pokračuje-li důchodkyně ve výdělečné činnosti, důchod se nadále vyplácí v zálohových částkách odpovídajících nové

úpravě krácení a zálohy se zúčtují po uplynutí 12 měsíců.

(5) Jestliže pracující poživatelce vdovského důchodu náleží invalidní (částečný invalidní) důchod, starobní důchod nebo důchod za výsluhu let (částečný důchod za výsluhu let) provede se nejprve úprava důchodu podle § 65 odst. 2 zákona a vdovský důchod nebo jeho část se krátí pro souběh s příjmem z výdělečné činnosti podle ustanovení o souběhu vdovského důchodu s takovým příjmem.

(6) Při souběhu vyššího vdovského důchodu s nižším starobním důchodem nebo důchodem za výsluhu let a s výdělkem nesmí být úhrn důchodů po krácení nižší, než kolik by činil samotný starobní důchod (důchod za výsluhu let) popřípadě snižený při zaměstnání (pro souběh s výdělkem) při souběhu vyššího vdovského důchodu s nižším invalidním důchodem (částečným invalidním důchodem, částečným důchodem za výsluhu let) a s výdělkem nesmí být úhrn důchodů po krácení nižší, než kolik by činil samotný invalidní důchod (částečný invalidní důchod, částečný důchod za výsluhu let)

§ 25

Soustavná příprava dítěte na budoucí povolání

K § 40 odst. 3 písm. a), § 46 odst. 5 a § 73 odst. 3 zákona

(1) Za soustavnou přípravu dítěte na budoucí povolání po skončení povinné školní docházky se považuje

- a) příprava v učebním poměru,¹⁶⁾
- b) příprava v pracovním poměru,¹⁷⁾
- c) příprava pro povolání v zařízeních pro mládež vyžadující zvláštní péči,¹⁸⁾
- d) studium na školách zřízených podle školských předpisů, které poskytují střední, vyšší a vysokoškolské vzdělání,¹⁹⁾ s výjimkou studia při zaměstnání (externího dálkového, večerního apod.) a studia po dobu výkonu vojenské základní služby

(2) Za dobu studia se považuje také

- a) doba od skončení výuky v jednom školním roce do počátku výuky v následujícím školním roce, jestliže dítě pokračuje bez přerušení v dalším studiu,

¹⁶⁾ Část třetí zákoníku práce.

¹⁷⁾ § 142 odst. 2 zákoníku práce a vyhláška č. 132/1967 Sb., o odměňování a hmotném zabezpečení mladistvých nastupujících po skončení povinné školní docházky přímo do pracovního poměru.

¹⁸⁾ Vyhlášky č. 110/1970 Sb. a č. 156/1970 Sb., o finančním a hmotném zabezpečení učňů v internátních učňovských školách pro mládež vyžadující zvláštní péči a v učňovských školách navštěvovaných učni z ústavů sociální péče pro tělesně vadnou mládež.

¹⁹⁾ Zákon č. 186/1960 Sb., o soustavě výchovy a vzdělávání (školský zákon) a zákon č. 19/1968 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů.

- b) doba školních prázdnin, navazujících bezprostředně na skončení studia, pokud dítě nevstoupilo do trvalého zaměstnání, popřípadě nezačalo vykonávat jinou trvalou pracovní činnost,
- c) doba po absolvování školy která je v jednotlivých oborech stanovena pro vykonání závěrečné zkoušky nebo obhájení diplomní práce, nejdéle však doba jednoho roku, pokud dítě nevstoupilo do trvalého zaměstnání, popřípadě nezačalo vykonávat jinou trvalou pracovní činnost.
- d) doba studia na jiných školách nebo v kursech, jestliže je svým rozsahem a úrovní podle rozhodnutí ministerstva školství republiky považeno naroveň studiu na školách uvedených v odstavci 1 písm. d)

§ 26

Vlastní příjem dítěte

K § 40 odst. 4 a 6, § 46 odst. 5, § 73 odst. 3 a § 78 odst. 5 a 6 zákona

(1) Při posuzování nároku na sirotčí důchod, výchovné a zaopatřovací příspěvek se do vlastního příjmu dítěte nezahrnují

- a) stipendia poskytovaná podle příslušných stipendiálních předpisů, do vlastního příjmu se však zahrnují stipendia, která mají povahu náhrady vědecké,
- b) hodnota bezplatného internátního zaopatření a bezplatně poskytovaných jídel a ošacení podle předpisů o hmotném zaopatření mládeže připravující se na budoucí povolání a hodnota naturálií, které se poskytují studentům vysokých škol při výkonu vojenských povinností o prázdninách,
- c) výživné poskytované na dítě,
- d) zvýšení důchodu pro bezmocnost,
- e) mateřský příspěvek,
- f) příspěvek na úhradu potřeb dítěte v pěstounské péči
- g) výdělek za práci konanou v době od skončení výuky v jednom školním roce do počátku výuky v následujícím školním roce, jestliže dítě pokračuje bez přerušení v dalším studiu na téže nebo jiné škole, výdělek za práci v době školních prázdnin navazujících bezprostředně na skončení studia, pokud dítě nevstoupilo do trvalého zaměstnání, popřípadě nezačalo vykonávat jinou trvalou pracovní činnost, jakož i výdělek, který učeň nebo mladistvý připravující se v pracovním poměru na budoucí povolání získal v době své dovolené na zotavenou, a vý-

dělek, který učeň (vyučený pracovník) získal v době školních prázdnin, jestliže se stane v následujícím školním roce účastníkem denního studia,

- h) výdělek studenta (žáka) za práce organizované nebo zadané školou nebo v dohodě se školskými orgány
- ch) příležitostný výdělek za výpomoci nebo za obdobné dočasné práce, jakož i odměna za práce podle dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr²⁰⁾

(2) Do vlastního příjmu dítěte se dále nezahrnuje,

- a) jde-li o výchovné — sirotčí důchod a zaopatřovací příspěvek,
- b) jde-li o sirotčí důchod — zaopatřovací příspěvek,
- c) jde-li o zaopatřovací příspěvek — sirotčí důchod.

(3) Pro posouzení výše příjmu připadajícího na člena rodiny (§ 40 odst. 6 zákona) se považuje za člena rodiny i počaté dítě.

§ 27

**Jiný příjem důchodce
Rodinní příslušníci důchodce**

K § 42 odst. 1, 2 a 4 zákona

(1) Pro nárok na úpravu důchodů, které jsou jediným zdrojem příjmu důchodce, rozumí se jiným příjmem důchodce čistý příjem z jakékoli výdělečné činnosti, čistý příjem z nemovitostí, příjem z výživného a částky, které poskytuje důchodci poplatník daně ze mzdy požívající na důchodce slevu na této dani.²¹⁾ Naturální požitky se započítávají stejnou hodnotou, jakou se započítávají pro účely daně ze mzdy²²⁾ Za příjem ze samostatné výdělečné činnosti se považuje základ pro vyměření příslušné daně [zemědělské daně z příjmu obyvatelstva] je-li však skutečný čistý výnos nižší než tento základ proto že občan provozující výdělečnou činnost nemohl pracovat plně pro nepříznivý zdravotní stav nebo z jiných vážných důvodů, přihlíží se k tomuto nižšímu výnosu.

(2) Za jiný příjem důchodce se nepovažuje hodnota ústavního zaopatření důchodce umístěného v ústavu sociální péče ani částky které platí občane mající k důchodci vyživovací povinnost na úhradu nákladů ústavní péče.

(3) Za rodinné příslušníky důchodce, pokud s ním žijí ve společné domácnosti a jsou na něj od kázání výživou, se považují

- a) manželka (manžel),

²⁰⁾ § 232 zákoníku práce.

²¹⁾ Čl. 7 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 24/1967 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

²²⁾ Čl. 2 odst. 6 vyhlášky č. 24/1967 Sb.

- b) děti do skončení povinné školní docházky: poté do dosažení věku 26 let, jestliže se soustavně připravují na budoucí povolání předepsaným výcvikem (studiem) nebo se nemohou připravovat na budoucí povolání nebo být zaměstnány pro nemoc anebo jsou invalidní [§ 40 odst. 3 písm. c) a d) zákona]
- c) děti, které důchodce převzal do péče nahrazující péči rodičů, vnučí a sourozenci za podmínek uvedených pod písm. b),
- d) rodiče, prarodiče, tchán a tchýně,
- e) sestra nebo dcera, která vede ovdovělému nebo rozvedenému důchodci domácnost, pokud v ní pečuje o jeho dítě ve věku do skončení povinné školní docházky
- f) družka (druh) pokud žije s důchodcem ve společné domácnosti aspoň tři měsíce a nemá vlastní důchod.

§ 28

Sociální důchod**K § 45 zákona**

(1) Za potřebného se považuje občan, jehož životní potřeby nejsou zabezpečeny vlastními příjmy ani výživným (příspěvkem na výživu) od jiných osob.

(2) Životní potřeby se zpravidla nepokládají za zabezpečeny jestliže

- a) jednotlivá osoba je odkázána na příjem nedosahující 600 Kčs měsíčně, nebo manželská dvojice (druh a družka) na příjem nedosahující 1100 Kčs měsíčně,
- b) uživatel zemědělské půdy je odkázán na výnos půdy kterou obhospodařuje a která nepřesahuje výměru 0,5 ha a v horské oblasti 2 ha.

(3) Při posuzování potřebnosti se nehledí k vyživovací povinnosti podle zákona o rodině, jestliže by jejím plněním byla ohrožena slušná životní míra povinného nebo příslušníka jeho rodiny

§ 29

Stupně bezmocnosti**K § 47 zákona**

(1) Částečně bezmocný je, kdo potřebuje dlouhodobě pomoc jiné osoby při některých nezbytných životních úkonech (např. při mytí, česání, oblékání)

(2) Převážně bezmocný je, kdo potřebuje dlouhodobě pravidelnou pomoc jiné osoby při hlavních životních úkonech (např. při chůzi, při výkonu fyziologické potřeby)

(3) Úplně bezmocný je, kdo potřebuje dlouhodobě trvalé ošetřování a pomoc jiné osoby při všech životních úkonech.

§ 30

Účastníci civilní obrany, přípravy k obraně a branné výchovy**K § 49 zákona**

(1) Za účast na civilní obraně, na přípravě k obraně Československé socialistické republiky a za účast na branné výchově podle předpisů o branné výchově se považuje účast na akci, která je předem organizována a označena jako civilní obrana, příprava k obraně nebo jako branná výchova a je též tak prováděna.

(2) Úraz utrpěný při účasti na vojenské přípravě na vysokých školách se posuzuje jako úraz při účasti na branné výchově.

(3) Kdo utrpěl úraz (nemoc z povolání) při akcích uvedených v předchozích odstavcích nebo v přímé souvislosti s nimi, je povinen ohlásit to bez prodlení organizaci, která akci pořádala, to platí obdobně pro pozůstalé po něm.

(4) Organizace, která pořádá akci uvedenou v odstavcích 1 a 2, je povinna spolupůsobit při zjišťování skutečností, které jsou rozhodné pro posouzení nároků podle zákona, a vydávat o těchto skutečnostech potvrzení. Je také povinna ohlásit úraz (nemoc z povolání) nejpozději do 8 dnů po provedeném šetření příslušnému národnímu výboru.

DÍL DRUHÝ**SPOLEČNÁ USTANOVENÍ O DÁVKÁCH****K § 46, § 63 odst. 1 a § 64 odst. 2 zákona**

§ 31

**Souběh nároků na výchovné a přídavky na děti
Souběh nároků na starobní důchod a nemocenské**

(1) Náleží-li výchovné k důchodu na dítě za dobu, za kterou již byly poskytovány přídavky na děti z nemocenského pojištění (zabezpečení v nemoci), vyplátí se na výchovném jen rozdíl mezi výší výchovného a výší přídaveků na děti.

(2) Jestliže orgány důchodového zabezpečení přiznávají starobní důchod zpětně i za dobu, po kterou bylo poskytováno nemocenské, zúčtují s doplatkem důchodu nemocenské vyplacené za dobu delší, než stanoví předpisy o nemocenském pojištění (zabezpečení v nemoci) ²³⁾

²³⁾ § 21 zákona č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění, § 12 zákona č. 103/1964 Sb.

§ 32

Výplata dávek jiné osobě

Vyžaduje-li výživa dětí a manželky důchodce, který je ve výkonu trestu odnětí svobody delšího jednoho měsíce nebo byl vzat do vazby aby jim byla vyplácena část důchodu, vyplácí se manželce a dětem důchodce část jeho důchodu až do výše 60 % přitom se hledí zejména k částkám z pracovní odměny odsouzeného, jež jsou poskytovány k úhradě potřeb rodiny a k tomu, zda manželka důchodce pečuje o děti a zda může být zapojena do práce.

DÍL TŘETÍ

ZABEZPEČENÍ DŮCHODCŮ NĚKTERÝMI DALŠÍMI DÁVKAMI

K § 72 zákona

§ 33

(1) Dávky uvedené v § 72 zákona se poskytují důchodcům, jestliže se podmínky pro nárok na tyto dávky splnily v době,

- a) kdy důchodce pobírá důchod,
- b) kdy se důchod nevyplácí, avšak nárok na důchod trvá,
- c) kdy důchod byl odňat, avšak rozhodnutí o odnětí důchodu nenabylo dosud právní moci,
- d) kdy trvá ochranná lhůta 42 dny, jež počíná dnem následujícím po dni, kdy rozhodnutí o odnětí důchodu nabylo právní moci. Vznikne-li však před uplynutím této lhůty nemocenské pojištění (zabezpečení v nemoci, nemocenská péče) podle jiných předpisů, končí ochranná lhůta dnem vzniku tohoto pojištění (zabezpečení v nemoci, nemocenské péče)

(2) Ustanovení předchozího odstavce se nevztahuje na důchodce, kteří v době pobírání důchodu byli účastní nemocenského pojištění (zabezpečení v nemoci, nemocenské péče) jako pracující a jímž z tohoto pojištění dosud běží ochranná lhůta.

(3) Za podmínek stanovených v předchozích odstavcích se poskytují dávky uvedené v § 72 zákona též

- a) manželce (manželovi),
- b) dětem do skončení povinné školní docházky poté do dosažení věku 26 let, jestliže se soustavně připravují na budoucí povolání předepsaným výcvikem (studiem) nebo se nemohou připravit na budoucí povolání nebo být zaměstnaný pro nemoc anebo jsou invalidní [§ 40 odst. 3 písm. c) a d) zákona]

pokud jsou výživou převážně odkázáni na důchodce též

- c) dětem, které důchodce převzal do péče nahrazující péči rodičů, vnukům a sourozencům, za podmínek uvedených pod písmenem b),
- d) rodičům, prarodičům, tchánu a tchýni,
- e) sestře nebo dceři, která vede ovdovělému nebo rozvedenému důchodci domácnost, pokud v ní pečuje o jeho dítě ve věku do skončení povinné školní docházky
- f) družce, pokud žije s důchodcem ve společné domácnosti aspoň tři měsíce.

(4) Dávky uvedené v § 72 zákona se poskytují též rozvedené manželce (manželovi) důchodce, pokud důchodce má vůči ní vyživovací povinnost.

DÍL ČTVRTÝ

ZABEZPEČENÍ ČLENŮ RODIN OBČANŮ KONAJÍCÍCH SLUŽBU V OZBROJENÝCH SILÁCH

§ 34

Služba v ozbrojených silách

K § 73 odst. 1, § 77 odst. 2 a § 78 zákona

(1) Službou v ozbrojených silách Československé socialistické republiky pokud nejde o službu vojáka z povolání, se rozumí

- a) v § 73 odst. 1 zákona základní služba (§ 27 branného zákona č. 92/1949 Sb., ve znění zákona č. 19/1958 Sb.) a náhradní služba (§ 28 branného zákona)
- b) v § 77 odst. 2 a § 78 zákona tyto služby
 1. vojenské cvičení (§ 39 branného zákona),
 2. další služba (§ 37 branného zákona) pokud voják není hmotně zabezpečen obdobně jako voják z povolání,
 3. mimořádná služba (§ 46 odst. 1 branného zákona)
 4. zvláštní služba (§ 46 odst. 2 branného zákona) s výjimkou zvláštní služby příslušníků Věřejné bezpečnosti a Státní bezpečnosti,
 5. osobní úkony pro potřebu ozbrojených sil (§ 45 branného zákona)

(2) Vykonává-li voják po skončení jednoho druhu služby bezprostředně tentýž nebo jiný druh služby v ozbrojených silách, posuzuje se navazující služba z hlediska nároků na zaopatřovací příspěvek jako pokračování předcházející služby

§ 35

Výklad některých pojmů

K § 73 odst. 2 písm. b) c) a e) zákona

(1) Za vážný důvod, pro který manželka nemůže být výdělečně činnou, se považuje např. těhotenství

počínajíc třináctým týdnem, soustavná příprava na budoucí povolání předepsaným výcvikem nebo studiem, péče o dítě předškolního věku starší tří let, které není invalidní (odstavec 2), jestliže nelze péči o ně zajistit jinak. U družky se za takový vážný důvod považuje jen těhotenství, počínajíc třináctým týdnem, jestliže voják uznal podle zákona své otcovství k počatému dítěti, nebo péče družky o dítě vojáka za podmínek uvedených v předchozí větě.

(2) Péči o dítě ve věku do tří let se klade navořen péče o invalidní dítě nejdéle do 26. roku věku, jestliže potřebuje stálé péče a není umístěno v ústavu sociální péče.

§ 36

Příspěvek na úhradu za užívání bytu vojáka

K § 73 odst. 4 zákona

Příspěvek na úhradu za užívání bytu a za služby s tím spojené může být poskytován až do částky 150 Kčs měsíčně

- a) svobodnému, ovdovělému, rozvedenému nebo jinak osamělému vojáku, jehož bytu v době výkonu základní (náhradní) služby vojáka ne užívá nikdo jiný,
- b) vojáku, jestliže z čistého příjmu členů společné domácnosti vojáka připadá na jednoho člena nejvýše 620 Kčs měsíčně,²⁴⁾ je-li manželka (družka) těhotná, přičítá se jeden člen domácnosti navíc.

§ 37

Hrubý výdělek

K § 74 odst. 3 zákona

(1) Hrubými výdělky vojáka pro účely zaopatřovacího příspěvku jsou výdělky které jsou započítatelné pro stanovení průměrného měsíčního výdělku v důchodovém zabezpečení s výjimkou částky příspěvku uvedeného v § 14 odst. 1 písm. c) č. 6; pro určení hrubých výdělků učňů platí ustanovení § 45, a jde-li o studenty ustanovení § 60. Jde-li o umělce (§ 39 odst. 1), rozumí se hrubými výdělky roční příjem, podle něhož byl umělec zařazen ke dni nástupu základní (náhradní) služby do příjmového stupně pro účely důchodového zabezpečení (§ 75 odst. 1 a 2). Je-li vojákem jednotlivě hospodařící rolník, jiná osoba samostatně hospodařící nebo spolupracující člen rodiny jednotlivě hospodařícího rolníka nebo jiné osoby samostatně hospodařící, rozumí se hrubými výdělky částka 1000 Kčs měsíčně.

(2) Z doby rozhodné pro výpočet průměru hrubých výdělků vojáka se vylučuje doba služby v ozbrojených silách, doba pracovní neschopnosti pro nemoc nebo úraz a doba odborného a politického školení; vyloučují-li se tyto doby, nezapočítávají se ani příjmy v nich dosažené.

§ 38

Krácení zaopatřovacího příspěvku manželky (družky)

K § 74 odst. 4 zákona

Pro krácení zaopatřovacího příspěvku manželky (družky) vojáka při souběhu s příjmem z výdělečné činnosti platí obdobně ustanovení platná pro krácení vdovského důchodu (§ 24) s tou odchylkou, že se průměr hrubých příjmů z výdělečné činnosti manželky (družky) vojáka zjišťuje za období šesti měsíců.

§ 39

Náhrada příjmu umělcům v době vojenského cvičení

K § 77 odst. 2 zákona

(1) Vědeckým pracovníkům, spisovatelům, hudebním skladatelům, výtvarným umělcům, architektům, novinářům, výkonným umělcům a artistům (§ 72) náleží při vojenském cvičení a dalších družích služby v ozbrojených silách s výjimkou základní (náhradní) služby náhrada příjmu, jestliže byli bezprostředně před nástupem vojenského cvičení (jiné služby) účastní povinného důchodového zabezpečení umělců (§ 73 odst. 1) aspoň tři měsíce; splnění této podmínky se nevyžaduje, jestliže nemohla být splněna z důvodu obecného zájmu nebo z jiného vážného důvodu.

(2) Do doby tříměsíčního povinného důchodového zabezpečení umělců před nastoupením vojenského cvičení (jiné služby) se započítávají též jiné doby jeho důchodového zabezpečení, jestliže bezprostředně předcházely umělecké činnosti.

(3) Náhrada příjmu činí za každý měsíc vojenského cvičení (jiné služby)

- a) 50 % průměrného měsíčního příjmu, jde-li o umělce, který nevyživuje žádnou osobu,
- b) 65 % průměrného měsíčního příjmu, jde-li o umělce, který vyživuje aspoň jednu osobu,
- c) 90 % průměrného měsíčního příjmu, jde-li o umělce, který vyživuje aspoň dvě osoby a
- d) 95 % průměrného měsíčního příjmu, jde-li o umělce, který vyživuje tři a více osob.

²⁴⁾ Srov. ustanovení § 3 odst. 1 písm. e) vyhlášky č. 72/1974 Sb., k provedení některých ustanovení zákona o mateřském příspěvku.

(⁴) Průměrným měsíčním příjmem umělce se rozumí dvanáctina ročního příjmu, podle něhož byl umělec zařazen ke dni nástupu vojenského cvičení (jiné služby) do příjmového stupně pro účely důchodového zabezpečení (§ 75) převyšuje-li průměrný měsíční příjem částku 3000 Kčs, vypočítává se náhrada příjmu jen z této částky

(⁵) Náhrada příjmu umělce se snižuje o částky 1) eré umělec přijme za svou uměleckou činnost konanou v době vojenského cvičení (jiné služby)

(⁶) Pokud jde o okruh osob k nimž se přihlíží pro určení výše náhrady příjmu, a další podmínky, platí ustanovení § 78 odst. 5 zákona a § 41 odst. 2.

§ 40

Výplata zaopatřovacího příspěvku a náhrady příjmu umělce

K § 75 odst. 1 zákona

Zaopatřovací příspěvek (náhrada příjmu umělce) se zaokrouhluje na celé koruny nahoru a vyplácí se ve stanoveném výplatním termínu na běžný měsíc. Za část kalendářního měsíce se vyplácí za každý den služby v ozbrojených silách třicetina měsíčního zaopatřovacího příspěvku (náhrady příjmu umělce)

§ 41

Příjmy započítatelné pro náhradu ušlé pracovní odměny

K § 78 odst. 4 a 6 zákona

(¹) Příjmem z pracovní činnosti člena jednotného zemědělského družstva se rozumějí příjmy uvedené v § 14 odst. 1 písm. c) č. 1 až 5.

(²) Při stanovení náhrady ušlé pracovní odměny člena jednotného zemědělského družstva se do vlastního příjmu zletilých dětí a jiných občanů uvedených v § 78 odst. 5 písm. b) c) a e) zákona nezahrnují příjmy uvedené v § 26 odst. 1, dále se nepřihlíží k příspěvkům na děti, výchovnému, sirotčímu důchodu a k odměně za výkon péčovské péče.

§ 42

Uplatnění nároku

K § 110 odst. 5 zákona

O poskytnutí zaopatřovacího příspěvku (náhrady příjmu umělce) rozhoduje příslušný národní výbor v jehož obvodu měl voják poslední bydliště před nástupem vojenské služby. Tento národní výbor vyrozumí o přiznání zaopatřovacího příspěvku také vojenský útvar, jehož je voják příslušníkem, vojenský útvar oznamuje skončení vojenské služby vojáka národnímu výboru.²⁵⁾

ČÁST DRUHÁ

ZVLÁŠTNÍ USTANOVENÍ PRO NĚKTERÉ SKUPINY PRACUJÍCÍCH

DÍL PRVNÍ

ZVLÁŠTNÍ USTANOVENÍ PRO NĚKTERÉ PRACOVNÍKY V PRACOVNÍM POMĚRU A PRO PRACUJÍCÍ S OBDOBNÝMI PRÁVY A POVINNOSTMI JAKO PRACOVNÍCI

K § 172 zákona

Domáctví pracovníci

§ 43

Do doby zaměstnání domáckého pracovníka se započítávají jen kalendářní měsíce, za které dosáhl domácký pracovník výdělku aspoň 120 Kčs. Kalendářní měsíce, za které domácký pracovník nedosáhl tohoto výdělku, se však započítávají též, jestliže

- a) domácký pracovník byl neschopen práce podle předpisů o nemocenském pojištění platných pro pracující v pracovním poměru nebo mu byla nařízena karanténa podle předpisů o boji proti přenosným nemocem, měl-li přitom nárok na nemocenské, nebo nemohl konat práci z jiných důvodů, avšak po dobu, kdy práci nekonal, měl nárok na náhradu mzdy
- b) domácký pracovník během měsíce konal službu v ozbrojených silách nebo se z ní vrátil,
- c) domácká pracovníce byla na mateřské nebo na další mateřské dovolené a měla přitom nárok na peněžitou pomoc v mateřství.

§ 44

(¹) Za hrubý výdělek domáckého pracovníka v kalendářním měsíci se považuje hrubá mzda [§ 14 odst. 1 písm. a) č. 1 a 2] za odvedenou práci, která byla domáckému pracovníku zúčtována za tento měsíc, včetně náhrady mzdy. Do výdělku se nezapočítávají režijní náhrady a cena surovin, které si domácký pracovník opatřuje na vlastní náklad.

(²) Hrubý výdělek se započítává i za kalendářní měsíce, které nelze započítávat do doby zaměstnání, tyto měsíce se též zahrnují do doby za kterou se vypočítává průměrný měsíční výdělek.

(³) Hrubý výdělek domáckého pracovníka se započítává pro zjištění průměrného měsíčního výdělku, jen pokud nepřekročí průměrný hrubý výdělek pracovníka vykonávajícího v téže době stejně zaměstnání v organizaci, pro kterou domácký pracovník pracoval.

²⁵⁾ Služební předpis ministerstva národní obrany Ev. zn. Dop. 21.

§ 45

Učňové

[¹] Za hrubý výdělek učně se považuje částka 1200 Kčs měsíčně, pokud odměny učně nejsou vyšší. Stal-li se učně plně (částečně) invalidním následkem pracovního úrazu, považuje se za hrubý výdělek učně, pokud je to pro něj výhodnější, měsíční průměr hrubých výdělků dosažených v posledních třech kalendářních měsících před pracovním úrazem.

[²] Pracovním úrazem učně je též úraz, který učně utrpěl při výchově k povolání nebo v souvislosti s ním.

[³] Ustanovení o důchodovém zabezpečení učňů platí obdobně pro pracující, kteří se připravují k výkonu povolání zaškolením mimo učební poměr,²⁶⁾ a pro mládež starší 15 let, která je vychovávána k povolání v zařízeních státní správy pro mládež vyžadující zvláštní péči, i když nejde o učební poměr

§ 46

Sezónní a kampaňoví pracovníci

[¹] Do doby zaměstnání sezónního nebo kampaňového pracovníka²⁷⁾ se započítávají jen kalendářní měsíce, v nichž dosáhl hrubého výdělku aspoň 120 Kčs. Jestliže pracovník odpracoval v zemědělství nebo v lesnictví na sezónních nebo kampaňových pracích v kalendářním roce aspoň 150 dnů a dosáhl v tomto roce hrubého výdělku za tyto práce aspoň 3000 Kčs, započítává se do doby zaměstnání celý kalendářní rok.

[²] Pro určení průměrného měsíčního výdělku se započítává úhrn všech měsíčních výdělků dosažených v kalendářním roce výkonem sezónních nebo kampaňových prací, tedy i měsíčních výdělků nižších než 120 Kčs; kalendářní měsíce, za které pracovník dosáhl výdělků nižších než 120 Kčs měsíčně, se též zahrnují do doby za kterou se vypočítává průměrný měsíční výdělek.

§ 47

Pracovníci na nepravdělnou výpomoc

[¹] Za dobu zaměstnání pracovníka na nepravdělnou výpomoc²⁸⁾ se považuje každý kalendářní měsíc, v němž pracoval více než šest dnů a dosáhl hrubého výdělku aspoň 120 Kčs.

[²] Ustanovení § 46 odst. 2 platí tu obdobně.

²⁶⁾ Viz poznámku 6).

²⁷⁾ Vyhláška č. 7/1958 Ú. l., o nemocenském pojištění sezónních zaměstnanců a pracovníků na nepravdělnou výpomoc.

²⁸⁾ Vyhláška č. 7 1958 Ú. l.

Pracovníci v zahraničí

§ 48

[¹] Pracovníky v zahraničí jsou pracovníci československých rozpočtových, hospodářských nebo jiných organizací, kteří jsou československými občany mají bydliště v Československé socialistické republice a jsou přiděleni nebo přijati po 30. září 1948 k výkonu činnosti pro tyto organizace mimo území Československé socialistické republiky

[²] Za hrubý výdělek pracovníka v zahraničí se pro účely důchodového zabezpečení považuje hrubý funkční plat, který mu náleží podle příslušné mzdové úpravy po dobu jeho činnosti v zahraničí.

[³] Nemá-li-li pracovníku v zahraničí funkční plat nebo není-li stanoven, považuje se za hrubý výdělek částka, kterou podle povahy jeho činnosti v zahraničí stanoví příslušný ústřední orgán v souladu se zásadami mzdových úprav pro pracovníky zahraniční služby

[⁴] Je-li hrubý výdělek podle předchozích odstavců nižší než měsíční hrubá mzda (plat) která pracovníku náležela v průměru za posledních 12 kalendářních měsíců před vysláním do zahraničí, popřípadě před započítáním přípravy pro službu v zahraničí, považuje se za hrubý výdělek tato měsíční mzda (plat) došlo-li však v období 12 kalendářních měsíců k trvalé změně základní mzdy (platu) pracovníka, považuje se za hrubý výdělek měsíční hrubá mzda (plat) která mu náležela v průměru od této změny do konce uvedeného období.

[⁵] Zahraniční přídavek, popřípadě jiné příplatky nebo zvýšení platu poskytované k úhradě zvýšených výdajů v zahraničí se do hrubého výdělku podle předchozích odstavců nezapočítávají.

§ 49

Vyplácí-li pracovníku v době jeho činnosti v zahraničí plat československá organizace, k níž není v pracovním poměru, oznámí tato organizace údaje o výši platu a jiné podklady potřebné pro důchodové zabezpečení organizaci, která plní povinnosti organizace pro účely sociálního zabezpečení.

Experti v zahraničí

§ 50

[¹] Za experty v zahraničí se považují českoslovenští občané, kteří v rámci mezinárodní spolu-

práce jsou se souhlasem československých orgánů činní po 30. září 1948 v zahraničí pro zahraniční zaměstnavatele (podniky)

[2] Stejně jako experti se v důchodovém zabezpečení posuzují pracovníci, kteří byli vysláni ke studijnímu pohybu v zahraničí a pobírají v zahraničí stipendium.

[3] Pro účely důchodového zabezpečení se za experty nepovažují pracovníci, kteří sice vykonávají činnost uvedenou v odstavci 1, avšak jsou za ni odměňováni některou československou organizací v souladu se zásadami mzdových úprav pro pracovníky zahraniční služby; tito pracovníci jsou zabezpečeni podle § 48 a 49.

§ 51

Za hrubý výdělek experta se pro účely důchodového zabezpečení považuje jeho měsíční hrubá mzda (plat) která mu náležela v průměru za posledních 12 kalendářních měsíců před vysláním do zahraničí, popřípadě před započatím přípravy pro službu v zahraničí. Ustanovení § 48 odst. 4 části věty za středníkem platí i tu.

§ 52

Ustanovení § 48 až 51 se nevztahují

- a) na pracovníky — členy posádek československých dopravních prostředků a na pracovníky jejichž zaměstnání záleží v jiné činnosti v československém dopravním prostředku,
- b) na pracovníky vyslané na zahraniční pracovní cestu, jimž je poskytována po dobu této pracovní cesty náhrada výdajů;
- c) na pracující, kteří v době odchodu do zahraničí jsou povinně zabezpečeni podle ustanovení o důchodovém zabezpečení umělců (§ 72 a násl.) u nichž i po dobu jejich činnosti v zahraničí zůstávají zachovány podmínky pro další trvání dosavadního zabezpečení,
- d) na členy jednotných zemědělských družstev u nichž i po dobu jejich činnosti v zahraničí zůstávají zachovány podmínky pro další trvání dosavadního zabezpečení.

§ 53

Poslanci zákonodárných sborů

[1] Poslancům zákonodárných sborů, kteří jsou účastní důchodového zabezpečení z důvodu svého zaměstnání a nejsou plně uvolněni pro výkon poslancecké funkce, se započítává pro zjištění průměrného měsíčního výdělku třetina náhrady která jim náleží na úhradu výdajů souvisejících s výkonem poslancecké funkce; byl-li místo této náhrady přiznán neuvolněnému místopředsedovi zákonodár- ného sboru osobní funkční příplatek, započítává se i třetina tohoto příplatku. Funkční odměny poskyto-

vané poslancům, jež jsou podrobeny dani ze mzdy, se pro zjištění průměrného měsíčního výdělku započítávají v plném rozsahu.

[2] Úraz, který utrpí poslanec zákonodár- ného sboru při plnění úkolů vyplývajících z poslancecké funkce nebo v přímé souvislosti s ní, se považuje za pracovní úraz.

Poslanci národních výborů

§ 54

[1] Důchodového zabezpečení jsou s účinností od 9. května 1945 účastní předseda národního výboru, jeho místopředsedové (náměstkové) tajemník, další členové rady a předsedové komisí národního výboru, jestliže

- a) jsou plně uvolněni pro výkon této funkce ze svého zaměstnání nebo z jiné činnosti (dlouhodobě uvolnění poslanci) nebo
- b) pro výkon funkce mohou vykonávat své dosavadní zaměstnání jen zčásti a jsou již z důvodu zaměstnání důchodově zabezpečeni jako pracující, nebo
- c) jsou poživatelé invalidního (částečného invalidního) důchodu nebo částečného důchodu za výsluhu let a vykonávají funkci aspoň po polovinu nezkrácené pracovní doby nebo
- d) splňují podmínky pro nárok na starobní důchod nebo požívají jiný důchod z důchodového zabezpečení a vykonávají funkci plně uvolněného funkcionáře.

[2] Úraz, který utrpí poslanec při plnění úkolů vyplývajících z funkce nebo v přímé souvislosti s ní, se považuje za pracovní úraz.

§ 55

[1] Utrpěl-li úraz poslanec národního výboru, který není důchodově zabezpečen podle § 54 ani z jiného důvodu a stal se následkem tohoto úrazu plně (částečně) invalidním, náleží mu invalidní (částečný invalidní) důchod ve výši náležející při pracovním úrazu, důchod se vyměřuje z průměrného měsíčního výdělku 1200 Kčs.

[2] Utrpěl-li úraz poslanec národního výboru, který je poživatelé starobního nebo invalidního (částečného invalidního) důchodu z důchodového zabezpečení, nevykonává zaměstnání ani není důchodově zabezpečen podle § 54 a jemuž tento úraz způsobil plnou (částečnou) invaliditu, vyměří se mu invalidní (částečný invalidní) důchod náležející při pracovním úrazu z jeho průměrného měsíčního výdělku, nejméně však z průměrného měsíčního výdělku 1200 Kčs.

[3] Zemřel-li následkem úrazu poslanec národního výboru, který byl pro případ úrazu zabezpečen podle předchozích odstavců, náleží pozů-

stalým po něm dávky pozůstalých vyměřené z důchodu stanoveného podle těchto odstavců.

{¹} Úrazem se tu rozumí úraz utrpěný za okolností uvedených v § 54 odst. 2.

§ 56

{¹} Odměny poskytované národním výborem poslanci národního výboru, který není důchodově zabezpečen podle § 54, ale je důchodově zabezpečen jako pracující, se započítávají pro stanovení průměrného měsíčního výdělku, poslancům národního výboru uvedeným v § 54 odst. 1 pod písm. b) a c) ^{2a)} se tyto odměny započítávají včetně té části odměny která je osvobozena od daně ze mzdy jde-li o poživatele částečného invalidního důchodu nebo částečného důchodu za výsluhu let, nehledí se však k těmto odměnám pro zjištění, zda trvá pokles výdělku jako podmínka nároku na částečný invalidní důchod.

{²} Náhrady ušlého výdělku poskytované národním výborem, popřípadě jiným orgánem, poslanci uvedenému v předchozím odstavci, se započítávají pro stanovení průměrného měsíčního výdělku.

{³} Orgán, který poskytl odměnu nebo náhradu ušlého výdělku podle předchozích odstavců, je povinen žadateli o důchod na jeho žádost nebo příslušnému orgánu důchodového zabezpečení písemně sdělit výši odměn, popřípadě náhrad ušlého výdělku poskytnutých za období rozhodné pro zjištění průměrného měsíčního výdělku (§ 14 odst. 3 zákona)

§ 57

Členové orgánů lidové kontroly

Pro důchodové zabezpečení členů orgánů lidové kontroly ^{2b)} platí obdobně ustanovení o důchodovém zabezpečení poslanců národních výborů.

§ 58

Soudci z lidu

Soudci z lidu, který je důchodově zabezpečen jako pracující, se pro stanovení průměrného měsíčního výdělku započítávají též paušální náhrady poskytované podle zvláštních předpisů. ³⁰⁾

§ 59

Advokáti

{¹} Doba členství advokáta v advokátní organizaci se považuje pro účely důchodového zabezpečení za dobu zaměstnání.

{²} Za hrubý výdělek advokáta se považují jeho hrubé příjmy na odměnách za práci v advokátní organizaci, vyplácené podle předpisů o odměňování za činnost v advokacii, pokud podléhají dani ze mzdy za hrubý výdělek se však nepovažují příjmy které jsou osvobozeny od daně ze mzdy zákonem o dani ze mzdy

Studenti

§ 60

{¹} Za hrubý výdělek studenta se považuje částka 1200 Kčs měsíčně.

{²} Dosáhl-li student při práci ve výrobě v některém měsíci vyššího hrubého výdělku než 1200 Kčs, považuje se za jeho výdělek v tomto měsíci hrubý výdělek skutečně dosažený. Stal-li se student plně (částečně) invalidním následkem pracovního úrazu, který utrpěl při práci ve výrobě nebo v souvislosti s ní, považuje se za hrubý výdělek studenta, pokud je to pro něj příznivější, hrubý výdělek, kterého by dosáhl při práci ve výrobě, kdyby ji konal po plnou pracovní dobu stanovenou právními předpisy pro příslušné pracovní odvětví.

{³} Pracovním úrazem je úraz, který student utrpěl

- a) při vyučování nebo v souvislosti s ním, ³¹⁾
- b) při práci ve výrobě nebo provozní praxi v organizaci anebo v souvislosti s ní,

ustanovení § 27 odst. 1 druhé věty písm. a) a písm. c) až e) zákona platí obdobně.

§ 61

{¹} Do doby zaměstnání pracujících, kteří jsou účastníci studia při zaměstnání (večerního, dálkového, externího) se započítává i doba neplaceného pracovního volna, které jim bylo poskytnuto organizací pro účely studia, pro tyto účastníky však neplatí ustanovení § 60 odst. 1 a 2.

{²} Doba neplaceného pracovního volna se považuje pro výpočet průměrného měsíčního výdělku za náhradní dobu.

{³} K hospodářskému zabezpečení, které účastníkům studia při zaměstnání poskytuje organizace v době neplaceného pracovního volna, se nehledí pro stanovení výše dávky důchodového zabezpečení.

{⁴} Utrpí-li pracující, který je účastníkem studia při zaměstnání, úraz za okolností uvedených

^{2a)} Pokud jde o dlouhodobě uvolněné poslance, srovnej § 170 zákona.

^{2b)} Zákon č. 103/1971 Sb., o lidové kontrole.

³⁰⁾ Vyhlášky č. 13/1970 Sh. a č. 14/1970 Sb., o náhradách příslušejících soudcům z lidu.

³¹⁾ Např. práce v laboratořích, při povinné tělesné výchově, při práci ve školní dílně nebo na školním pozemku.

v § 60 odst. 3, považuje se takový úraz za pracovní úraz v zaměstnání, ustanovení § 27 odst. 1 druhé věty zákona platí obdobně.

§ 62

Vědeckí a uměleckí aspiranti

(1) Pracovním úrazem vědeckého nebo uměleckého aspiranta je úraz utrpěný při činnosti vykonávané podle organizačního a studijního řádu pro vědecké nebo umělecké aspiranty nebo v souvislosti s ní, ustanovení § 27 odst. 1 druhé věty zákona platí obdobně.

(2) Za hrubý výdělek vědeckého nebo uměleckého aspiranta se považuje stipendium a odměny vyplácené za činnost vykonávanou podle organizačního nebo studijního řádu pro vědecké nebo umělecké aspiranty za hrubý výdělek aspiranta vyslaného na školení do ciziny se považuje částka odpovídající stipendiu, které by mu náleželo, kdyby se školil v Československé socialistické republice.

(3) Úraz, který utrpí vědecký (umělecký) aspirant-externista důchodově zabezpečený jako pracující při činnosti vykonávané podle organizačního a studijního řádu pro vědecké (umělecké) aspiranty-externisty nebo v souvislosti s touto činností, se považuje za pracovní úraz v zaměstnání, ustanovení § 27 odst. 1 druhé věty zákona platí obdobně.

Dobrovolní pracovníci pečovatelské služby

§ 63

Jako doba zaměstnání dobrovolných pracovníků pečovatelské služby (pečovatelů) se od 1. ledna 1957 započítává každý kalendářní měsíc, za který pečovatel dosáhl odměny za výkon pečovatelské služby aspoň 400 Kčs. Kalendářní měsíce, za které pečovatel nedosáhl této odměny se však započítávají též, jestliže

- a) byl neschopen práce podle předpisů o nemocenském pojištění platných pro pracovníky nebo mu byla nařízena karanténa podle předpisů o boji proti přenosným nemocem, měl-li přitom nárok na nemocenské,
- b) během měsíce konal službu v ozbrojených silách nebo se z ní vrátil,
- c) byla mu poskytována lázeňská péče podle předpisů o nemocenském pojištění platných pro pracovníky
- d) pečovatelka byla na mateřské nebo na další mateřské dovolené a měla přitom nárok na peněžitou pomoc v mateřství.

§ 64

(1) Za měsíční hrubý výdělek pečovatele se považuje odměna za vykonané pečovatelské služ

by; započítává se za ten měsíc, za který byla zúčtována.

(2) Při stanovení průměrného měsíčního výdělku se započítávají též odměny, které nedosahují částky 400 Kčs měsíčně měsíce, za které dosáhl pečovatel této nižší odměny se zahrnují též do doby za kterou se vypočítává průměrný měsíční výdělek.

§ 65

(1) Za pracovní úraz pečovatele (§ 63) se považuje úraz, který pečovatel utrpěl při úkonu pečovatelské služby prováděné podle pokynů daných národním výborem nebo v přímé souvislosti s takovým úkonem.

(2) Jestliže se pečovatel stal plně (částečně) invalidním nebo zemřel následkem pracovního úrazu, vyměřuje se invalidní (částečný invalidní) důchod z průměrného měsíčního výdělku, nejméně však z průměrného měsíčního výdělku 1200 Kčs; z takto vyměřeného invalidního důchodu se stanoví též dávky pozůstalých.

§ 66

Odsouzení

(1) Důchodové zabezpečení odsouzeného, který v době výkonu trestu odnětí svobody je zařazen k pravidelnému výkonu prací v rozsahu obvyklém u pracovníků v pracovním poměru, vzniká dnem zařazení na tyto práce, nejdříve však dnem 1. ledna 1953; přitom nerozhoduje, zda odsouzený pracuje v nápravně výchovném ústavu nebo mimo tento ústav. Důchodové zabezpečení zaniká dnem, kdy odsouzený byl z výkonu těchto prací odvolán. Důchodové zabezpečení se nevztahuje na odsouzené, kteří vykonávají jen příležitostné práce, jejichž výkon nezakládá nemocenské pojištění.

(2) Doba, po kterou byl odsouzený důchodově zabezpečen, se hodnotí jako doba zaměstnání III. pracovní kategorie.

(3) Za hrubý výdělek odsouzeného se považuje hrubá pracovní odměna za vykonanou práci. Bylo-li přiznáno odškodnění za vazbu nebo za trest, započítává se pro stanovení průměrného měsíčního výdělku (§ 14 odst. 4 zákona) náhrada odpovídající uslému výdělku v kalendářním roce vazby nebo trestu do hrubého výdělku za tento rok.

(4) Pro odsouzeného, který je v době výkonu trestu odnětí svobody v učebním poměru, platí ustanovení § 45.

(5) Při posuzování plně (částečně) invalidity odsouzeného se za jeho dosavadní zaměstnání považuje jeho zaměstnání před počátkem výkonu trestu, jestliže však odsouzený konal během výkonu trestu déle než dva roky práce vyšší kvalifikace nebo jestliže utrpěl při výkonu těchto prací

pracovní úraz, považují se za dosavadní zaměstnání tyto práce. Zdravotnická služba sboru nápravně výchovný spolupůsobí v řízení správní komise národního výboru o plné (částečné) invaliditě odsouzeného

(⁶) Žádost o dávku důchodového zabezpečení, na niž vznikl nárok během výkonu trestu, podává odsouzený prostřednictvím nápravně výchovného ústavu. Pro vedení evidence a podávání hlášení o odsouzených platí obdobně ustanovení § 153 odst. 1, § 154 odst. 1, § 155, § 156 odst. 1, § 157, 158 a 159. Vyplácí-li se podle § 32 manželce a dětem odsouzeného část jeho důchodu, je nápravně výchovný ústav povinen hlásit orgánu důchodového zabezpečení, který vyplácí důchod, výši pracovních odměn odsouzeného vždy za období šesti měsíců. Propuštění důchodce z výkonu trestu je tento ústav povinen neprodleně ohlásit příslušnému orgánu důchodového zabezpečení ve všech případech.

(⁷) Důchodově zabezpečení podle předchozích odstavců jsou též obvinění ve vazbě, pokud jsou zařazeni do práce za podmínek uvedených v odstavci 1. Ústav v němž se vykonává vazba, je povinen do jednoho týdne ohlásit příslušnému orgánu důchodového zabezpečení vzetí do vazby (propuštění z vazby) obviněného, který je poživitelem jakékoliv dávky důchodového zabezpečení.

Důchodové zabezpečení pro případ úrazu utrpěného za zvláštních okolností

K § 4 písm. c) zákona

§ 67

(¹) Invalidní (částečný invalidní) důchod se poskytuje pro plnou (částečnou) invaliditu způsobenou úrazem, který utrpěl

- a) členové komisi národních výborů, spolupracovníci orgánu lidové kontroly soudci z lidu a jiní funkcionáři při výkonu veřejné funkce nebo v přímé souvislosti s ní, pokud nejsou důchodově zabezpečeni již podle předchozích ustanovení,
- b) dobrovolní požárníci, jakož i občané, kteří byli přibráni ku pomoci nebo konají povinnost v oboru požární ochrany při plnění úkolů v oboru požární ochrany čítajíc v to i potřebný výcvik, anebo při zásahu proti živelním pohromám nebo nehodám a při odstraňování jejich následků
- c) zdravotníci, funkcionáři a členové Československého červeného kříže při přímé účasti na provádění úkolů této organizace, čítajíc v to i potřebný výcvik, jakož i dobrovolní spolupracovníci, přibráni k pomocným akcím spada-

jícím do působnosti Československého červeného kříže, při součinnosti na provádění těch o úkonů,

- d) dárci krve při účasti na všech úkonech potřebných k splnění úkolů organizovaného dárcovství krve;
- e) dobrovolní členové Horské služby při plnění úkolů Horské služby;
- f) dobrovolní pracovníci pečovatelské služby při úkonu této služby prováděné podle pokynů daných národním výborem nebo v přímé souvislosti s takovým úkonem, pokud nejsou zabezpečeni podle předchozích ustanovení (§ 63 až 65)
- g) občané se změněnou pracovní schopností při provádění přípravy pro pracovní uplatnění,
- h) účastníci organizované tělesné výchovy kteří dokončili povinnou školní docházku, s výjimkou účastníků ze zahraničí, jestliže se jim úraz přihodil jako cvičencům, sportovcům, turistům nebo jako dobrovolným organizačním a výchovným pracovníkům při činnosti vykonávané podle pokynů příslušného vedoucího nebo tělovýchovné složky, která poskytuje příležitost k této činnosti v souladu s příslušnými pravidly a řády
- ch) účastníci krátkodobých nebo neplacených brigád (§ 69)
- i) občané při činné účasti na opatřeních proti živelním pohromám a při odstraňování následků živelních pohrom nebo při jiné záslužné činnosti konané bez právního závazku ve prospěch celku.

(²) Úrazu uvedenému v předchozím odstavci se klade naroveň onemocnění přenosnými a parazitárními nemocemi, které vzniklo v příčinné souvislosti s činnostmi uvedenými v předchozím odstavci.

§ 68

(¹) Důchod se vyměřuje ve výši náležející při pracovním úrazu z průměrného měsíčního výdělku 1200 Kčs, pokud není pro oprávněného výhodnější vyměřit důchod

- a) z průměrného měsíčního výdělku z jeho zaměstnání, a
- b) jde-li o nepracujícího poživitele invalidního (částečného invalidního) důchodu, starobního důchodu nebo důchodu za výsluhu let (částečného důchodu za výsluhu let) z průměrného měsíčního výdělku, z něhož byl důchod vyměřen.

(²) Po zemřelém následkem úrazu uvedeného v § 67 náleží pozůstalým dávky pozůstalých.

Brigádníci

§ 69

(1) Krátkodobá ani neplacená brigádnická činnost³²⁾ se nepovažuje pro účely důchodového zabezpečení za zaměstnání. Jestliže však pracovní poměr brigádníka k dosavadní organizaci trvá a organizace poskytla brigádníkovi neplacené pracovní volno k výkonu brigádnické činnosti, nezahrnují se dny tohoto neplaceného pracovního volna do doby za niž se vypočítává průměrný měsíční výdělek.

(2) Za brigádníky se považují též občané vypořádávající při svépomocné bytové výstavbě (prováděné organizací nebo občanem) v rozsahu svépomocí vymezené národním výborem v rozhodnutí o přípustnosti stavby

(3) Utrpěl-li brigádník při brigádnické činnosti nebo v přímé souvislosti s ní pracovní úraz nebo onemocněl-li nemocí z povolání v přímé souvislosti s brigádnickou činností, náleží mu invalidní (částečný invalidní) důchod ve výši náležející při pracovním úrazu, jsou-li splněny ostatní stanovené podmínky

(4) Byl-li brigádník bezprostředně před nástupem na brigádnickou akci důchodově zabezpečen jako pracující, vyměřuje se důchod z jeho průměrného měsíčního výdělku, jestliže je to pro brigádníka příznivější, vyměřuje se důchod z průměrného měsíčního výdělku, který by měl podle příslušných mzdových úprav pracující vykonávající obdobný druh práce, nejvýše však z průměrného měsíčního výdělku 1200 Kčs. Nebyl-li brigádník důchodově zabezpečen jako pracující nebo nebyl-li důchodově zabezpečen vůbec, vyměří se důchod z průměrného měsíčního výdělku 1200 Kčs.

§ 70

(1) Organizace, pro niž brigádník pracuje, je povinna

- a) vést jmenovitě seznamy všech brigádníků, vyznačit u každého z nich dny, ve kterých brigádník pracoval, a tyto seznamy řádně uschovávat, popřípadě je předkládat podle pokynů orgánů sociálního zabezpečení,
- b) hlásit úraz (nemoc z povolání) podle předpisů o hlášení pracovních úrazů.

(2) Kdo organizuje brigádnickou akci, je povinen dát organizaci, pro niž se brigáda koná, podklady potřebné pro splnění úkolů uvedených v předchozím odstavci.

³²⁾ Vyhláška č. 8/1958 Ú. l., o nemocenském pojištění brigádníků (§ 2 a 6).

³³⁾ Za estrádní umělce se nepovažují lidoví hudebníci a členové souborů lidové tvořivosti.

§ 71

Uplatnění nároku při úrazu

Kdo uplatňuje nárok podle § 67 až 70 oznámí úraz bez průtahů příslušné organizaci nebo její složce. Tato organizace ohlásí úraz po provedeném šetření nejpozději do 8 dnů příslušnému národnímu výboru s výstižným vylíčením okolností případu a je povinna i nadále spolupůsobit při zjišťování skutečností rozhodných pro posouzení nároku. Dárce krve ohlásí úraz u transfúzní stanice, kde daroval krev nebo u ústavu národního zdraví, u něhož byl ošetřován, toto zařízení plní povinnosti náležející podle předchozí věty organizaci. Dobrovolný pracovník pečovatelské služby ohlásí úraz národnímu výboru, který ho pověřil úkoly pečovatelské služby

DÍL DRUHÝ

ZABEZPEČENÍ V NEMOCI, ZABEZPEČENÍ MATKY A DÍTĚTE A DŮCHODOVÉ ZABEZPEČENÍ UMĚLCŮ

K § 3 písm. f) a § 172 zákona

Základní ustanovení

§ 72

Za umělce se podle tohoto dílu vyhlášky považují spisovatelé (včetně překladatelů slovesných děl), hudební skladatelé, výtvarní umělci, architekti, vědečtí pracovníci, novináři, výkonní umělci a artisté, kteří splňují podmínky podle ustanovení dále uvedených (dále jen „umělci“) za splnění těchto podmínek se jako výkonní umělci posuzují též hudebníci z povolání a estrádní umělci.³³⁾

§ 73

(1) Umělci, kteří

- a) podle vyjádření organizace spolupůsobící při provádění zabezpečení umělců (§ 84 odst. 1) vykonávají svou činnost jako povolání tvořící trvalý a hlavní zdroj příjmů, avšak nikoliv v pracovním poměru,
- b) nejsou již z jiného důvodu účastni důchodového zabezpečení,
- c) nepoživají důchod starobní, invalidní, důchod za výsluhu let, ani osobní důchod,

jsou účastni zabezpečení v nemoci, zabezpečení matky a dítěte a důchodového zabezpečení jako pracující s odchylkami uvedenými v tomto díle vyhlášky (povinné zabezpečení)

(2) Umělci, kteří

- a) jsou účastní důchodového zabezpečení, nebo
b) požívají některý z důchodů uvedených v odstavci 1 písm. c),

jsou s odchylkami stanovenými v tomto díle vyhlášky zabezpečení, jestliže podle vyjádření organizace spolupůsobilci při provádění zabezpečení umělců vykonávají svou činnost jako povolání tvořící trvalý zdroj příjmů, avšak nikoli v pracovním poměru, a přihlásí se k zabezpečení (dobrovolné zabezpečení).

¹⁾ Vykonává-li umělec uvedený v odstavci 1 souběžnou činnost uvedenou v § 94, popřípadě v § 97 je účasten důchodového zabezpečení jako umělec podle tohoto dílu vyhlášky.

§ 74

Vznik a zánik zabezpečení

¹⁾ Povinné zabezpečení umělce vzniká dnem, kterým podle vyjádření organizace spolupůsobilci při provádění zabezpečení umělců začal umělec soustavně vykonávat svou činnost, a zaniká dnem, kterým podle vyjádření této organizace uvedená činnost skončila; zaniká také dnem, od něhož umělec již nespĺňuje některou z podmínek uvedených v § 73 odst. 1.

²⁾ Dobrovolné zabezpečení umělce vzniká dnem, od něhož se umělec k zabezpečení přihlásil, nejdříve však od 1. ledna toho roku, v němž přihláška k zabezpečení došla orgánu příslušnému provádět zabezpečení podle tohoto dílu vyhlášky a zaniká dnem, kterým se umělec odhlásil ze zabezpečení, nebo v němž již nespĺňuje některou z podmínek uvedenou v § 73 odst. 2, ne však dříve než koncem kalendářního měsíce, v němž odhláška došla. Vstoupí-li povinně zabezpečený umělec do zaměstnání, vzniká dobrovolné zabezpečení umělce dnem vstupu do zaměstnání. Vstup do zaměstnání je umělec povinen ohlásit do 8 dnů orgánu příslušnému provádět zabezpečení umělců a organizaci spolupůsobilci při provádění zabezpečení umělce.

³⁾ Doba umělecké činnosti se započítává jako doba zaměstnání od 1. října 1948; před tímto dnem, nejdříve však od 9. května 1945, jestliže i v tomto období umělec spĺňoval podmínky uvedené v § 73 odst. 1.

⁴⁾ Jde-li o dobrovolné zabezpečení umělce, započítává se z doby před 1. lednem 1969 jako doba zaměstnání jen doba, za kterou byl zaplacen příspěvek podle předpisů platných před tímto dnem (§ 76).

§ 75

Příjmové stupně

¹⁾ Povinně zabezpečený umělec se zařazuje podle výše ročního příjmu plynoucího z jejich činnosti

do příjmových stupňů určených těmito pevnými měsíčními částkami:

	roční příjem Kčs	příjmový stupeň (měsíčně) Kčs
	do 5 400	250
nad 5 400	do 11 400	500
nad 11 400	do 17 400	1 000
nad 17 400	do 23 400	1 500
nad 23 400	do 29 400	2 000
nad 29 400	do 35 400	2 500
nad 35 400	do 41 400	3 000
nad 41 400	do 47 400	3 500
nad 47 400	do 53 400	4 000
nad 53 400	do 59 400	4 500
nad 59 400		5 000

²⁾ Za roční příjem umělce se považuje hrubý příjem z umělecké činnosti (vědecké nebo novinářské činnosti) podrobený dani za kalendářní rok, snížený o skutečné režijní náklady spojené s výkonem této činnosti, nejvýše však

- a) o 60 % při umělecké činnosti v oboru sochařství,
- b) o 50 % při jiné výtvarné činnosti a při umělecké fotografii a
- c) o 40 % při ostatní umělecké činnosti.

³⁾ Do příjmových stupňů zařazuje umělce orgán příslušný provádět zabezpečení podle tohoto dílu vyhlášky po vyjádření příslušné organizace spolupůsobilci při provádění zabezpečení umělců. V prvním roce zabezpečení se umělec zařadí podle pravděpodobné výše hrubého příjmu. Změna v zařazení do příjmového stupně se provádí při podstatné změně příjmu vždy od počátku toho kalendářního roku, který následuje po roce, kdy ke změně došlo.

⁴⁾ Dobrovolně zabezpečený umělec se zařazuje do toho z příjmových stupňů uvedených v odstavci 1, který odpovídá příjmu z jeho činnosti podle vyjádření příslušné organizace spolupůsobilci při provádění zabezpečení umělců.

§ 76

Úhrada dlužného příspěvku

Příslušný národní výbor může příspěvek dlužný za dobu před 1. lednem 1969 vybrat z běžného účtu umělce příkazem k vybrání; přitom platí obdobně předpisy o částkách, které nepodléhají výkonu soudních rozhodnutí.³⁴⁾ Dlužný příspěvek lze

³⁴⁾ § 319 občanského soudního řádu.

uhradit srážkami z vyplácené dávky důchodového zabezpečení, vyplácená částka však nesmí klesnout pod nejnižší výměru důchodu.

Zabezpečení v nemoci a zabezpečení matky a dítěte

§ 77

Dávky

(1) Ze zabezpečení v nemoci a zabezpečení matky a dítěte se poskytují tyto dávky

- a) lázeňská péče,
- b) nemocenské,
- c) peněžité pomoci v mateřství,
- d) podpora při narození dítěte,
- e) přídavky na děti,
- f) pohřebné.

(2) Pokud se dále nestanoví jinak, řídí se poskytování dávek uvedených v předchozím odstavci předpisy o poskytování obdobných dávek platnými pro pracující v pracovním poměru.³⁵⁾

§ 78

Lázeňská péče

Lázeňská péče může být poskytnuta za obdobných podmínek jako pracujícím v pracovním poměru a způsobem, který stanoví předpisy o poskytování léčebně preventivní péče.

§ 79

Nemocenské

(1) Umělcům náleží nemocenské, jsou-li pro nemoc nebo úraz uznáni dočasně neschopnými k výkonu své činnosti.

(2) Výkonným umělcům a artistům se poskytuje nemocenské od prvního dne pracovní neschopnosti. Vědeckým pracovníkům, spisovatelům, hudebním skladatelům, výtvarným umělcům, architektům a novinářům se poskytuje nemocenské od prvního dne pracovní neschopnosti, jestliže v důsledku pracovní neschopnosti nemohli přijmout nebo dokončit objednanou uměleckou práci, v ostatních případech jim náleží nemocenské od osmého dne pracovní neschopnosti.

(3) Nemocenské se poskytuje za kalendářní dny a činí

v příjmovém stupni Kčs měsíčně	za kalendářní den Kčs
250	7
500	13
1000	26
1500	40
2000	52
2500	64
3000	70
3500 a výše	74

(4) Za první tři kalendářní dny pracovní neschopnosti se snižuje výše nemocenského stanovená v předchozím odstavci o 20 %

(5) Nemocenské může být při pracovní neschopnosti pro aktivní tuberkulózu zvýšeno až o 15 % jestliže pracovní neschopnost z tohoto důvodu trvá déle než měsíc; zvýšení může být přiznáno nejdříve od počátku druhého měsíce trvání této pracovní neschopnosti. Po dobu ústavního ošetřování může být zvýšené nemocenské vypláceno jen tehdy má-li umělec nezaopatřené dítě; při rozhodování o přiznání zvýšeného nemocenského se hledí k sociálním poměrům umělcovy rodiny

(6) Poskytuje-li se nemocenské podle tohoto dílu vyhlášky za tutéž dobu vedle nemocenského poskytovaného podle jiných předpisů, stanoví se nemocenské podle tohoto dílu vyhlášky nejvýše částkou, která spolu s nemocenským poskytovaným podle jiných předpisů nepřevyší za kalendářní den částku 90 Kčs, popřípadě při zvýšení pro aktivní tuberkulózu částku 100 Kčs.

§ 80

Peněžité pomoci v mateřství

(1) Peněžité pomoci v mateřství umělkyně se poskytuje za kalendářní dny podle příjmových stupňů a ve výši stanovené v § 79 odst. 3.

(2) Peněžité pomoci v mateřství se poskytuje i umělkyni, které náleží obdobná dávka z nemocenského pojištění (nemocenské péče) podle jiných předpisů, ustanovení § 79 odst. 6 platí obdobně.

§ 81

Jednorázové dávky

Podpora při narození dítěte se neposkytuje, pokud náleží umělkyni nebo rodinné příslušnici

³⁵⁾ Zákon č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 88/1968 Sb., o prodloužení mateřské dovolené, o dávkách v mateřství a o přídavcích na děti z nemocenského pojištění, ve znění pozdějších předpisů a vyhlášky č. 143/1965 Sb., o poskytování peněžitých dávek v nemocenském pojištění, a č. 95/1968 Sb., o poskytování přídavků na děti v nemocenském pojištění. Poskytování léčebně preventivní péče je upraveno zákonem č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, a předpisy vydanými k jeho provedení, zejména vyhláškami č. 42/1968 Sb. a č. 121/1974 Sb.

umělce obdobné dávky z nemocenského pojištění (zabezpečení matky a dítěte, nemocenské péče) podle jiných předpisů nebo jiných ustanovení této vyhlášky; to platí též o nároku umělce nebo jeho pozůstalých na pohřebné.

Důchodové zabezpečení

§ 82

Základ pro výpočet důchodu

Pro výpočet průměrného měsíčního výdělku se považuje za hrubý výdělek příjmový stupeň, do něhož byl umělec zařazen.

§ 83

Starobní důchod

[¹] Netrvalo-li zabezpečení podle tohoto dílu vyhlášky bezprostředně přede dnem vzniku nároku na starobní důchod nepřetržitě aspoň 10 let, nepřihlíží se při stanovení průměrného měsíčního výdělku k příjmu dosaženému činností umělce v době, kdy byl zabezpečen dobrovolně. Jestliže umělec dovrší dobu 10 let nepřetržitěho zabezpečení podle tohoto dílu vyhlášky teprve po vzniku nároku na starobní důchod, přizná se mu ode dne dovršení této doby zabezpečení, jestliže to je pro něj výhodnější, starobní důchod nově vypočtený ke dni vzniku nároku na důchod z průměrného měsíčního výdělku, při jehož stanovení se přihlédne i k příjmu dosaženému umělcem v době, kdy byl zabezpečen dobrovolně. To platí též, jestliže byl starobní důchod vyměřen z průměrného měsíčního výdělku zjištěného za období podle § 14 odst. 3 zákona.

[] Umělci, který vykonává svou činnost po vzniku nároku na starobní důchod a má z ní po srážce skutečných režijních nákladů (§ 75 odst. 2) příjem vyšší než 12 000 Kčs ročně, se starobní důchod neposkytuje. V období, po které se starobní důchod neposkytuje, zvyšuje se nárok na tento důchod za dobu další činnosti, pro niž je umělec zabezpečen a která je vykonávána po vzniku nároku na starobní důchod, podle předpisů platných pro pracující v pracovním poměru.

§ 84

Součinnost organizací umělců

[¹] Při provádění zabezpečení umělců a při případné podkladů pro rozhodování o dávkách spolupůsobí

a) ve věcech vědeckých pracovníků ústřední výbor odborového svazu pracovníků školství a vědy podle zásad dohodnutých s Československou akademií věd.

b) ve věcech spisovatelů (včetně překladatelů slovesných děl) hudebních skladatelů a výtvarných umělců, jakož i ve věcech výkonných umělců (s výjimkou hudebníků z povolání, estrádních umělců a artistů) příslušné kulturní fondy podle zásad dohodnutých s uměleckými svazy

c) ve věcech architektů Svaz architektů ČSR a Svaz architektů SSR,

d) ve věcech novinářů Svaz českých novinářů a Svaz slovenských novinářů,

e) ve věcech hudebníků z povolání, estrádních umělců a artistů organizace oprávněné ke zprostředkování jejich činnosti.³⁶⁾

[²] Organizace uvedené v předchozím odstavci sledují činnost umělců a podávají vyjádření zejména

a) o tom, kteří umělci vykonávají svoji činnost jako povolání, tvořící trvalý a hlavní zdroj příjmu (§ 73 odst. 1) nebo jako povolání tvořící trvalý zdroj příjmu (§ 73 odst. 2)

b) o počátku a konci umělecké (vědecké nebo novinářské) činnosti pro vznik a zánik zabezpečení.

c) o výši příjmu umělců.

[³] Přihlášky k zabezpečení a odhlášky z něho se podávají příslušnému národnímu výboru prostřednictvím organizace spolupůsobící při provádění zabezpečení umělců (odstavec 1) Vědeckí pracovníci podávají přihlášky a odhlášky přímo příslušnému národnímu výboru, který také sám zjišťuje výši příjmu vědeckých pracovníků.

DÍL TŘETÍ

DŮCHOD ZA VÝSLUHU LET

K § 35 a 172 zákona

Důchod za výsluhu let výkonných letců

§ 85

Výkonným letcem je, kdo je zaměstnán (§ 10 odst. 3 zákona) jako velitel letadla, pilot, navigátor, palubní mechanik, radiotelegrafista, radiotelefonista a palubní průvodčí. Za výkonného letce se považuje též, kdo je zaměstnán jako výsadkář-instruktor ve Svazu pro spolupráci s armádou.

§ 86

Důchod za výsluhu let náleží výkonnému letci, jestliže byl zaměstnán jako výkonný letec aspoň 25 roků a toto zaměstnání skončil, přitom se doba zaměstnání výkonného letce započítává jedenapůl-

³⁶⁾ Srov vyhlášku č. 89/1958 Ú. l., kterou se stanoví povinné zprostředkování pro některé obory umělecké činnosti, ve znění vyhlášky č. 74/1964 Sb.

násobně nebo dvojnásobně podle plnění letové normy (počtu nalétaných hodin) stanovené směrnicemi federálního ministerstva práce a sociálních věcí.

§ 87

(¹) Základní výměra důchodu za výsluhu let činí za 25 roků zaměstnání výkonného letce (§ 86) 50 % průměrného měsíčního výdělku a zvyšuje se za každý další rok takového zaměstnání o 3 % průměrného měsíčního výdělku.

(²) Důchod za výsluhu let spolu se zvýšením podle předchozího odstavce činí nejvýše 75 % průměrného měsíčního výdělku.

Důchod za výsluhu let umělců

§ 88

(¹) Za umělce (§ 35 zákona) se považuje též, kdo je zaměstnán (§ 10 odst. 3 zákona) jako

- a) dirigent nebo člen symfonického orchestru Armádního uměleckého souboru Víta Nejedlého a Vojenského uměleckého souboru kapitána Jána Nálepky (včetně vokálních sólistů) nebo taneční umělec (sólista baletu, choreograf, člen baletu) těchto souborů
- b) sólista pantomimy
- c) artista, jehož zaměstnání je zařazeno do II. pracovní kategorie;
- d) dirigent nebo člen orchestru jiné než státní operní scény nebo jiného než státního symfonického orchestru, pokud přiznání důchodu za výsluhu let doporučí ministerstvo kultury republiky po projednání s příslušným výběrem odborového svazu pracovníků umění, kultury a společenských organizací a s příslušným uměleckým svazem podle umělecké úrovně umělce a uměleckého tělesa, jehož byl členem, jde-li o dirigenta nebo člena orchestru, který je vojákem z povolání nebo příslušníkem Sboru národní bezpečnosti, vykonává tuto působnost příslušný orgán federálních ministerstev národní obrany nebo vnitra po projednání s příslušným ministerstvem kultury republiky
- e) taneční umělec reprezentačního uměleckého státního souboru určeného ministerstvem kultury republiky po projednání s příslušným výběrem Odborového svazu pracovníků umění, kultury a společenských organizací a s příslušným uměleckým svazem.

(²) Za taneční umělce státních divadel (§ 35 odst. 1 písm. b) zákona] se považují sólisté baletu, choreografové a členové baletního sboru.

§ 89

(¹) Důchod za výsluhu let náleží umělci, jestliže byl zaměstnán aspoň

- a) 20 roků jako taneční umělec — sólista baletu nebo choreograf státních divadel, sólista baletu

nebo choreograf souborů uvedených v § 88 odst. 1 písm. a) a e) anebo jako artista,

- b) 22 roky jako člen baletního sboru státních divadel nebo souborů uvedených v § 88 odst. 1 písm. a) a e)
- c) 25 roků jako sólista opery státních divadel, sólista hudebních divadel nebo sólista pantomimy
- d) 30 roků jako dirigent nebo člen orchestrů státních operních scén, státních symfonických orchestrů, profesionálních komorních souborů, jakož i orchestrů uvedených v § 88 odst. 1 písm. a) a d) anebo jako profesionální koncertní umělec sólista

a toto zaměstnání skončilo přitom se při přestupu umělce do jiného oboru umělecké činnosti, v němž se vyžaduje delší doba zaměstnání pro vznik nároku na důchod než v dosavadním oboru umělecké činnosti, doba dosavadního zaměstnání započítává do této delší doby

(²) Částečný důchod za výsluhu let náleží pokud § 35 odst. 4 zákona nestanoví jinak, umělci, který byl zaměstnán po dobu a způsobem uvedeným v předchozím odstavci, toto zaměstnání neskončil, avšak jeho výdělek podstatně poklesl pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav i když nejde o částečnou invaliditu, nebo pro jinou dlouhodobou změnu ve schopnostech potřebných k výkonu tohoto zaměstnání a tento pokles potrvá déle než jeden rok.

(³) Za podstatný pokles výdělku umělce se zpravidla považuje, jestliže jeho průměrný hrubý výdělek za posledních 6 měsíců je aspoň o třetinu nižší než průměrný měsíční výdělek, z něhož se vypočítává důchod, avšak neomezený podle § 14 odst. 4 zákona.

§ 90

(¹) Důchod za výsluhu let umělce činí 50 % průměrného měsíčního výdělku.

(²) Částečný důchod za výsluhu let činí polovinu důchodu za výsluhu let.

Společná ustanovení

§ 91

Průměrný měsíční výdělek

Pro určení průměrného měsíčního výdělku se započítávají pouze výdělky (§ 14) dosažené v zaměstnáních zakládajících nárok na důchod za výsluhu let.

§ 92

Souběh důchodu za výsluhu let s příjmem z výdělečné činnosti

(¹) Je-li poživatel důchodu za výsluhu let výdělečně činný krátí se důchod za výsluhu let o polo-

vinu částky o kterou úhrn důchodu za výsluhu let a průměru hrubých příjmů z výdělečné činnosti převyšuje částku 2500 Kčs měsíčně, nejvýše však o polovinu důchodu, přitom však úhrn důchodu za výsluhu let a hrubého příjmu z výdělečné činnosti nesmí přesáhnout průměrný měsíční výdělek neomezený podle § 14 odst. 4 zákona.

(²) Pro určení příjmu z výdělečné činnosti a pro postup při krácení důchodu za výsluhu let při souběhu s takovým příjmem platí obdobně ustanovení § 24 odst. 1, 2 a 4.

**Důchod za výsluhu let
vojáků z povolání
a příslušníků Sboru národní
bezpečnosti**

§ 93

Ustanovení tohoto dílu platí též pro nárok na důchod za výsluhu let a jeho výši vojáků z povolání a příslušníků Sboru národní bezpečnosti, uvedených v § 35 odst. 1 písm. a) a c) zákona, s tím, že okruh funkcí výkonných leteců, výsadkářů a funkcí zvláštní povahy nebo zvláštního stupně nebezpečnosti, jakož i rozsah započitatelnosti doby výkonu těchto funkcí do doby zaměstnání upravují předpisy vydané ministry národní obrany a vnitra Československé socialistické republiky v oborech jejich působnosti.

DÍL ČTVRTÝ

PRACUJÍCÍ NA ZÁKLADĚ DOHODY

O PRACOVNÍ ČINNOSTI

**PRACUJÍCÍ POSKYTUJÍCÍ SLUŽBY A OPRAVY
NA ZÁKLADĚ POVOLENÍ NÁRODNÍHO VÝBORU**

K § 3 písm. c) a § 172 zákona

**Důchodové zabezpečení pracujících
na základě dohody
o pracovní činnosti**

§ 94

(¹) Pracující, kteří jsou činní na základě dohody o pracovní činnosti mimo pracovní poměr uzavřený s organizací za podmínek stanovených zákoníkem práce (dále jen „pracující na dohodu“) jsou s odchylkami dále uvedenými účastní důchodového zabezpečení³⁷⁾ jako pracující, jestliže

- a) nejsou zabezpečeni (pojištěni) již z důvodu jiné činnosti,
- b) nepobírají starobní ani invalidní důchod,
- c) příjem z této pracovní činnosti podrobený dani ze mzdy činí aspoň 400 Kčs měsíčně, nebo

d) jsou povinni platit z příjmu z této pracovní činnosti daň z příjmu obyvatelstva částkou odpovídající příjmu aspoň 400 Kčs měsíčně.

(²) Uzavřel-li pracující na dohodu, účastný důchodového zabezpečení podle předchozího odstavce, další dohodu o pracovní činnosti s touže nebo jinou organizací, je účasten důchodového zabezpečení z činnosti vykonávané na základě této další dohody jen za podmínek uvedených v předchozím odstavci pod písm. c) nebo d)

§ 95

(¹) Jestliže pracující na dohodu není účasten důchodového zabezpečení podle tohoto dílu vyhlásky proto, že je již zabezpečen (pojištěn) z důvodu jiné činnosti [§ 94 odst. 1 písm. a)] posuzuje se úraz, který utrpí při výkonu sjednaných prací nebo v přímé souvislosti s ním, jako pracovní úraz v jeho zaměstnání (činnosti)

(²) Jestliže pracující na dohodu splňuje podmínky uvedené v § 94 odst. 1 písm. c) a d) není však účasten důchodového zabezpečení proto, že pobírá starobní nebo invalidní důchod [§ 94 odst. 1 písm. b)] posuzuje se úraz, který utrpí při výkonu sjednaných prací nebo v přímé souvislosti s ním jako úraz v zaměstnání (činnosti) z něhož mu byl přiznán důchod.

§ 96

(¹) Důchodové zabezpečení podle tohoto dílu vyhlášky vzniká dnem, kterým pracující na dohodu začal vykonávat sjednané práce, a zaniká dnem následujícím po dni, kdy pracující na dohodu přestal vykonávat sjednané práce; zaniká však vždy jestliže uplynula doba, na kterou byla dohoda sjednána, nebo není-li splněna některá z podmínek stanovených v § 94 odst. 1.

(²) Za hrubý výdělek pracujícího na dohodu se považuje příjem za sjednané práce podrobený dani ze mzdy, popřípadě příjem ve výši odvozené z paušální částky daně z příjmu obyvatelstva [§ 94 odst. 1 písm. c) a d)]

(³) Stal-li se pracující na dohodu plně (částečně) invalidním následkem pracovního úrazu utrpeného při výkonu sjednaných prací nebo v přímé souvislosti s ním, považuje se za průměrný měsíční výdělek nejméně částka 400 Kčs. To platí též v případech uvedených v § 95.

(⁴) Povinností organizace vést záznamy a podávat hlášení pro účely sociálního zabezpečení má organizace, která uzavřela s pracujícím dohodu o pracovní činnosti. Pracující na dohodu, jehož příjem z této pracovní činnosti je podroben dani z příjmu obyvatelstva [§ 94 odst. 1 písm. d)], je povinen

³⁷⁾ Účast na nemocenském pojištění a dávky z tohoto pojištění upravuje vyhláška č. 21/1965 Sb., ve znění vyhlášky č. 94/1968 Sb., a zákon č. 88/1968 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

poskytovat této organizaci veškeré podklady potřebné pro provádění důchodového zabezpečení, zejména podklady pro určení výše výdělku.

**Zabezpečení matky a dítěte
a důchodové zabezpečení
pracujících poskytujících služby
a opravy na základě povolení
národního výboru**

§ 97

(1) Pracujícím, kteří na základě povolení národního výboru poskytují některé služby a opravy,³⁸⁾ náleží podpora při narození dítěte, přídavky na děti a dávky důchodového zabezpečení za obdobných podmínek a ve stejném rozsahu jako pracujícím na dohodu uvedeným v § 94 až 96.³⁹⁾

(2) Za průměrný měsíční výdělek pracujících poskytujících služby a opravy na základě povolení národního výboru se považuje nejvýše částka 1200 Kčs; toto omezení neplatí, jde-li o občana se změněnou pracovní schopností.

(3) Povinností organizace vést záznamy a podávat hlášení pro účely sociálního zabezpečení vykonává národní výbor který povolil poskytování služeb a oprav pracujících poskytujících služby a opravy je povinen poskytovat tomuto národnímu výboru veškeré podklady potřebné pro provádění sociálního zabezpečení, zejména podklady pro určení výše výdělku.

ČÁST TŘETÍ

**DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ A ZABEZPEČENÍ
MATKY A DÍTĚTE JEDNOTLIVĚ HOSPODAŘIČÍCH
ROLNÍKŮ A JINÝCH OSOB
SAMOSTATNĚ HOSPODAŘIČÍCH**

K § 7 a 172 zákona

DÍL PRVNÍ

**DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ
JEDNOTLIVĚ HOSPODAŘIČÍCH ROLNÍKŮ**

§ 98

Osobní rozsah

(1) Jednotlivě hospodařící rolníci a spolupracující členové jejich rodin jsou pojištěni na dávky důchodového pojištění podle této části vyhlášky, pokud nejsou pracujícími v trvalém pracovním poměru ani nepožívají starobní nebo invalidní důchod

z důchodového zabezpečení (pojištění) pracovní poměr se považuje za trvalý jestliže trvá nepřetržitě aspoň šest měsíců po sobě jdoucích, a to v takovém rozsahu, že zakládá nárok na přídavky na děti.⁴⁰⁾

(2) Jednotlivě hospodařícím rolníkem je rolník, který je v zemědělském závodě osobně výdělečně činný na vlastní vrub a výdělek je jeho jediným nebo převážným zdrojem příjmů. Pokud není prokázán opak, má se za to že obhospodařování zemědělské půdy nepřesahující 0,40 ha není výdělečnou činností podle předchozí věty. Jestliže zemědělský závod provozují společně členové rodiny, považuje se za jednotlivě hospodařícího rolníka ten z nich, kdo závod spravuje; ostatní členové rodiny jsou pojištěni jako spolupracující členové rodiny. V pochybnosti se má za to, že závod spravují v tomto pořadí: manžel, ovdovělý manžel (vdova) nejstarší člen rodiny

(3) Spolupracujícími členy rodiny jsou manželka, děti a sourozenci od skončení povinné školní docházky, rodiče, tchán, tchýně, zeť, ovdovělá snacha a družka jednotlivě hospodařícího rolníka, jakož i manželka spolupracujícího člena rodiny jestliže

- a) žijí s jednotlivě hospodařícím rolníkem ve společné domácnosti,
- b) trvale se účastní jeho výdělečné činnosti a jejich práce je pro závod nezbytná a zabírá v týdnu nejméně polovinu normální týdenní pracovní doby a
- c) nejsou sami jinak důchodově zabezpečeni.

(4) Manželce jednotlivě hospodařícího rolníka a manželce spolupracujícího člena rodiny se hodnotí doba účasti na výdělečné činnosti manžela před 1. lednem 1978 jako doba pojištění spolupracujícího člena rodiny v rozsahu a za podmínek stanovených dosavadními předpisy⁴¹⁾

§ 99

Vznik pojištění

(1) Pojištění jednotlivě hospodařících rolníků vzniká

- a) dnem, od kterého jsou osobně výdělečně činní na vlastní vrub,
- b) jde-li o jednotlivě hospodařícího rolníka, který byl zároveň v trvalém pracovním poměru, prvním dnem měsíce následujícího po měsíci, v němž jeho pracovní poměr byl rozvázán nebo přestal být trvalý: důchodové pojištění jednotlivě hospodařícího rolníka však nevzniká, jest-

³⁸⁾ Zásady schválené usnesením vlády ze dne 3. března 1965 (č. 20/1965 Sb.).

³⁹⁾ § 23 zákona č. 88/1968 Sb., viz též poznámku ³⁷⁾.

⁴⁰⁾ § 14 až 30 zákona č. 88/1968 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

⁴¹⁾ Dosud upraveno ustanoveními § 1 odst. 3 a § 24a) vyhlášky č. 105/1964 Sb., ve znění vyhlášky č. 181/1968 Sb.

líže po skončení pracovního poměru vstoupil do jednoho měsíce znovu do trvalého pracovního poměru,

- c) dnem, kterým jednotlivě hospodářickému rolníku zanikl nárok na invalidní důchod z důchodového zabezpečení (pojištění)

(2) Pojištění spolupracujících členů rodiny vzniká dnem, k němuž byly splněny všechny podmínky pro jejich pojištění, ustanovení předchozího odstavce pod písm. b) a c) platí obdobně

(3) Ustanovení § 11 zákona o náhradních dobách a § 13 zákona o přerušení zaměstnání platí tu obdobně.

§ 100

Zánik pojištění

Pojištění jednotlivě hospodářických rolníků a spolupracujících členů rodin zaniká

- a) dnem, kterým přestali natrvalo vykonávat činnost zakládající pojištění,
 b) dnem, kterým jim byl přiznán starobní nebo invalidní důchod z důchodového zabezpečení (pojištění)
 c) dnem, kterým jim vzniklo nemocenské pojištění jako pracujícím v trvalém pracovním poměru (§ 98 odst. 1) nebo zabezpečení v nemoci podle předpisů platných pro členy jednotlivých zemědělských družstev, popřípadě zabezpečení podle § 73 odst. 1.

§ 101

Přihlášky k pojištění a odhlášky

(1) Jednotlivě hospodářící rolníci jsou povinni podat u příslušného národního výboru na předepsaném tiskopise za sebe a spolupracující členy svých rodin do 8 dnů od vzniku pojištění přihlášku k pojištění a do 8 dnů po jeho zániku odhlášku.

(2) Zavínil-li jednotlivě hospodářící rolník nesplněním nebo nesprávným splněním této ohlašovací povinnosti, že dávka byla poskytnuta neprávem, nebo ve vyšší výměře, než v jaké náležela, platí o povinnosti nahradit neprávem vyplacené částky obdobně ustanovení zákona.

§ 102

Druhy dávek

Z důchodového pojištění jednotlivě hospodářících rolníků se poskytují

- a) důchody

1. starobní,
2. invalidní,

3. vdovské,

4. sirotčí,

b) dávky při pracovním úrazu,

c) výchovné k důchodům,

d) zvýšení důchodu a výchovného pro bezmocnost

e) některé další dávky důchodcům.

§ 103

Všeobecná podmínka nároku na dávku

Dávka důchodového pojištění náleží, jsou-li splněny podmínky pro nárok na ni a je-li zapláceno splatné pojistné za celou dobu trvání pojištění. Pojistné dlužné za dobu nejvýše půl roku před splněním ostatních podmínek pro nárok na dávku může však být dopláceno do tří měsíců po jejich splnění.

§ 104

Vyměřovací základ

(1) Vyměřovací základ stanovený pro provozovatele zemědělského závodu ke dni 30. června 1964 podle předpisů platných toho dne platí nadále pro dosavadního i každého pozdějšího provozovatele tohoto zemědělského závodu, a to i v případě, že se změnil rozsah započtené zemědělské půdy změnou její výměry nebo změnou druhu pěstovaných zemědělských plodin.

(2) Nebyl-li vyměřovací základ stanoven do 30. června 1964, stanoví jej po tomto dni příslušný národní výbor se zřetelem na místní podmínky a na rozsah obhospodařované půdy podle předpisů platných před 1. červencem 1964.⁴²⁾

§ 105

Starobní důchod

Starobní důchod náleží jednotlivě hospodářickému rolníku, který je pojištěn aspoň 15 roků, v době trvání pojištění nebo do dvou roků po jeho zániku dosáhl věku aspoň 65 let a nepožívá invalidní důchod.

§ 106

Invalidní důchod

(1) Invalidní důchod náleží jednotlivě hospodářickému rolníku, který získal potřebnou dobu pojištění, jestliže se v době trvání pojištění nebo do dvou roků po jeho zániku stal plně invalidním, přitom se potřebná doba pojištění posuzuje obdobně podle § 26 zákona.

⁴²⁾ Vyhláška č. 87/1957 Ú. 1., kterou se stanoví podrobnosti o důchodovém pojištění jednotlivě hospodářických rolníků a jiných osob samostatně hospodářících.

(²) Jednotlivě hospodařící rolník je plně invalidní, jestliže se pro dlouhodobě nepřiznivý zdravotní stav stal neschopným vykonávat jakoukoli soustavnou výdělečnou činnost nebo jestliže by výkon takové činnosti vážně zhoršil jeho zdravotní stav

§ 107

Výše starobního (invalidního) důchodu

(¹) Starobní (invalidní) důchod jednotlivě hospodařícího rolníka činí

při průměrném ročním vyměřovacím základu Kčs	do 6 roků pojištění měsíčně Kčs	po 6 rocích pojištění měsíčně Kčs	po 8 rocích pojištění měsíčně Kčs
do 2 100	210	230	230
od 2 101 do 3 300	225	245	280
od 3 301 do 4 500	234	260	276
od 4 501 do 5 700	243	269	298
od 5 701 do 7 800	252	284	314
od 7 801 do 10 200	261	299	336
nad 10 200	270	308	350

při průměrném ročním vyměřovacím základu Kčs	po 10 rocích pojištění měsíčně Kčs	po 15 rocích pojištění měsíčně Kčs	po 20 rocích pojištění měsíčně Kčs
do 2 100	230	245	280
od 2 101 do 3 300	270	280	300
od 3 301 do 4 500	294	315	340
od 4 501 do 5 700	318	350	380
od 5 701 do 7 800	340	380	420
od 7 801 do 10 200	370	410	480
nad 10 200	390	440	500

při průměrném ročním vyměřovacím základu	po 25 a více rocích pojištění měsíčně Kčs
do 2 100	275
od 2 101 do 3 300	320
od 3 301 do 4 500	365
od 4 501 do 5 700	410
od 5 701 do 7 800	460
od 7 801 do 10 200	510
nad 10 200	560

(²) Průměrný roční vyměřovací základ se stanoví průměrem vyměřovacích základů za posledních 10, popřípadě za posledních 5 kalendářních roků před rokem, v němž vznikl nárok na důchod, podle toho, co je pro jednotlivě hospodařícího rolníka výhodnější.

§ 108

Pracovní úraz

Dávky při pracovním úrazu

(¹) Pracovním úrazem je úraz utrpěný v souvislosti s provozem vlastního zemědělského závodu. Jako pracovní úraz se posuzuje též úraz utrpěný

- při vzájemném vypomáhání v zemědělských pracích,
- při melioračních pracích,
- při svozu dříví,
- při činné účasti na opatřeních proti živelním pohromám a při odstraňování následků živelních pohrom, nebo při záslužné činnosti konané bez právního závazku ve prospěch celku,
- při výkonu veřejné funkce,
- při některých zvláštních druzích činností stanovených v § 67

(²) Pracovním úrazům se kladou naroveň nemoci z povolání uvedené v příloze k této vyhlášce, jestliže vznikly za podmínek tam stanovených.

(³) Jednotlivě hospodařícímu rolníku, který se stal plně invalidním následkem pracovního úrazu, může být invalidní důchod zvýšen o 50 Kčs měsíčně.

(⁴) Jednotlivě hospodařícímu rolníku, který se stal částečně invalidním následkem pracovního úrazu, může být poskytnut částečný invalidní důchod ve výši 50 % invalidního důchodu spolu se zvýšením o 30 Kčs měsíčně

(⁵) Jednotlivě hospodařícímu rolníku, který se stal plně (částečně) invalidním následkem pracovního úrazu utrpěného při činnosti uvedené v odstavci 1 písm. d) až f) náleží invalidní (částečný invalidní) důchod vyměřený podle § 68, nejméně však ve výši, která by náležela podle tohoto dílu vyhlášky

(⁶) Jednotlivě hospodařící rolník je částečně invalidní, jestliže pro dlouhodobě nepřiznivý zdravotní stav jeho pracovní schopnost podstatně poklesla. Podstatným poklesem pracovní schopnosti se rozumí takový pokles tělesných nebo duševních sil, který způsobuje snížení pracovního výkonu aspoň o třetinu.

§ 109

Důchody pozůstalých

(¹) Vdovský a strotčí důchod náleží pozůstalým po jednotlivě hospodařícím rolníku za podmínek stanovených v § 37 38 a 40 zákona.

(²) Vdovský a strotčí důchod se vyměřuje ze starobního (invalidního) důchodu jednotlivě hospodařícího rolníka, čítajíc v to i zvýšení důchodu podle § 108 odst. 3.

(³) Vdovský důchod činí 60 % starobního (invalidního) důchodu, ustanovení § 38 odst. 4 a 5 a § 39 zákona platí obdobně.

(⁴) Sirotčí důchod jednostranně osiřelého dítěte činí 30 % a oboustranně osiřelého dítěte 50 % starobního (invalidního) důchodu jednotlivě hospodářského rolníka, sirotčí důchod jednostranně osiřelého dítěte činí nejméně 300 Kčs měsíčně, oboustranně osiřelého dítěte nejméně 500 Kčs měsíčně. Ustanovení § 41 odst. 5 zákona platí obdobně.

§ 110

Výchovné

(¹) Výchovné náleží poživateli starobního nebo invalidního důchodu na každé dítě, které by mělo při úmrtí jednotlivě hospodářského rolníka nárok na sirotčí důchod (§ 40 zákona).

(²) Výchovné činí měsíčně

	na jedno dítě Kčs	na dvě děti Kčs	na tři děti Kčs	na čtyři děti Kčs
k důchodu invalidního	140	430	880	1280
jinému	90	430	880	1280

a zvyšuje se na každé další dítě měsíčně o 240 Kčs.

(³) Jde-li o nezaopatřené dítě, které je podle posudku orgánů sociálního zabezpečení invalidní a které vyžaduje stálé péče, poskytuje se k výchovnému na ně příplatek ve výši 300 Kčs měsíčně; podmínkou přítom je, že dítě není umístěno v ústavu pro takové děti a že se mu neposkytuje invalidní důchod.

(⁴) Jinak platí o výchovném ustanovení § 46 zákona.

§ 111

Zvýšení důchodu a výchovného pro bezmocnost

(¹) Je-li důchodce trvale tak bezmocný, že potřebuje ošetření a obsluhy jinou osobou, zvyšuje se mu důchod

při částečné bezmocnosti o 200 Kčs,
při převážné bezmocnosti o 300 Kčs,
při úplné bezmocnosti o 400 Kčs měsíčně;

přítom důchod spolu se zvýšením pro bezmocnost nesmí přesáhnout částku 1800 Kčs měsíčně.

(²) Sirotčí důchod se zvyšuje pro bezmocnost dítěte až od sedmého roku jeho věku, obdobně se zvyšuje i výchovné

(³) Ustanovení § 29 o stupních bezmocnosti platí i tu.

§ 112

Zhodnocení dob důchodového zabezpečení získaných podle jiných předpisů

(¹) Přestoupí-li do důchodového pojištění jednotlivě hospodářských rolníků člen jednotného zemědělského družstva, pracující v pracovním poměru nebo člen výrobního družstva, posuzuje se doba jejich dosavadního důchodového zabezpečení (pojištění) jako doba důchodového pojištění jednotlivě hospodářských rolníků. Průměrný roční vyměřovací základ z období posledních 10 (5) roků před rokem, v němž vznikl nárok na důchod, se stanoví z úhrnu ročních hrubých výdělků a ročních vyměřovacích základů do období 10 (5) roků se nezahrnují náhradní doby

(²) Získal-li jednotlivě hospodářský rolník, který byl bezprostředně před započítáním samostatné výdělečné činnosti pracujícím (§ 3 zákona) ke dni započetí samostatné výdělečné činnosti dobu potřebnou pro nárok na invalidní nebo starobní důchod podle předpisů o důchodovém zabezpečení platných pro pracující a nezískal-li nárok na zhodnocení této doby přerušením zaměstnání (§ 13 zákona), posuzuje se jeho nárok na invalidní nebo starobní důchod po dobu dvou roků od výstupu ze zaměstnání podle předpisů o důchodovém zabezpečení platných pro pracující.

§ 113

Pojistné

(¹) Pojistné za pojištění jednotlivě hospodářského rolníka činí 10,8 % jeho vyměřovacího základu a za pojištění spolupracujících členů rodiny 11,4 % jejich vyměřovacího základu.

(²) Jednotlivě hospodářský rolník platí pojistné za sebe a spolupracujícího člena rodiny příslušnému národnímu výboru bez zvláštního vyměření.

(³) Pojistné za uplynulý měsíc je splatné do 15. dne následujícího měsíce. Nebylo-li splatné pojistné zapláceno ve stanovené lhůtě, je plátcе pojistného povinen platit od 16. dne měsíce následujícího po měsíci, za který se platí, penále ve výši 0,01 % dlužné částky za každý den prodlení. Příslušný národní výbor může povolit, aby pojistné bylo odváděno v jiných než měsíčních lhůtách.

(⁴) Manželka (manžel) bydlící s plátcem pojistného ve společné domácnosti ručí za pojistné, které se stalo splatným v době trvání společné domácnosti. Spolupřevzatelé zemědělského závodu ručí za pojistné společně a nerozdílně.

§ 114

Důchodové pojištění spolupracujících členů rodiny jednotlivě hospodářských rolníků

(¹) Předchozí ustanovení o důchodovém pojištění jednotlivě hospodářských rolníků platí obdob-

ně též pro spolupracující členy jejich rodin, pokud se nestanoví jinak v odstavcích 2 a 3.

(2) Jde-li o spolupracujícího člena rodiny ve věku

do 18 let, činí	— vyměřovací základ 1200 Kčs ročně, — pojistné 11,40 Kčs měsíčně.
nad 18 let do 21 let činí	— vyměřovací základ 1800 Kčs ročně, — pojistné 17,10 Kčs měsíčně
nad 21 let činí	— vyměřovací základ 5040 Kčs ročně, — pojistné 47,90 Kčs měsíčně

(3) Jestliže by vyměřovací základ spolupracujícího člena rodiny byl podle předchozího odstavce vyšší než vyměřovací základ jednotlivě hospodařícího rolníka, v jehož závodě spolupracující člen rodiny pracuje, stanoví se vyměřovací základ spolupracujícího člena rodiny částkou rovnající se vyměřovacímu základu jednotlivě hospodařícího rolníka.

(4) Ustanovení § 108 odst. 5 platí obdobně.

§ 115

Óprava důchodů, které jsou jediným zdrojem příjmu

(1) Je-li starobní (invalidní) důchod, vdovský nebo sirotčí důchod oboustranně osiřelého dítěte náležející podle tohoto dílu vyhlášky jediným zdrojem příjmu důchodce a nedosahuje částky 800 Kčs měsíčně, zvyšuje se na tuto částku, má-li důchodce též jiný příjem a úhrn důchodu a tohoto příjmu nedosahuje částky 800 Kčs měsíčně, zvyšuje se důchod tak, aby úhrn důchodu a příjmu (důchodu) činil 600 Kčs měsíčně. Je-li jiným příjemcem poživatelky vdovského důchodu starobní (invalidní) důchod, zvyšuje se jen starobní (invalidní) důchod. Při souběhu sirotčího důchodu s důchodem invalidním nebo vdovským zvyšuje se jen důchod invalidní nebo vdovský

(2) Je-li na starobní (invalidní) důchod, který nedosahuje částky 1100 Kčs měsíčně, odkázán též rodinný příslušník důchodce (§ 27) zvyšuje se důchod na tuto částku, má-li důchodce nebo takový rodinný příslušník též jiný příjem (důchod) zvyšuje se důchod tak, aby úhrn tohoto důchodu a jiného příjmu (důchodu) činil 1100 Kčs měsíčně. Splňují-li podmínky pro zvýšení důchodu oba manželé, zvýší se jen důchod náležející manželovi o rozdíl mezi částkou 1100 Kčs a úhrnem důchodů a jiných příjmů manželů.

(3) Důchod podle předchozích odstavců se zvyšuje, jen nemůže-li si důchodce nebo rodinný pří-

slušník pro stáří, zdravotní stav nebo jiné vážné důvody zvýšit životní úroveň vlastní prací. Při zvýšení důchodu se nehledí k výchovnému, k zvýšení důchodu (výchovného) pro bezmocnost, k příspěvkům sociální péče, k odměně za výkon pěstounské péče,⁴³⁾ k pracovnímu příjmu důchodce nebo jeho rodinného příslušníka z činnosti, která netrvá déle než 60 pracovních dnů v kalendářním roce, ani k pracovnímu příjmu důchodce nebo jeho rodinného příslušníka staršího 70 let. Zvýšení důchodu se nezapočítává do výše důchodu rozhodné pro výpočet důchodů pozůstalých

116

Pohřebné

(1) Zemřel-li jednotlivě hospodařící rolník nebo spolupracující člen rodiny jednotlivě hospodařícího rolníka následkem pracovního úrazu (§ 108) může být pozůstalému manželu (manželce) druhu (družce) dětem, rodičům, prarodičům, sourozencům, tchánovi, tchýni, zeti a snaze, kteří vypravili pohřeb, poskytnuto pohřebné ve výši 1000 Kčs. Vypravil-li pohřeb někdo jiný než pozůstalý může být pohřebné poskytnuto až do výše prokázaných výloh, neivýše částkou 1000 Kčs.

(2) Zemřel-li rodinný příslušník jednotlivě hospodařícího rolníka nebo spolupracujícího člena rodiny následkem pracovního úrazu (§ 108) může být osobám, které vypravily pohřeb, poskytnuto v případech hodných zřetele pohřebné ve výši 500 Kčs až 800 Kčs. Za rodinné příslušníky se považují občané uvedení v § 33 odst. 3 pokud nejsou sami účastní důchodového zabezpečení (pojištění)

DÍL DRUHÝ

DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ OSOB SAMOSTATNĚ HOSPODAŘÍCÍCH, KTERÉ NEJSOU JEDNOTLIVĚ HOSPODAŘÍCÍMI ROLNÍKY

§ 117

(1) Ustanovení prvního dílu o důchodovém pojištění jednotlivě hospodařících rolníků platí s výjimkou ustanovení § 104 a 108, § 113 odst. 1 a § 116 též pro důchodové pojištění jiných osob samostatně hospodařících a spolupracujících členů jejich rodin.

(2) Vyměřovací základ osob samostatně hospodařících, kteří nejsou jednotlivě hospodařícími rolníky činí

a) je-li výdělečná činnost
vykonávána
bez spolupracovníků	800 Kčs měsíčně.
b) je-li výdělečná činnost
vykonávána s jedním nebo
několika spolupracovníky	1100 Kčs měsíčně.

⁴³⁾ § 9 zákona č. 50/1973 Sb., o pěstounské péči.

(3) Vyměřovací základ osob samostatně hospodařících, které vykonávají samostatnou výdělečnou činnost bez spolupracovníků a prokáží, že jejich roční základ daně z příjmů obyvatelstva nepřevyšuje 16 000 Kčs, činí 600 Kčs měsíčně nepřevyšuje-li však roční základ daně z příjmů obyvatelstva 6000 Kčs nebo tuto částku nepřevyšil před stanovením daně paušální částkou, činí vyměřovací základ 400 Kčs měsíčně. Vyměřovací základ se stanoví podle ročního základu daně z příjmů obyvatelstva příslušného na předchozí kalendářní rok. Poplatníkům, jimž je daň z příjmů obyvatelstva stanovena paušální částkou stanoví se vyměřovací základ ve výši rozdílu mezi dosaženým příjmem a výdaji vynaloženými na dosažení tohoto příjmu za předchozí rok. Příslušný národní výbor může v případech sociálně odůvodněných vyměřovací základ snížit, jde-li o výdělečnou činnost vykonávanou bez spolupracovníků a nepřekročil-li roční základ daně z příjmů obyvatelstva částku 3600 Kčs. Vyměřovací základ může být snížen, nepřesahuje-li roční základ daně 2400 Kčs, na 160 Kčs měsíčně, a přesahuje-li roční základ daně 2400 Kčs, avšak nedosahuje-li částky 3600 Kčs, na 240 Kčs měsíčně.

(4) Za spolupracovníky osob samostatně hospodařících se pro účely vyměřovacího základu považují spolupracující členové rodiny (§ 98 odst. 3)

(5) Za vyměřovací základ spolupracujícího člena rodiny osoby samostatně hospodařící se považuje částka, která by náležela jako mzda pracovní síle (pracovníku) kterou spolupracující člen rodiny nahrazuje. Vyměřovací základ nesmí však činit více než vyměřovací základ osoby samostatně hospodařící.

(6) Pojistné osoby samostatně hospodařící činí 10 % jejího vyměřovacího základu a pojistné spolupracujícího člena rodiny 11 % jeho vyměřovacího základu.

() Úpravou podle předchozích odstavců není dotčeno použití ustanovení § 67 a 68 v tom o případě se pro posouzení částečné invalidity použije ustanovení § 108 odst. 6 obdobně.

DÍL TŘETÍ

ODCHYLKY PRO ÚČASTNÍKY ODBOJE

§ 118

Úvodní ustanovení

Pro důchodové pojištění jednotlivě hospodařícího rolníka (§ 98) a jiné osoby samostatně hospodařící (§ 117) kteří jsou účastníky odboje a pozůstalých po nich platí obdobně ustanovení zákona o skupinách účastníků odboje, o invalidním (částečném invalidním) důchodu účastníka odboje, vznikla-li plná (částečná) invalidita v souvislosti s odbojovou činností, o nejvyšší a nejnižší výměře starobního a invalidního důchodu účastníka odboje,

o nejnižší výměře vdovského důchodu vdovy po účastníku odboje nebo vdovy která je účastnicí odboje, a o opětovém vzniku nároku těchto vdov na vdovský důchod (§ 57 odst. 1 zákona) o krácení jejího vdovského důchodu s příjmem z výdělečné činnosti, o výši sirotčího důchodu dítěte po účastníku odboje a o výši důchodu rodičů účastníka odboje jinak platí ustanovení této části vyhlášky s odchylkami dále uvedenými.

§ 119

Věk potřebný pro nárok na starobní důchod

(1) Věk potřebný pro nárok na starobní důchod účastníka odboje I. a II. skupiny se určí tak, že od věku 65 let se odečte jeden rok za každý započatý rok odbojové činnosti, potřebný věk však činí nejméně 60 let, jde-li o účastníka odboje I. skupiny a 62 let, jde-li o účastníka odboje II. skupiny

(2) Věk potřebný pro nárok na starobní důchod účastníka odboje III. skupiny který byl aspoň šest měsíců vězněn z důvodů fašistické persequce, činí 64 let.

§ 120

Zvýšení starobního a invalidního důchodu

Za každý započatý rok odbojové činnosti se zvyšuje důchod účastníka odboje

skupiny	měsíčně o Kčs
I.	120
II. a III.	100
IV	80

§ 121

Úprava výše starobních, invalidních a vdovských důchodů přiznaných podle předpisů platných před 1. lednem 1976

Ustanovení zákona o nejvyšší a nejnižší výměře starobního, invalidního (§ 56 zákona) a vdovského důchodu (§ 57 zákona) platí i pro důchody přiznané podle předpisů platných před 1. lednem 1976. Zvýšení důchodu se provede na žádost, nejdříve však počínajíc splátkou důchodu splatnou v lednu 1976.

DÍL ČTVRTÝ

ZABEZPEČENÍ DŮCHODCŮ NĚKTERÝMI DALŠÍMI DÁVKAMI

§ 122

Ustanovení § 72 zákona a § 33 o zabezpečení důchodců některými dalšími dávkami platí též pro důchodce, jimž byl přiznan důchod podle předpisů

o důchodovém pojištění jednotlivě hospodařících rolníků a jiných osob samostatně hospodařících a pro jejich rodinné příslušníky (§ 33 odst. 3) včetně rozvedené manželky (manželka) za podmínky uvedené v § 33 odst. 4.

DÍL PÁTÝ

ZABEZPEČENÍ MATKY A DÍTĚTE

§ 123

Podpora při narození dítěte

Podpora při narození dítěte ve výši 2000 Kčs náleží na každé dítě narozené jednotlivě hospodařící rolníci, jiné osobě samostatně hospodařící nebo spolupracující členice jejich rodiny anebo rodinné příslušnici jednotlivě hospodařícího rolníka, jiné osoby samostatně hospodařící nebo spolupracujícího člena jejich rodiny jestliže porod nastal v době trvání důchodového pojištění nebo nejpozději do šesti měsíců po jeho skončení a pojistné je řádně placeno. Manželce nebo družce zemřelého jednotlivě hospodařícího rolníka nebo jiné osoby samostatně hospodařící anebo spolupracujícího člena jejich rodiny náleží podpora při narození dítěte z pojištění zemřelého také tehdy jestliže porod nastal v době 300 dnů od jeho úmrtí a pojistné je řádně placeno.

§ 124

Přídavky na děti

(1) Přídavky na děti náležejí jednotlivě hospodařícímu rolníku, jiné osobě samostatně hospodařící nebo spolupracujícímu členu jejich rodiny jestliže má nezaopatřené děti a pojistné je řádně placeno.

(2) Přídavky na děti činí měsíčně

na 1 dítě	90 Kčs
na 2 děti	430 Kčs
na 3 děti	880 Kčs
na 4 děti	1280 Kčs

a zvyšují se na každé další dítě o 240 Kčs měsíčně.

(3) Jde-li o nezaopatřené dítě, které je podle posudku orgánů sociálního zabezpečení invalidní a které vyžaduje stálé péče, poskytuje se k přídavkům na ně příplatek ve výši 300 Kčs měsíčně; podmínkou přitom je, že dítě není umístěno v ústavu pro takové děti a že se mu neposkytuje invalidní důchod.

(4) Jednotlivě hospodařícímu rolníku, jiné osobě samostatně hospodařící nebo spolupracujícímu členu jejich rodiny povolánému ke službě v ozbrojených silách náleží na nezaopatřené dítě přídavky na děti, jestliže byl důchodově pojištěn v době

nástupu služby nebo v době, kdy byl povolán k výkonu služby

(5) Ustanovení o nezaopatřených dětech, o vyloučení nároku na přídavky na děti a o souběhu přídavků na děti a jejich výplatě, obsažená v předpisech o zabezpečení matky a dítěte družstevních rolníků, platí tu obdobně.

DÍL ŠESTÝ

SPOLEČNÁ USTANOVENÍ

§ 125

Pokud není v této části vyhlášky stanoveno jinak, platí obdobně ustanovení zákona o povinnostech oprávněných osob, o změně dávky a jejím vrácení, o omezení výplaty dávek, o výplatě dávek jiné osobě, o souběhu nároků na důchody o přechodu nároku při úmrtí oprávněného, o výplatě dávek, o dohodách o srážkách z dávek a o přechodu nároku na ústav sociální péče, o promlčení, o sociální péči, o organizaci a řízení a o odstraňování tvrdostí, jakož i ustanovení § 146, § 158 odst. 1, 2 a 4 až 6, § 157 a 159 a § 181 odst. 1 zákona; ustanovení části osmé zákona platí však, jen pokud jde o zvýšení srovnávacích důchodů.

ČÁST ČTVRTÁ

SOCIÁLNÍ PÉČE

DÍL PRVNÍ

PÉČE O RODINU A DÍTĚ

§ 126

Příspěvek na výživu

K § 81 odst. 1 a § 172 odst. 1 písm. b) zákona

(1) Dětem, které nemají vlastní postačující příjem nebo majetek a o něž není jinak náležitě postaráno, zejména osobami, které k nim mají vyživovací povinnost, poskytují příslušné národní výbory pravidelný příspěvek na výživu až do částky 400 Kčs měsíčně, a je-li dítě starší 10 let, až do částky 500 Kčs měsíčně.

(2) Příspěvek lze poskytovat dítěti až do skončení povinné školní docházky. Po skončení povinné školní docházky lze příspěvek poskytovat nejdéle do dosažení 26 let věku dítěte, jestliže dítě

- se soustavně připravuje na budoucí povolání předepsaným výcvikem anebo studiem, nebo
- nemůže se připravovat na budoucí povolání nebo být zaměstnáno pro nemoc, nebo
- pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav je neschopno se soustavně připravovat k budou

címu povolání anebo je schopno se k němu připravovat jen za mimořádných podmínek, anebo

- d) pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav je neschopno vykonávat soustavné zaměstnání nebo výkon takového zaměstnání by vážně zhoršil jeho zdravotní stav

(³) Má-li dítě, jemuž je poskytován příspěvek, vůči někomu nárok na výživné určené soudním rozhodnutím, přechází tento nárok na stát, a to až do výše poskytnutého příspěvku. Úhradu poskytnutého příspěvku vymáhají příslušné národní výbory, je-li výživné určené soudním rozhodnutím řádně placeno, tato úhrada se nevyžaduje.

§ 127

Nezapaťfenost dítěte

K § 81 odst. 2 zákona

Za nezapaťfené dítě se považuje dítě ve věku do skončení povinné školní docházky; poté platí ustanovení § 40 odst. 3, 4 a 6 zákona obdobně.

DÍL DRUHÝ

PÉČE O OBČANY SE ZMĚNĚNOU PRACOVNÍ SCHOPNOSTÍ

§ 128

Občané se změněnou pracovní schopností; jejich evidence

K § 83 a 88 zákona

(¹) Občan má pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav (§ 19 odst. 1) podstatně omezenou možnost pracovního uplatnění, popřípadě přípravy pro pracovní uplatnění, jestliže mu jeho zachované funkční schopnosti umožňují vykonávat jen podstatně menší okruh zaměstnání [§ 9 odst. 2 písm. a) zákona] ve srovnání se zdravým pracujícím.

(²) Za občany se změněnou pracovní schopností se považují vždy občané, kteří mají

- a) podstatně omezenou možnost pracovního uplatnění, protože

1. jsou plně invalidní podle ustanovení § 25 odst. 3 písm. c) a d) zákona, nebo
2. jsou plně invalidní podle ustanovení § 25 odst. 3 písm. a) nebo § 40 odst. 3 písm. d) zákona, ale jejich zachované funkční schopnosti po potřebné léčbě, popřípadě po léčebné rehabilitaci, připouštějí provádět pracovní rehabilitaci, nebo
3. jsou poživateli částečného invalidního důchodu nebo částečného důchodu za výsluhu let, nebo

4. byli uznáni částečně invalidními, i když jim z jiných důvodů než pro nesplnění podmínky podstatného poklesu výdělku nevznikl nárok na částečný invalidní důchod, nebo

5. mají značně ztížené obecné životní podmínky anebo

6. mohou vykonávat soustavné zaměstnání jen po zvláštní přípravě pro pracovní uplatnění,

- b) podstatně omezenou možnost přípravy pro pracovní uplatnění, protože

1. se mohou připravovat jen k podstatně omezenému okruhu povolání, nebo

2. mohou vykonávat po potřebné přípravě jen podstatně omezený okruh zaměstnání, nebo

3. se mohou připravovat pro pracovní uplatnění jen ve zvláštních zařízeních státní správy, anebo

4. jsou schopni se připravovat pro budoucí povolání jen za mimořádných podmínek [§ 40 odst. 3 písm. c) zákona]

(³) K zajištění řádné péče o občany se změněnou pracovní schopností vedou národní výbory zvláštní evidenci o těchto občanech s údaji o jejich pracovním uplatnění v jednotlivých organizacích svého obvodu.

K § 84 zákona

§ 129

Pracovní rehabilitace

(¹) Pracovní rehabilitace se provádí zejména tím, že se občanům se změněnou pracovní schopností

- a) poskytují odborné porady při volbě povolání nebo při přípravě pro pracovní uplatnění a informace o volných vhodných pracovních (učebních) místech,

- b) doporučují vhodná zaměstnání a zabezpečuje umístění na vhodná pracovní místa,

- c) poskytuje příprava pro pracovní uplatnění a umožňuje získat potřebnou kvalifikaci.

(²) Národní výbory zajišťují ve spolupráci s organizacemi zúčastněnými na provádění péče o občany se změněnou pracovní schopností vypracování ročních plánů úkolů potřebných k provádění pracovní rehabilitace těchto občanů. V těchto plánech je třeba sledovat zejména vyhledávání a vytváření dalších pracovních příležitostí pro občany se změněnou pracovní schopností, rozšiřování výukových oborů pro mladistvé občany se změněnou pracovní schopností, rozvoj výrobních družstev invalidů a hospodářských zařízení Svazu invalidů v České socialistické republice a Svazu invalidů ve

Slovenské socialistické republiky a spolupráci zařízení zdravotnických a sociální péče při provádění rehabilitace.

§ 130

Příprava pro pracovní uplatnění

(1) Příprava pro pracovní uplatnění občanů se změněnou pracovní schopností se provádí se zřetelem k jejich zdravotnímu stavu a v souladu s potřebami národního hospodářství. Příprava pro pracovní uplatnění zahrnuje přípravu pro povolání včetně zaškolení a přípravu k práci.

(2) Přípravou pro povolání, která se provádí podle učebních plánů a osnov a ukončuje se závěrečnou učňovskou zkouškou nebo jinou závěrečnou zkouškou, se získává plná kvalifikace. Pro občany se změněnou pracovní schopností, kteří nejsou schopni se podrobit dlouhodobé přípravě pro povolání, popřípadě u nichž tento způsob přípravy není nutný, je určeno zaškolování. Zaškolováním se umožňuje získat vědomosti a dovednosti požadované pro jednotlivá povolání příslušného kvalifikačního stupně, ukončuje se zpravidla zkouškou.

(3) Občanům se změněnou pracovní schopností, kteří se vracejí do zaměstnání a pro dlouhotrvající pracovní neschopnost nebo v důsledku vážnějšího zdravotního postižení potřebují zvláštní přípravu umožňující postupné přizpůsobení se k výkonu práce, se poskytuje příprava k práci.

(4) Příprava pro pracovní uplatnění se provádí

- a) v organizacích výcvikem na pracovištích, v kursech nebo ve výcvikových zařízeních organizací,
- b) ve výcvikových kursech, střediscích nebo jiných zařízeních národních výborů,
- c) v kursech společenských nebo jiných organizací,
- d) studiem.

§ 131

Úhrada nákladů při přípravě pro pracovní uplatnění

(1) Organizace, která provádí přípravu pro pracovní uplatnění podle § 130 odst. 4 písm. a) a c), hradí náklady spojené s přípravou vlastních pracovníků. Poskytne-li organizace přípravu pro pracovní uplatnění pracujícím jiné organizace, uhradí náklady spojené s jejich přípravou tato organizace. Poskytne-li organizace přípravu pro pracovní uplatnění občanům, kteří nejsou v pracovním (učebním) poměru, uhradí náklady (kursové) národní výbor, který je vyslal k této přípravě.

(2) Úhradu nákladů při přípravě pro pracovní uplatnění podle § 130 odst. 4 písm. b), jakož i ná-

klady na zřízení a provoz výcvikových středisek a zařízení, hradí národní výbor, který organizuje přípravu pro pracovní uplatnění nebo který provozuje výcvikové středisko, popřípadě zařízení.

(3) Provádí-li se příprava pro pracovní uplatnění podle § 130 odst. 4 písm. d) uhradí náklady (školné, kursové) národní výbor, který vyslal občany k této přípravě.

(4) Jestliže se příprava provádí v léčebném zařízení státní zdravotní správy, nese náklady národní výbor, který přípravu organizuje, spolu s léčebným zařízením.

(5) Náklady podle předchozích odstavců se neuhrazují občanu se změněnou pracovní schopností, zvyšuje-li si kvalifikaci při výkonu svého pravidelného zaměstnání.

§ 132

Pracovní uplatnění

K § 85 a 87 zákona

(1) Výběr vhodných pracovních míst pro občany se změněnou pracovní schopností provádí kvalifikovaný pracovník, pověřený organizací, se závodním obvodním lékařem, popřípadě s územním obvodním lékařem nebo s jiným lékařem určeným ředitelem okresního ústavu národního zdraví, za účasti funkcionáře základní organizace Revolučního odborového hnutí, popřípadě obdobného orgánu členů výrobního družstva, a jde-li o jednotné zemědělské družstvo, za účasti člena sociální komise tohoto družstva, zástupce národního výboru se může vždy účastnit tohoto výběru.

(2) Plánem zaměstnanosti občanů se změněnou pracovní schopností stanoví každoročně příslušný národní výbor organizací, kolik občanů se změněnou pracovní schopností je povinna celkem zaměstnávat na vhodných pracovních místech, přitom přihlížet k potřebám národního hospodářství a k místním podmínkám. Ústředním orgánům, národním výborům, soudům, prokuraturám, rozpočtovým organizacím federálních ministerstev národní obrany a vnitra, ministerstev vnitra a spravedlnosti republiky a společenským organizacím se plán zaměstnanosti občanů se změněnou pracovní schopností nestanoví.

(3) Technickými a organizačními opatřeními zajišťují organizace na svůj náklad zejména potřebnou úpravu pracovních podmínek (např. zaměstnávání na kratší pracovní dobu) úpravu pracovišť, zřízení chráněných dílen (pracovišť) přípravu pro pracovní uplatnění občanů se změněnou pracovní schopností a zvyšování kvalifikace těchto občanů při výkonu jejich pravidelného zaměstnání.

(4) Národní výbory ve spolupráci s orgány výrobního družstevnictví dbají, aby složení členské základny v družstvech invalidů odpovídalo vzoro-

vým stanovám ve spolupráci s orgány svazů invalidů dbají, aby v jejich hospodářských zařízeních byli převážně zaměstnáváni občané se změněnou pracovní schopností s těžším zdravotním postižením (§ 88 zákona) a aby jiní pracující byli v těchto zařízeních zaměstnáváni, jen pokud je to k provozu nezbytně nutné.

§ 133

Zajištění pracovního poměru

K § 86 zákona

(1) Při rozhodování o návrhu organizace na udělení předchozího souhlasu k rozvázání pracovního poměru výpovědi s občanem se změněnou pracovní schopností přihlíží okresní národní výbor⁴⁴⁾ zejména,

- a) zda lze převést pracujícího na jiné vhodné pracovní místo v organizaci, a to popřípadě po předchozí přípravě pro pracovní uplatnění,
- b) zda lze opatřit pracujícímu vhodné zaměstnání v jiné organizaci,
- c) k sociálním poměrům pracujícího.

Národní výbor může organizaci uložit, aby provedla vhodná opatření, která umožní setrvání občana se změněnou pracovní schopností v pracovním poměru.

(2) Organizace je povinna předběžně oznámit národnímu výboru, kdy se má skončit pracovní poměr s občanem se změněnou pracovní schopností jiným způsobem než výpovědí danou organizací, a sdělit důvody

(3) Organizace, v níž je vhodné místo (§ 132), smí odmítnout sjednání pracovního poměru s občanem se změněnou pracovní schopností, kterého jí doporučil národní výbor pouze tehdy jestliže

- a) občan nemá odbornou způsobilost vyžadovanou povahou pracovního místa a organizace mu nemůže poskytnout přípravu pro pracovní uplatnění, nebo
- b) nespĺňuje ostatní podmínky vyžadované povahou práce a pracoviště, anebo
- c) jeho přijetí by bylo v rozporu s obecnými předpisy o vzniku pracovního poměru.

(4) Organizace je povinna sdělit národnímu výboru důvody pro které odmítla sjednat pracovní poměr s občanem se změněnou pracovní schopností, jenž jí byl doporučen k přijetí. Nesouhlasil-li národní výbor s důvody odmítnutí, rozhodne o povinnosti organizace přijmout občana se změněnou pracovní schopností do zaměstnání.⁴⁵⁾

⁴⁴⁾ § 50 zákoníku práce.

⁴⁵⁾ § 5 vládního nařízení č. 92/1958 Sb., kterým se provádí zákon č. 70/1958 Sb., o úkolech podniků a národních výborů na úseku péče o pracovní síly

§ 134

Péče o mládež

K § 87 zákona

(1) Organizace jsou povinny přijímat na místa vyhrazená pro mládež občany se změněnou pracovní schopností přednostně tyto mládež. Školy přijímají přednostně mládež občany se změněnou pracovní schopností, které doporučil národní výbor pro studium, jestliže mládež splňuje i ostatní podmínky pro přijetí ke studiu.

(2) Mladistvým občanům se změněnou pracovní schopností se po dobu přípravy pro pracovní uplatnění ve výcvikových střediscích nebo zařízeních národních výborů poskytuje stravování, popřípadě bydlení, bezplatně.

§ 135

Chráněné dílny

K § 88 a § 90 odst. 1 písm. g) zákona

(1) Chráněné dílny (chráněná pracoviště) jsou určeny především pro pracovní uplatnění občanů se změněnou pracovní schopností s těžším zdravotním postižením (§ 88 zákona) v chráněných dílnách mohou pracovat též

- a) občané, jimž se poskytuje příprava k práci (§ 130 odst. 3)
- b) občané se změněnou pracovní schopností,
- c) pracující, kteří pro ohrožení zdraví nejsou dočasně způsobilí vykonávat dosavadní zaměstnání,

pokud pro občany (pracující) uvedené pod písm. b) a c) nemá organizace jiné vhodné pracovní uplatnění.

Ostatní pracující mohou konat v chráněných dílnách (pracovištích) jen takové práce, které nelze zabezpečit občany se změněnou pracovní schopností.

(2) V chráněných dílnách (chráněných pracovištích) se výrobní program a pracovní podmínky přizpůsobují zdravotnímu stavu pracujících. Chráněné dílny zřizují především hospodářské organizace mohou je však zřizovat i národní výbory

Hmotné zabezpečení

K § 89 zákona

§ 136

Příspěvek před umístěním do zaměstnání

(1) Občanu se změněnou pracovní schopností, který není zaměstnán a jemuž nelze zajistit vhodné

pracovní místo nebo přípravu pro pracovní uplatnění, náleží za podmínek dále uvedených příspěvek před umístěním do zaměstnání.

(2) Občan se změněnou pracovní schopností, který v posledních 12 kalendářních měsících před podáním žádosti o umístění skončil povinnou školní docházkou, byl zaměstnán nebo se připravoval pro pracovní uplatnění, požíval nebo požívá invalidní (částečný invalidní) důchod anebo částečný důchod za výsluhu let a je

a) starší 18 let, náleží příspěvek ve výši 60 % průměrného měsíčního výdělku, a jestliže se připravoval pro pracovní uplatnění, 80 % příspěvku po dobu přípravy pro pracovní uplatnění podle § 137 odst. 2, nejméně však 600 Kčs a nejvýše 1200 Kčs měsíčně průměrný měsíční výdělek se zjišťuje z hrubých výdělků za posledních 6 nebo, jestliže je to pro občana výhodnější, 12 kalendářních měsíců přede dnem podání žádosti o umístění, a to způsobem stanoveným pro výpočet průměrného měsíčního výdělku pro účely důchodového zabezpečení. Jde-li o poživatele invalidního (částečného invalidního) důchodu nebo částečného důchodu za výsluhu let, je tímto průměrným měsíčním výdělkem průměrný měsíční výdělek, z něhož byl vyměřen důchod, jestliže je to výhodnější než průměrný měsíční výdělek zjištěný podle předchozí věty;

b) ve věku do 18 let, náleží příspěvek v částce 140 Kčs měsíčně, jestliže na tohoto občana nenáleží přídavky na děti (výchovné)

(3) Je-li občan se změněnou pracovní schopností poživatelem jiného důchodu než důchodu uvedených v odstavci 7 nebo má-li jiný zdroj příjmu, snižuje se příspěvek o výši důchodu, popřípadě jiného příjmu, je-li však poživatelem sirotčího důchodu, příspěvek se nesnižuje.

(4) K příspěvku před umístěním do zaměstnání náleží zvýšení na manželku, jestliže žije s oprávněným ve společné domácnosti a nemůže být z vážných důvodů výdělečně činná nebo nemá vlastní hrubý příjem vyšší než 620 Kčs měsíčně, a na nezaopatřené děti občana se změněnou pracovní schopností nebo jeho manželky (i děti osvojené nebo převzaté do péče nahrazující péči rodičů) na které nenáleží přídavky na děti (výchovné) nebo jimž nenáleží invalidní důchod. Zvýšení na manželku se poskytuje v částce 400 Kčs měsíčně; tato částka se snižuje o částku, o kterou úhrn příspěvku a hrubého příjmu manželky převyšuje 620 Kčs měsíčně. Zvýšení na děti se poskytuje v částce odpovídající výši přídavků na děti. Nezaopatřenými dětmi se rozumí děti do skončení povinné školní docházky, poté za obdobných podmínek, jaké jsou stanoveny v § 40 odst. 3 a 4 zákona.

(5) Občanu se změněnou pracovní schopností, který nespĺňuje podmínky stanovené v odstavci 2 a žádá o umístění, může být s přihlédnutím k jeho sociálním poměrům přiznán příspěvek před umístěním do zaměstnání až do výše 400 Kčs měsíčně, popřípadě se zvýšením na děti podle předchozího odstavce.

(6) Stane-li se žadatel o umístění, kterému nenáleží nemocenské, neschopným k práci, vyplácí se mu v době pracovní neschopnosti příspěvek nejdéle po dobu 60 pracovních dnů v kalendářním roce.

(7) Příspěvek nenáleží občanu se změněnou pracovní schopností, který pobírá starobní důchod, důchod za výsluhu let nebo peněžité dávky nemocenského pojištění nahrazující mzdu anebo který si zavinil ztrátu posledního zaměstnání (předčasně ukončení přípravy pro pracovní uplatnění) sám bez vážného důvodu rozvázal pracovní poměr nebo odmítl nastoupit vhodné pracovní místo, popřípadě přípravu pro pracovní uplatnění doporučené národním výborem.

(8) Jde-li o občana se změněnou pracovní schopností, který byl uvolněn v souvislosti s prováděním strukturálních změn v národním hospodářství, s likvidací neefektivních provozů, se snižováním správního a řídicího aparátu a s jinými racionalizačními nebo organizačními opatřeními a v důsledku uplatnění zákazu některých prací a pracovních žen⁴⁶⁾ náleží mu příspěvek před nástupem nového zaměstnání podle zvláštních předpisů,⁴⁷⁾ pokud je vyšší než příspěvek před umístěním podle předchozích odstavců.

(9) O přiznání příspěvku rozhoduje na žádost příslušný národní výbor. Příspěvek se poskytuje ode dne, kdy občan požádal u příslušného národního výboru o umístění nebo o přípravu pro pracovní uplatnění, jestliže mu nebylo zajištěno do 15 dnů ode dne podání této žádosti vhodné pracovní místo nebo příprava pro pracovní uplatnění. Příspěvek se poskytuje do dne nástupu do zaměstnání nebo přípravy pro pracovní uplatnění, vyplácí se v měsíčních splátkách pozadu.

§ 137

Příspěvek po dobu přípravy pro pracovní uplatnění

(1) Příspěvek po dobu přípravy pro pracovní uplatnění náleží občanu se změněnou pracovní schopností, který se připravuje pro pracovní uplatnění (§ 130) podle doporučení správní komise národního výboru a nepobírá po dobu přípravy mzdu (náhradu mzdy závodní stipendium) nebo dávky nemocenského pojištění (zabezpečení v nemoci a zabezpečení matky a dítěte) nahrazující mzdu (pracovní odměnu).

⁴⁶⁾ Vyhláška č. 74/1970 Sb.

⁴⁷⁾ § 4 vyhlášky č. 74/1970 Sb.

(2) Občanu se změněnou pracovní schopností staršímu 18 let, který se připravuje pro povolání (včetně zaškolení), náleží příspěvek ve výši mzdového tarifu stanoveného podle mzdových předpisů pro odměňování práce, pro kterou se připravuje, a je-li mzdový tarif stanoven rozpětím, až do středu rozpětí. Jestliže tento občan pobírá důchod; snižuje se příspěvek o částku, o níž součet příspěvku a vypláčeného důchodu (úhrnu důchodů), převyšuje průměrný měsíční výdělek, z něhož je důchod vyměřen. Jestliže důchod nebyl vyměřen z průměrného měsíčního výdělku nebo jestliže je to pro důchodce výhodnější než úprava příspěvku podle předchozí věty, snižuje se příspěvek o tento důchod (úhrn důchodů) dostává-li tento občan odměnu za práci vykonávanou během přípravy snižuje se příspěvek též o tuto odměnu. Příspěvek se nesnižuje o sirotčí důchod.

(3) Občanu se změněnou pracovní schopností staršímu 18 let, který se účastní přípravy k práci (§ 130 odst. 3) náleží příspěvek ve výši příspěvku před umístěním zvýšený o 200 Kčs měsíčně. Jestliže tento občan pobírá důchod nebo odměnu za práci vykonávanou během přípravy, snižuje se příspěvek o výši vypláčeného důchodu (úhrnu důchodů) popřípadě o výši odměny. Příspěvek po snížení nesmí činit méně než 200 Kčs měsíčně. Příspěvek se nesnižuje o sirotčí důchod.

(4) Občanu se změněnou pracovní schopností ve věku do 18 let náleží příspěvek v částce 140 Kčs měsíčně, jestliže na tohoto občana nenáleží příspěvky na děti (výchovné)

(5) Je-li občan se změněnou pracovní schopností, starší 18 let, při přípravě pro pracovní uplatnění bezplatně ubytován a stravován nebo jen bezplatně stravován, náleží mu příspěvek ve výši 300 Kčs měsíčně. Občanu se změněnou pracovní schopností, který požívá důchod nebo na něhož náleží příspěvky na děti (výchovné), a občanu se změněnou pracovní schopností ve věku do 18 let, který se připravuje pro pracovní uplatnění podle § 130 odst. 4 písm. b) náleží příspěvek ve výši 100 Kčs měsíčně.

(6) O zvýšení příspěvku po dobu přípravy pro pracovní uplatnění na manželku a děti platí § 138 odst. 4.

(7) Příspěvek po dobu přípravy pro pracovní uplatnění může národní výbor zvýšit až o 10 % jeho výše, dosahuje-li občan v této přípravě výsledků hodných uznání. Neplní-li účastník přípravy pro pracovní uplatnění uložené mu povinnosti, může být příspěvek snížen, popřípadě jeho výplata zastavena.

(8) Pro výplatu příspěvku po dobu přípravy pro pracovní uplatnění při neschopnosti k práci platí obdobně § 138 odst. 6.

(9) O přiznání příspěvku rozhoduje na žádost příslušný národní výbor. Příspěvek se poskytuje ode dne, kdy občan se změněnou pracovní schopností nastoupil přípravu pro pracovní uplatnění, do dne skončení přípravy; vyplácí se v měsíčních splátkách pozadu.

§ 138

Náhrada nutných výloh

Občanům se změněnou pracovní schopností se při přípravě pro pracovní uplatnění poskytují bezplatně nutné školní potřeby a učebnice a ochranné pracovní prostředky. Dále se jim poskytuje zejména

- a) úhrada výbavy potřebné k provádění přípravy pro pracovní uplatnění až do výše 400 Kčs,
- b) jízdné a stravné a podle potřeby i nocležné za cestu z bydliště do místa přípravy pro pracovní uplatnění a zpět při přijímacím řízení, zahájení a ukončení přípravy; v odůvodněných případech lze uhradit náklady za další cesty k návštěvě rodiny a zpět. Náhrada těchto výdajů se poskytuje podle obecných předpisů o náhradě cestovních výdajů.⁴⁶⁾

§ 139

Povinnosti organizací

K § 90 zákona

(1) Organizace doplňují stav svých kvalifikovaných pracovníků přednostně občany se změněnou pracovní schopností, kterým poskytly přípravu pro pracovní uplatnění.

(2) Organizace zadávají domácíou a příležitostnou práci přednostně občanům se změněnou pracovní schopností.

(3) Organizace je povinna do 3 dnů ohlásit příslušnému národnímu výboru sjednání a skončení pracovního (učebního) poměru s občanem se změněnou pracovní schopností, v téže lhůtě je povinna ohlásit uvolněná místa uvedená v seznamu vhodných pracovních míst pro občany se změněnou pracovní schopností a do 8 dnů ode dne doručení ohlášení národnímu výboru nesmí tato místa obsadit bez souhlasu příslušného národního výboru.

(4) Evidence, kterou organizace vedou o svých pracujících, kteří jsou občany se změněnou pracovní schopností, obsahuje zejména osobní data, bydliště, označení rozhodnutí, podle něhož se pracující považuje za občana se změněnou pracovní schopností, a údaje o původní kvalifikaci, o poskytnuté přípravě pro pracovní uplatnění a o druhu vykonávané práce s označením pracoviště, popřípadě o druhu důchodu, který pracující pobírá.

⁴⁶⁾ Vyhláška č. 96/1967 Sb., o náhradách cestovních, stěhovacích a jiných výdajů.

DÍL TŘETÍ.

PŘÍSPĚVEK NA ÚHRADU NÁKLADŮ
ÚSTAVNÍ PÉČE

K § 102 z á k o n a

§ 140

Příspěvek v ústavech pro mládež

Příspěvek v ústavech pro mládež na úhradu nákladů ústavní péče upravují zvláštní předpisy⁴⁹⁾

§ 141

Příspěvek v ústavech pro dospělé občany

(1) Příspěvek v ústavech pro dospělé občany postižené tělesně, smyslově nebo mentálně a v domovech důchodců se stanoví až do výše provozních výdajů, připadajících v průměru na jednoho obyvatele. Nejvyšší částku příspěvku, popřípadě příspěvku v odlišné výši podle způsobu ubytování a vybavenosti ústavu, stanoví federální ministerstvo práce a sociálních věcí se zřetelem na provozní výdaje všech těchto ústavů za kalendářní rok připadající v průměru na jeden ubytovací den. Z důchodu nebo z jiného pravidelného příjmu musí zůstat obyvatelem ústavu aspoň 15 %, nejméně však 120 Kčs měsíčně.

(2) Poskytuje-li se ústavní zaopatření manželům, bere se za základ pro stanovení příspěvku každého z nich jedna polovina úhrnu jejich důchodů (příjmů) má-li důchod (příjem) jen jeden z manželů, polovina jeho důchodu (příjmu)

(3) Pro určení výše příspěvku se do příjmu nezahrnují

- a) částky poskytované osobám, které je obyvatelem ústavu povinen vyživovat,
- b) odměny za práce konané při provozu ústavu nebo jeho pomocného hospodářství,
- c) odměny za jiné práce, konané se souhlasem vedoucího ústavu a nepřesahující 100 Kčs měsíčně; z vyšších odměn se nezahrnuje polovina čisté odměny převyšující 100 Kčs měsíčně.

(4) Národní výbor nepřihlíží v odůvodněných případech při určení výše příspěvku k pracovním odměnám nevidomých nebo občanů zvlášť těžce postižených na zdraví a k odměnám za práce v zemědělství, jsou-li organizovány ústavem.

§ 142

Příspěvek při pobytu obyvatele mimo ústav

(1) Zdržuje-li se obyvatelem ústavu pro dospělé občany postižené tělesně, smyslově nebo mentálně

nebo obyvatelem domova důchodců přechodně se souhlasem vedoucího mimo ústav, platí se příspěvek nejvýše 5 Kčs denně.

(2) Je-li obyvatelem ústavu pro dospělé občany postižené tělesně, smyslově nebo mentálně nebo obyvatelem domova důchodců v bezplatném zaopatření léčebného zařízení, platí se po dobu, po kterou se důchod vyplácí v plné výši (§ 63 odst. 2 a 3 zákona), stanovený příspěvek, nejvýše však 10 Kčs denně.

(3) V případech uvedených v předchozích odstavcích se nepožaduje placení doplatku od občanů, kteří mají vůči obyvatelem ústavu vyživovací povinnost (§ 102 odst. 2 zákona).

§ 143

Úhrada v domovech — penzionech

Úhrada za ubytování a základní péči poskytovanou v domovech — penzionech, které jsou buď samostatným zařízením ústavní sociální péče nebo součástí domova důchodců, se stanoví podle rozsahu obytné jednotky jejího základního provozního zařízení a vybavení, podle ostatních nákladů spojených s ubytováním a rozsahu základní péče, která je všem obyvatelem domova — penzionu poskytována. Základní sazbu a postup pro výpočet této úhrady stanoví federální ministerstvo práce a sociálních věcí.

§ 144

Způsob placení příspěvku

(1) Příspěvek se platí měsíčně předem, a to v den nástupu do ústavu za dobu do konce kalendářního měsíce a za další měsíce v den stanovený národním výborem, který příspěvek vyměřuje. Důchodci platí příspěvek v den nástupu do ústavu za dobu do dne příští výplaty důchodu a nadále vždy v den výplaty důchodu, příspěvek se sráží z důchodu (§ 70 odst. 2 zákona)

(2) Za období kratší jednoho měsíce se platí příspěvek podle dnů, denní příspěvek činí třicetinu měsíčního příspěvku. Zemře-li obyvatelem ústavu během období, na něž byl příspěvek předem zaplacen, nevrací se část příspěvku zaplaceného obyvatelem ústavu.

(3) Příspěvek se zaokrouhuje na celé koruny dolů.

§ 145

Kapacitné

Obyvatelem ústavů pro dospělé občany postižené tělesně, smyslově nebo mentálně a obyvatelem domova důchodců, kteří nemají prostředky na úhra-

⁴⁹⁾ Vyhláška č. 124/1967, Sb., o částečné úhradě nákladů na péči poskytovanou v některých zařízeních pro mládež.

du drobných a osobních potřeb, se poskytuje ka-
pesné ve výši 120 Kčs měsíčně.

ČAST PÁTÁ ORGANIZACE A ŘÍZENÍ

DÍL PRVNÍ

SOUČINNOST ORGANIZACÍ V ŘÍZENÍ O DÁVKY (SLUŽBY)

OPRAVNÉ ŘÍZENÍ

§ 146

Sociální komise jednotných zemědělských družstev

K § 108 zákona

[¹] Sociální komise jednotného zemědělského družstva

- a) podává v řízení o dávkách důchodového zabezpečení příslušnému národnímu výboru návrh na zápočet doby pracovní činnosti uvedené v § 1 odst. 1 písm. a) a b) a na zápočet kalendářního roku, v němž člen jednotného zemědělského družstva neodpracoval před 1. lednem 1976 stanovený počet pracovních dnů,
- b) vyjadřuje se k žádostem o dávky a služby a o lázeňskou péči, o nichž rozhodují orgány sociálního zabezpečení národních výborů nebo příslušný orgán důchodového zabezpečení republiky
- c) pomáhá vytvářet předpoklady pro nejširší a trvalé pracovní uplatnění členů jednotných zemědělských družstev se změněnou pracovní schopností.

[²] Jednotná zemědělská družstva obstarávají na vlastní náklad administrativní práce potřebné pro provádění sociálního zabezpečení.

Podávání žádostí o dávku (službu)

K § 110 zákona

§ 147

Je-li pracující v době podání žádosti neschopen práce a bydlí v jiném okrese, než v kterém je sídlo organizace, nebo bydlí-li pozůstalý po pracujícím v jiném okrese, než v kterém je sídlo organizace, v níž byl pracující zaměstnán, může být podána žádost o důchod u příslušného národního výboru bydliště žadatele.

§ 148

[⁴] Organizace je povinna poskytnout odborovému orgánu, a jde-li o jednotné zemědělské

družstvo, sociální komisi, veškerou pomoc; zejména sepisuje žádost o důchod a zajišťuje, aby žádost byla doložena potřebnými doklady a včas zaslána příslušnému národnímu výboru bydliště žadatele. K sepisování žádostí o důchod je organizace povinna určit svého pracovníka.

[²] Orgán sociálního zabezpečení informuje odborový, popřípadě družstevní orgán, žádá-li o to, o průběhu řízení a zašle tomuto orgánu na vědomí opis rozhodnutí.

§ 149

Za den uplatnění nároku na důchod se považuje den, kdy se pracující (pozůstalý po pracujícím) poprvé obrátil na příslušný orgán (§ 110 zákona) se žádostí o důchod. Den uplatnění nároku musí být vyznačen v žádosti.

§ 150

Postup při přechodu z dočasné pracovní neschopnosti do plné (částečné) invalidity

K § 25, 107 a 132 zákona

[¹] Jestliže pracující neschopný práce pro nemoc nebo úraz po dobu aspoň tří měsíců, jemuž náleží nemocenské, nepožádal o invalidní (částečný invalidní) důchod, zahájí z podnětu lékařské poradní komise (lékařské komise) příslušná správní komise národního výboru řízení o plné (částečné) invaliditě pracujícího.⁵⁰⁾

[²] Řízení podle předchozího odstavce se provede i tehdy jestliže pracující podal sice již žádost o invalidní (částečný invalidní) důchod, avšak této žádosti nebylo vyhověno z jiných důvodů než proto, že pracující není ani částečně invalidní.

[³] Pokud jde o vojáky z povolání, příslušníky Sboru národní bezpečnosti a příslušníky sborů nápravné výchovy, upravují řízení o přechodu z neschopnosti k službě do plné (částečné) invalidity předpisy vydané v oboru působnosti federálních ministerstev národní obrany a vnitra.⁵¹⁾

Povinnosti organizace vést záznamy a podávat hlášení pro účely sociálního zabezpečení

K § 111 zákona

§ 151

Povinnosti vést záznamy a podávat hlášení pro účely sociálního zabezpečení má

- a) u pracovníků v pracovním poměru organizace, u níž je pracující zaměstnán,
- b) u členů jednotných zemědělských družstev a u členů výrobních družstev jejich družstvo;

⁵⁰⁾ Vyhláška č. 76/1967 Ů 1, o přechodu z pracovní neschopnosti do invalidity (částečné invalidity).

⁵¹⁾ § 32 odst. 3 zákona č. 32/1957 Sb., o nemocenské péči v ozbrojených silách, ve znění pozdějších předpisů.

- c) u pracujících pověřených činností v zahraničí (§ 48 a násl.) organizace v Československé socialistické republice, k níž je pracovník v pracovním poměru, popřípadě organizace, která převzala povinnosti vyplývající z předpisů o důchodovém zabezpečení nebo již bylo jejich plnění uloženo rozhodnutím příslušného ústředního orgánu, to platí též, pokud jde o experty činné v zahraničí (§ 50 a násl.),
- d) u domácích dělníků organizace pro niž domácí dělník koná sjednanou práci,
- e) u učňů organizace, která s učněm sjednala učební poměr; je-li výchova učně zajištěna jinou organizací,⁵²⁾ je tato organizace povinna sdělit všechny potřebné údaje organizaci, k níž je učně v učebním poměru
- f) u brigádníků organizace, pro niž brigádník pracuje;
- g) u poslanců zákonodárných sborů (§ 53) zákonodárny sbor o jehož poslance jde a u poslanců národního výboru (§ 54 a násl.) národní výbor, který obstarává osobní věci pracovníků národního výboru, o jehož poslance jde;
- h) u advokátů krajské (městské) sdružení advokátů, popřípadě příslušné ústředí advokacie, pokud jde o jeho funkcionáře;
- ch) u studujících na školách poskytujících střední, vyšší a vysokoskolské vzdělání škola, na které se studenti vzdělávají, a to v rozsahu a způsobem stanoveným v § 154 odst. 4 a § 155 odst. 2. V době, kdy studující vykonávají při studiu podle učebních plánů a osnov práci ve výrobě v některé organizaci v pracovním nebo učebním poměru, vede záznamy tato organizace a sděluje je na výzvu orgánu důchodového zabezpečení až v případném řízení o dávku důchodového zabezpečení,
- i) u vědeckých a uměleckých aspirantů orgány které jinak obstarávají věci nemocenského pojištění a důchodového zabezpečení svých pracovníků a studentů u vědeckých a uměleckých aspirantů vyslaných ke studiu do ciziny ministerstva školství republik nebo jimi pověřené organizace;
- j) u vědeckých pracovníků, spisovatelů, hudebních skladatelů, výtvarných umělců, architektů, novinářů, výkonných umělců a artistů při slušný národní výbor bydliště těchto občanů,
- k) u dobrovolných pracovníků pečovatelské služby národní výbor popřípadě jeho zařízení, které pečovateli vyplácí odměnu za výkon pečovatelské služby;

- l) u pracujících, činných na základě dohody o pracovní činnosti, organizace, která uzavřela s pracujícím tuto dohodu,
- m) u pracujících, poskytujících některé služby a opravy na základě povolení národního výboru, národní výbor který vydal povolení,
- n) u odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody nápravně výchovný ústav

§ 152

Povinnosti uložené organizaci při vedení záznamů plní u všech pracujících též organizace, včetně pracujících přidělených na pobočnou (místně oddělená) pracoviště, útvar u něhož je vedena účetní evidence jejich výdělků.

Vedení záznamů (evidence)

§ 153

(¹) Organizace je povinna zaznamenávat údaje o okolnostech rozhodných pro nárok na dávky důchodového zabezpečení, pro jejich výši a výplatu, v evidenci pracujících, a to zpravidla na mzdových listech

(²) Občan zaměstnávající pracujícího splní svou povinnost, jestliže má o pracujícím zaznamenaný údaje předepsané v § 154 na mzdovém listě založeném pro účely daně ze mzdy⁵³⁾

§ 154

(¹) Evidence, kterou organizace vede o svých pracujících, musí obsahovat pro účely sociálního zabezpečení tyto údaje

- a) příjmení (včetně všech dřívějších příjmení), jméno, osobní data a bydliště pracujícího;
- b) rodné číslo
- c) počátek a konec pracovního popřípadě členského poměru pracujícího u člena jednotného zemědělského družstva též počátek a konec pracovní činnosti (§ 157)
- d) označení druhu činnosti a doby jejího trvání, přičemž u pracujících, kteří vykonávají zaměstnání zařazené do I. nebo II. pracovní kategorie, se druh činnosti označí podle názvosloví a podle pořadových čísel uvedených v resortních seznamech,
- e) hrubý výdělek pracujícího za jednotlivá období (výplatní) období a jeho složky
- f) kalendářní dobu, po kterou pracující měl nárok na peněžité dávky nemocenského pojištění (zabezpečení v nemoci, zabezpečení matky a dítěte) poskytované místo výdělků, dobu

⁵²⁾ § 229 odst. 2 zákoníku práce.

⁵³⁾ Čl. 14 vyhlášky č. 24 1987 Sb.

mateřské dovolené, po kterou se neposkytovala peněžité pomoci v mateřství, dobu další mateřské dovolené, dobu ošetřování člena rodiny, po kterou se již neposkytovala podpora při ošetřování člena rodiny a dobu neplaceného pracovního volna poskytnutého organizací pro účely studia účastníkům studia při zaměstnání;

g) dobu, po kterou pracující vykonával službu v ozbrojených silách;

h) záznam, zda pracující pobírá důchod a jaký

(2) Za hrubý výdělek pracujícího se považuje výdělek podle § 14.

(3) Organizace je povinna do 1. července 1976 založit, popřípadě doplnit záznamy o době výkonu a druhu zaměstnání nově zařazených do I. nebo II. pracovní kategorie podle předpisů platných po 31. prosinci 1975, a to i pro pracující, kteří tato zaměstnání vykonávali před tímto dnem. Záznamy o době výkonu a druhu zaměstnání zařazených do I. nebo II. pracovní kategorie je organizace povinna vést běžně.

(4) Jde-li o studující [§ 151 písm. ch)], je povinnost školy podle odstavce 1 splněna, pokud v záznamech školy jsou obsaženy údaje uvedené v odstavci 1 písm. a) a b), popřípadě písm. g) a dále počátek a konec studia; bylo-li studium přerušeno, předčasně skončeno nebo v něm opět pokračováno, též tyto údaje.

§ 155

Povinnost hlášení

Organizace je povinna vést a předkládat příslušnému orgánu důchodového zabezpečení republiky evidenční list důchodového zabezpečení a na výzvu podávat i jiná hlášení; jde-li o pracujícího, jemuž vznikl nárok na důchod z důchodového zabezpečení vojáků z povolání, příslušníků Sboru národní bezpečnosti nebo příslušníků sborů nápravné výchovy (§ 119 a násled. zákona) nebo o pracujícího uvedeného v § 171 odst. 1 písm. a), předkládá se evidenční list důchodového zabezpečení a podávají se hlášení orgánům federálních ministerstev národní obrany a vnitra a ministerstev vnitra a spravedlnosti republik, podle toho, který orgán je příslušný k rozhodování o dávkách důchodového zabezpečení (§ 130 odst. 3 zákona).

(2) Pokud jde o studující [§ 151 písm. ch)], předkládá škola příslušnému orgánu důchodového zabezpečení místo evidenčního listu důchodového zabezpečení potvrzení o studiu (§ 154 odst. 4).

Evidenční list důchodového zabezpečení

§ 156

(1) Evidenční list důchodového zabezpečení [dále jen „evidenční list“] založí organizace ihned

při vstupu pracujícího do pracovního (členského) poměru a vede jej po celou dobu, po kterou tento poměr trvá.

(2) Přejíždí-li pracující na jiné pracoviště téže organizace, založí se pro něj nový evidenční list, jestliže jeho záznamy povede napříště jiný útvar organizace. V tom případě se dosavadní evidenční list předloží jako při výstupu pracujícího ze zaměstnání (§ 158)

(3) Ustanovení předchozích odstavců neplatí, jde-li o pracujícího poživatele starobního důchodu nebo jeho části.

§ 157

(1) Do evidenčního listu se zapisuje za každý kalendářní rok po účetní uzávěrce (uzávěrce mzdových listů), nejpozději do 30. dubna následujícího roku, doba trvání pracovního (členského) poměru, druh činnosti, hrubý výdělek a doba, po kterou pracující měl nárok na peněžité dávky nemocenského pojištění (zabezpečení v nemoci, zabezpečení matky a dítěte) poskytované místo výdělku. U členů jednotných zemědělských družstev se do evidenčního listu zapisují též přesná data vzniku a zániku zabezpečení v nemoci a rozsah splnění pracovního úvazku v kalendářním roce; přitom se počet skutečně odpracovaných dnů a dnů jim naroveň postavených vykazuje odděleně. U pracujících, kteří vykonávají zaměstnání zařazené do I. nebo II. pracovní kategorie, se do evidenčního listu zapisují údaje o době a trvání práce (údajem počtu dnů za kalendářní dobu skutečné práce) a druh činnosti podle názvosloví a pořadových čísel uvedených v resortních seznamech.

(2) V evidenčních listech uvádí organizace druh vykonávané činnosti podle dosavadních předpisů. Je-li podle nových předpisů druh činnosti zařazen do výhodnější pracovní kategorie, uvede organizace údaje podle těchto nových předpisů za celou dřívější dobu v příslušné rubrice.

§ 158

(1) Evidenční listy se předkládají prostřednictvím příslušného národního výboru, v jehož obvodu je útvar organizace, ve kterém je vedena evidence mezd (mzdová účtárna). Vede-li útvar organizace se sídlem ve Slovenské socialistické republice evidenční listy za její pracující, kteří mají pracoviště v České socialistické republice, odevzdá je národnímu výboru příslušnému pro tato pracoviště. Obdobně se postupuje, má-li útvar v České socialistické republice pracoviště ve Slovenské socialistické republice.

(2) Organizace je povinna předložit evidenční list do jednoho týdne po konečném vyúčtování výdělků

a) při výstupu pracujícího ze zaměstnání; jestliže je nepochybné, že pracující v brzké době

opět do tohoto zaměstnání vstoupí, lze pokračovat v záznamech na dřívějším evidenčním listu,

b) při zrušení organizace, popřípadě jejího útvaru.

(3) Při úmrtí pracujícího a při zahájení řízení o přiznání dávky důchodového zabezpečení, nebo požádá-li o to orgán sociálního zabezpečení, předloží se evidenční list ihned.

(4) Zůstane-li pracující v zaměstnání i poté, co požádal o invalidní důchod, založí pro něj organizace nový evidenční list, na němž pokračuje v záznamech.

§ 159

Hlášení vstupu do zaměstnání a některých změn ve výkonu zaměstnání

(1) Organizace (občan) má povinnost ohlásit, vstoupí-li k ní do zaměstnání poživatel jakéhokoli důchodu z důchodového zabezpečení (pojištění)

(2) Hlášení musí obsahovat příjmení, jméno, osobní data a bydliště pracujícího, jeho rodné číslo, den, kdy došlo ke vstupu do zaměstnání, popřípadě kdy nastala jiná skutečnost zakládající ohlašovací povinnost, a výši předpokládaného hrubého výdělku. Jde-li o pracujícího na jehož dítě pobírá jiný občan výchovné k důchodu, musí hlášení obsahovat též příjmení, jméno, osobní data, bydliště a rodné číslo občana, který pobírá výchovné. U poživatelky vdovského důchodu a poživatele důchodu za výsluhu let je organizace povinna hlásit vždy za 12 kalendářních měsíců, a jde-li o poživatele částečného důchodu za výsluhu let, za 6 kalendářních měsíců, výši dosaženého hrubého výdělku a výši vyplaceného nemocenského, a to odděleně.

(3) Jde-li o poživatele důchodu z důchodového zabezpečení vojáků z povolání, příslušníků Sboru národní bezpečnosti nebo příslušníků sborů nápravné výchovy musí hlášení obsahovat mimo údaje uvedené v předchozím odstavci též číslo rozhodnutí o přiznání důchodu.

(4) Organizace (občan) má povinnost odeslat hlášení do 8 dnů po dni, kdy došlo k vstupu do zaměstnání, popřípadě kdy nastala jiná skutečnost zakládající ohlašovací povinnost, orgánu důchodového zabezpečení republiky nebo příslušnému národnímu výboru podle toho, který z těchto orgánů je příslušný rozhodovat o dávce. Hlášení týkáající se poživatelů důchodů z důchodového zabezpečení vojáků z povolání, příslušníků Sboru národní bezpečnosti nebo příslušníků sborů nápravné výchovy je organizace povinna v uvedené lhůtě odeslat orgánům federálních ministerstev národní obrany a vnitra a ministerstev vnitra a spravedlnosti republik, podle toho který orgán přiznal důchod.

(5) Předložením evidenčního listu podle § 155 není splněna povinnost uložená organizací (občanu) v předchozích odstavcích.

§ 160

Součinnost zdravotnických zařízení

K § 115 z á k o n a

(1) Zdravotnická zařízení ústavní péče jsou povinna podávat hlášení o občanech přijatých do ústavní péče a poživajících jakoukoliv dávku z důchodového zabezpečení nebo zaopatřovací příspěvek, pokud ústavní ošetřování potrvá déle než čtyři měsíce, a jde-li o psychiatrickou léčebnu, déle než tři měsíce.

(2) Léčebné ústavy podávají hlášení o důchodcích svobodných, ovdovělých nebo rozvedených, a jde-li o psychiatrické léčebny o všech důchodcích. Jde-li o poživatele zaopatřovacího příspěvku, podává se hlášení vždy.

(3) Hlášení musí obsahovat příjmení, jméno, osobní data a bydliště poživatele důchodu (zaopatřovacího příspěvku) jeho rodné číslo, den, kdy byl přijat do ústavního ošetřování, a údaje o občanech jím vyživovaných. Jde-li o poživatele důchodu z důchodového zabezpečení vojáků z povolání, příslušníků Sboru národní bezpečnosti nebo příslušníků sborů nápravné výchovy musí hlášení obsahovat mimo uvedené údaje též číslo rozhodnutí o přiznání důchodu. Hlášení se podává na základě sdělení občanů přijatých do ústavní péče nebo jejich rodinných příslušníků.

(4) Hlášení nutno odeslat do 15 dnů před koncem čtvrtého měsíce, a jde-li o psychiatrickou léčebnu, před koncem třetího měsíce ústavního ošetřování příslušnému orgánu důchodového zabezpečení republiky. Jde-li o poživatele sociálního důchodu nebo zaopatřovacího příspěvku, odešle se hlášení příslušnému národnímu výboru, v jehož obvodu má ošetřovaný bydliště; jde-li o poživatele důchodu z důchodového zabezpečení vojáků z povolání, příslušníků Sboru národní bezpečnosti nebo příslušníků sborů nápravné výchovy odešle se hlášení orgánům federálních ministerstev národní obrany a vnitra a ministerstev vnitra a spravedlnosti republik, podle toho který orgán přiznal důchod.

§ 161

Opravné řízení

K § 116 o d s t. 3 a 4 z á k o n a

(1) Rozhodnutí národního výboru se nepovažuje za podklad rozhodnutí orgánu důchodového zabezpečení republiky o zákonném nároku na dávku důchodového zabezpečení, jestliže bylo vydáno ještě před podáním žádosti o takovou dávku, to platí též, bylo-li rozhodnutí národního výboru sice vydáno po uplatnění zákonného nároku na dávku

důchodového zabezpečení, o kterém přísluší rozhodovat orgánu důchodového zabezpečení republiky, avšak řeší otázku, jejíž posouzení je dáno do volné úvahy národního výboru. Proti takovým rozhodnutím se proto lze odvolat k národnímu výboru vyššího stupně. Soud však přezkoumává zákonnost takto vydaných rozhodnutí národních výborů jen při rozhodování o opravném prostředku proti rozhodnutí orgánu důchodového zabezpečení republiky o dávce.

(2) Rozhodnutí národního výboru, které je toliko podkladem pro rozhodnutí orgánu důchodového zabezpečení republiky o zákonném nároku na dávku důchodového zabezpečení, se vydá účastníkovi řízení písemně v rozhodnutí orgánu důchodového zabezpečení republiky o dávce

DÍL DRUHÝ

NÁHRADA NUTNÝCH VÝLOH A ÚSLÉHO VÝDĚLKU ÚČASTNÍKŮM ŘÍZENÍ

K § 117 zákona

§ 162

Osobní rozsah

Náhrada nutných výloh a úslého výdělku v řízení o dávkách a službách sociálního zabezpečení náleží

- a) žadatelům o dávky nebo služby sociálního zabezpečení, důchodcům a rodinným příslušníkům těchto občanů, kteří se v řízení o těchto dávkách nebo službách na vyzvání dostavili k jednání příslušné správní komise národního výboru (§ 107 zákona) nebo se pro potřeby této komise podrobili vyšetření zdravotního stavu, popřípadě jinému odbornému vyšetření (dále jen „vyšetření“),
- b) průvodcům občanů uvedených pod písm. a), uzná-li lékař, že tito občané potřebují průvodce k cestě k vyšetření nebo k jednání uvedené správní komise,
- c) zákonným zástupcům nezletilců, jestliže je doprovázejí na vyzvání k vyšetření nebo k jednání uvedené správní komise.

§ 163

Náhrada jízdného

(1) Občanům uvedeným v § 162 náleží náhrada jízdného při použití veřejných hromadných dopravních prostředků za cestu z místa bydliště do místa, kam jsou předvoláni, a zpět, je-li bydliště vzdáleno od tohoto místa více než dva kilometry.

(2) Při použití železnice se hradí jízdné za druhou vozovou třídu. Příplatek na rychlík na cestu do místa předvolání se hradí jen tehdy, jestliže oprávněný uplatňující nárok na náhradu jízdného by při použití jiného veřejného hromadného dopravního prostředku musel nastoupit cestu před šestou hodinou, aby se mohl včas dostavit k vyšetření nebo k jednání správní komise, za cestu zpět se hradí příplatek na rychlík obdobně jen tehdy, jestliže by se jinak cesta do místa bydliště prodloužila přes 24. hodinu.

(3) Má-li oprávněný možnost uplatnit nárok na slevu jízdného, náleží mu náhrada jen ve výši zlevněného jízdného, má-li možnost použít volné jízdenky, náhrada jízdného nenáleží.

(4) Náhrada jízdného při použití nájemního automobilu nebo povozu, jakož i náhrada jízdných výdajů při použití vlastního motorového vozidla se poskytne jen tehdy, uzná-li lékař se zřetelem na zdravotní stav vyšetřovaného nutnost takové dopravy. Výše náhrady se řídí sazbami stanovenými obecnými předpisy.⁵⁴⁾

(5) Náhrada jízdných výdajů se poskytuje, jen jsou-li prokázány.

§ 164

Stravné a nocležné

(1) Stravné a nocležné se poskytuje podle obecných předpisů o náhradě cestovních výdajů.⁵⁵⁾

(2) Nocležné náleží, jestliže vyšetřovaný by se nemohl při použití veřejného hromadného dopravního prostředku vrátit do místa svého bydliště do 24. hodiny téhož dne, kdy skončilo vyšetření nebo jednání správní komise

(3) Stravné a nocležné nenáleží za dobu pobytu v léčebném ústavu, rovněž nenáleží, je-li stravování a ubytování poskytnuto orgánem národního výboru bezplatně.

§ 165

Náhrada jiných nutných výloh

Jiné nutné výlohy, které měli občané v souvislosti s vyšetřením nebo s účastí na jednání správní komise, k nimž byli předvoláni (např. úschovné za vozík pro invalidy), se nahrazují v prokázané výši.

§ 166

Náhrada náležeho výdělku

(1) Pracujícím, kteří se v řízení o dávkách nebo službách sociální péče na vyzvání podrobili vyšetření nebo se na vyzvání dostavili k jednání

⁵⁴⁾ Vyhláška č. 74/1961 Sb., o pronájmu a používání silničních vozidel pro motorovou dopravu, ve znění vyhlášek č. 128/1964 Sb. a č. 41/1965 Sb.

⁵⁵⁾ Vyhláška č. 96/1967 Sb.

správní komise, náleží za dobu, za kterou jim ušel výdělek, jeli náhrada.

(2) Náhrada ušlého výdělku nenáleží za dobu, za kterou pracujícímu náleží nemocenské nebo za kterou mu organizace poskytne náhradu mzdy (pracovní odměny)

(3) Náhrada ušlého výdělku náleží ve výši a za podmínek uvedených v předchozích odstavcích také průvodcům občanů, kteří se na vyzvání podrobili vyšetření nebo se dostavili k jednání správní komise, potvrdil-li lékař že předvolaný se nemohl dostavit k vyšetření nebo k jednání správní komise bez průvodce.

(4) Nárok na náhradu ušlého výdělku je nutno uplatnit do 30 dnů po skončení vyšetření nebo jednání správní komise. Žádost o náhradu je třeba doložit potvrzením organizace obsahujícím údaje potřebné pro zjištění nároku na náhradu ušlého výdělku a jeho výše.

(5) Nárok na náhradu se uplatňuje u národního výboru, při němž je zřízena správní komise, jež působila v řízení o dávce (službě). Tento národní výbor rozhodne o náhradě a provede její výplatu.

ČÁST ŠESTA

SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ VOJÁKŮ Z POVOLÁNÍ, PRÍSLUŠNÍKŮ SBORU NÁRODNÍ BEZPEČNOSTI A PRÍSLUŠNÍKŮ SBORŮ NÁPRAVNÉ VÝCHOVY

DÍL PRVNÍ

VOJÁCI Z POVOLÁNÍ A PRÍSLUŠNÍCI SBORU NÁRODNÍ BEZPEČNOSTI

§ 167

K § 119 zákona

Pro vojáky z povolání a příslušníky Sboru národní bezpečnosti (dále jen voják z povolání) platí ustanovení této vhlášky pokud se dále ne stanoví jinak.

§ 168

Kategorie funkcí

K § 120 zákona

(1) Doba zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie se hodnotí pro nárok na starobní a invalidní (částečný invalidní) důchod jako služba vojáků z povolání zařazená v I. (II.) kategorii funkcí.

(2) Doba vojenské činné služby konané před přijetím do služebního poměru vojáka z povolání se započítává v té kategorii funkcí, do níž byl voják z povolání poprvé ustanoven.

(3) Ustanovení § 13 platí tu obdobně.

§ 169

Průměrný měsíční výdělek

K § 121 zákona

(1) Jestliže voják z povolání konal službu po dobu kratší 10, popřípadě 5 kalendářních roků, zjišťuje se průměrný měsíční výdělek i za tuto kratší dobu, a to z hrubých výdělků za kalendářní roky po roce přijetí do služebního poměru vojáka z povolání.

(2) Jestliže však kalendářní rok předcházející bezprostředně kalendářnímu roku, v němž vznikl nárok na důchod, je také rokem přijetí do služebního poměru vojáka z povolání, vypočítává se průměrný měsíční výdělek z hrubých výdělků dosažených za celou dobu služby, to platí též, jestliže nárok na důchod vznikne v kalendářním roce který je současně rokem přijetí do služebního poměru vojáka z povolání.

§ 170

Sociální péče

K § 129 zákona

(1) Peněžité příspěvky se poskytují na žádost oprávněného nebo z vlastního podnětu příslušného orgánu federálních ministerstev národní obrany a vnitra, popřípadě ministerstev vnitra republik, nebo z podnětu společenské organizace. Žádost o poskytnutí příspěvku se podává u toho orgánu, který přiznal důchod.

(2) Ostatní služby a dávky sociální péče poskytují poživatelům důchodů vyplácených orgány uvedenými v předchozím odstavci národní výbory

§ 171

Odchytky pro řízení

K § 130 zákona

(1) Orgány federálních ministerstev národní obrany a vnitra a ministerstev vnitra republik rozhodují v oborech své působnosti o nárocích na dávky sociálního zabezpečení, jestliže

- a) žadatel konal aspoň 20 roků službu v ozbrojených silách to platí též v případech uvedených v § 163 zákona
- b) žadatel splnil podmínky nároku na invalidní (částečný invalidní) důchod v době služby v ozbrojených silách nebo nejpozději do dvou roků od skončení služebního poměru anebo se stal plně (částečně) invalidním následkem onemocnění vzniklých při výkonu služby nebo v přímé souvislosti s ním,
- c) jde o občany uvedené v § 165 zákona a o občany kterým je k 1. lednu 1976 vyplácen orgány uvedených ministerstev jakýkoliv důchod,

d) jde o pozůstalé po vojácích z povolání nebo po občanech uvedených pod písm. a) až c)

(2) Vedení záznamů (§ 151 a násl.) v době trvání služebního poměru vojáka z povolání upravují předpisy federálních ministerstev národní obrany a vnitra.

(3) Dobu služby vojáků z povolání, kterým nevznikl nárok na důchod z důchodového zabezpečení vojáků z povolání, oznamují orgány federálních ministerstev národní obrany a vnitra a ministerstev vnitra republik orgánům důchodového zabezpečení republik. Hrubý výdělek se oznamuje orgánům důchodového zabezpečení republik na jejich žádost, pokud je to pro rozhodnutí o dávce potřebné.

(4) Při krácení vdovského důchodu z důchodového zabezpečení vojáků z povolání pro souběh s příjmem z výdělečné činnosti se postupuje podle § 24 odst. 4 s tou odchylkou, že se krácení důchodu a zúčtování vyplacených záloh může provádět po uplynutí kalendářního roku.

DÍL DRUHÝ

PŘÍSLUŠNÍCI SBORO NÁPRAVNÉ VÝCHOVY

§ 172

K § 135 z á k o n a

Ustanovení předchozího dílu vyhlášky platí též pro příslušníky sborů nápravné výchovy s tím, že působnost, která podle těchto ustanovení přísluší orgánům ministerstev vnitra republik, vykonávají orgány ministerstev spravedlnosti republik.

ČÁST SEDMA

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 173

Zrušovací ustanovení

Zrušují se

1. vyhláška č. 102/1964 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení, ve znění vyhlášek č. 124/1967 Sb., č. 91/1968 Sb., č. 179/1968 Sb., č. 75/1970 Sb. a č. 108/1971 Sb.;
2. ustanovení vyhlášky č. 104/1964 Sb. kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení druž-

stevních rolníků, ve znění vyhlášek č. 142, 1965 Sb., č. 117/1967 Sb., č. 92/1968 Sb., č. 180/1968 Sb. a č. 76/1970 Sb., pokud upravují důchodové zabezpečení družstevních rolníků, zabezpečení členů rodin družstevníků konajících službu v ozbrojených silách, zabezpečení důchodců v nemoci a služby sociálního zabezpečení družstevníků, a to § 37 až 79, § 82 odst. 4 písm. a) c) a f) § 92 až 98 a § 99b. V důsledku toho se název vyhlášky mění a zní Vyhláška, kterou se provádí zákon o zabezpečení družstevních rolníků v nemoci a o zabezpečení matky a dítěte a slova sociálního zabezpečení se v této vyhlášce nahrazují slovy zabezpečení v nemoci a zabezpečení matky a dítěte;

3. vyhláška č. 105/1964 Sb. o důchodovém pojištění jednotlivě hospodařících rolníků a jiných osob samostatně hospodařících a o poskytování zaopatřovacího příspěvku členům jejich rodin, ve znění vyhlášek č. 93/1968 Sb., č. 181/1968 Sb. č. 77/1970 Sb., č. 109/1971 Sb. a č. 100/1972 Sb.
4. vyhláška č. 195/1964 Sb., o rozsahu pracovní činnosti potřebné pro zápočet kalendářního roku v důchodovém zabezpečení družstevních rolníků,
5. směrnice č. 20/1964 Sb. N. V. o uznávání jednotných zemědělských družstev za družstva s vyšší úrovní hospodaření pro účel sociálního zabezpečení družstevních rolníků,
6. vyhláška č. 21/1965 Sb. o důchodovém zabezpečení, nemocenském pojištění a preventivní a léčebné péči některých občanů činných při poskytování služeb, ve znění vyhlášky č. 94/1968 Sb., pokud upravuje důchodové zabezpečení těchto občanů a nároky na podporu při narození dítěte a přídatky na děti občanů poskytujících služby a opravy na základě povolení národního výboru,
7. vyhláška č. 74/1970 Sb. kterou se upravuje uvolňování, umístování a hmotné zabezpečení pracovníků v souvislosti s prováděním racionalizačních a organizačních opatření, pokud upravuje nároky ze sociálního zabezpečení.

§ 174

Účinnost

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1976.

Ministr:

Štancel v. r.

PŘEHLED VYHLÁŠKY,

kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení

ČÁST PRVNÍ

VÝKLAD NĚKTERÝCH POJMŮ

Díl první: Důchodové zabezpečení

Doba zaměstnání	§ 1—13
Průměrný měsíční výdělek	§ 14—16
Výchova dítěte	§ 17
Zvýšení nároku na starobní dů- chod při dalším zaměstnání	§ 18
Plná (částečná) invalidita	§ 19—23
Krácení vdovského důchodu	§ 24
Soustavná příprava dítěte na budoucí povolání	§ 25
Vlastní příjem dítěte	§ 26
Jiný příjem důchodce	
Rodinní příslušníci důchodce	§ 27
Sociální důchod	§ 28
Stupně bezmocnosti	§ 29
Účastníci civilní obrany, přípra- vy k obraně a branné výchovy	§ 30

Díl druhý: Společná ustanovení o dávkách

Souběh nároků na výchovné a přídavky na děti	
Souběh nároků na starobní dů- chod a nemocenské	§ 31
Výplata dávek jiné osobě	§ 32

Díl třetí: Zabezpečení důchodců
některými dalšími dávkami § 33Díl čtvrtý: Zabezpečení členů rodin
občanů konajících službu
v ozbrojených silách § 34—42

ČÁST DRUHÁ

ZVLÁŠTNÍ USTANOVENÍ PRO NĚKTERÉ
SKUPINY PRACUJÍCÍCHDíl první: Zvláštní ustanovení pro ně-
které pracovníky v pracovním
poměru a pro pracující s obdob-
nými právy a povinnostmi jako
pracovníci

Domácní pracovníci	§ 43—44
Učňové	§ 45

Sezónní a kampaňoví pracovníci	§ 46
Pracovníci na nepravidelnou vý- pomoc	§ 47
Pracovníci v zahraničí	§ 48—49
Experti v zahraničí	§ 50—52
Poslanci zákonodárných sborů	§ 53
Poslanci národních výborů	§ 54—56
Členové orgánů lidové kontroly	§ 57
Soudci z lidu	§ 58
Advokáti	§ 59
Studenti	§ 60—61
Vědečtí a umělečtí aspiranti	§ 62
Dobrovolní pracovníci pečovatelské služby	§ 63—65
Odsouzení	§ 66
Důchodové zabezpečení pro při- pad úrazu utrpeného za zvlášť- ních okolností	§ 67—68
Brigádníci	§ 69—70
Uplatnění nároku při úrazu	§ 71

Díl druhý: Zabezpečení v nemoci,
zabezpečení matky a dítěte a dů-
chodové zabezpečení umělců § 72—84

Díl třetí: Důchod za výsluhu let § 85—93

Díl čtvrtý: Pracující na základě doho-
dy o pracovní činnosti
Pracující poskytující služby a
opravy na základě povolení ná-
rodního výboru § 94—97

ČÁST TŘETÍ

DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ A ZABEZPEČENÍ
MATKY A DÍTĚTE JEDNOTLIVĚ HOSPODÁŘICÍCH
ROLNÍKŮ A JINÝCH OSOB SAMOSTATNĚ
HOSPODÁŘICÍCHDíl první: Důchodové pojištění jed-
notlivě hospodářicích rolníků § 98—116Díl druhý: Důchodové pojištění osob
samostatně hospodářicích, které
nejdou jednotlivě hospodářicími
rolníky § 117

Díl třetí: Odchytky pro účastníky od-
hoje § 118—121

Díl čtvrtý: Zabezpečení důchodců ně-
kterými dalšími dávkami § 122

Díl pátý: Zabezpečení matky a dítěte § 123—124

Díl šestý: Společná ustanovení . . . § 125

ČÁST ČTVRTÁ

SOCIÁLNÍ PÉČE

Díl první: Péče o rodinu a dítě . . . § 126—127

Díl druhý: Péče o občany se změně-
nou pracovní schopností § 128—139

Díl třetí: Příspěvek na úhradu ná-
kladů ústavní péče § 140—145

ČÁST PÁTÁ

ORGANIZACE A ŘÍZENÍ

Díl první: Součinnost organizací v ří-
zení o dávky (služby)
Opravné řízení § 146—161

Díl druhý: Náhrada nutných výloh a
ušlého výdělku účastníkům řízení § 162—168

ČÁST ŠESTÁ

SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ VOJÁKŮ Z POVOLÁNÍ, PŘÍSLUŠNÍKŮ SBORU NÁRODNÍ BEZPEČNOSTI A PŘÍSLUŠNÍKŮ SBORŮ NÁPRAVNÉ VÝCHOVY

Díl první: Vojáci z povolání a přísluš-
níci Sboru národní bezpečnosti § 167—171

Díl druhý: Příslušníci sborů nápravné
výchovy § 172

ČÁST SEDMÁ

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ § 173—174

Příloha k vyhlášce č. 128/1975 Sb.

Seznam nemocí z povolání

Číslo	Nemoc z povolání	vzniklá v organizacích
1	Onemocnění z olova a jeho slitin a sloučenin	k č. 1—18 ve kterých se uvedené látky vyrábějí, zpracovávají, používají, dopravují nebo se vyskytují i jako vedlejší produkty meziprodukty nebo odpadové látky
2	Onemocnění z fosforu a jeho sloučenin	
3	Onemocnění z fluoru a jeho sloučenin	
4	Onemocnění ze rtuti a jejích amalgamů a sloučenin	
5	Onemocnění z arsenu a jeho sloučenin	
6	Onemocnění z manganu a jeho sloučenin	
7	Onemocnění z kadmia a jeho sloučenin	
8	Onemocnění z vanadia a jeho sloučenin	
9	Onemocnění z chromu a jeho sloučenin	
10	Onemocnění ze sirovodíku	
11	Onemocnění ze sírovodíku	
12	Onemocnění z kyslíčnanu uhelnatého	
13	Onemocnění z kyanových sloučenin	
14	Onemocnění z benzenu a jeho homologů	
15	Onemocnění z nitro a aminosloučenin benzenu nebo jeho homologů a jejich odvozenin	
16	Onemocnění z halogenizovaných uhlovodíků	
17	Onemocnění z dusičných esterů glycerinu a dusičných esterů jiných látek mastné řady	
18	Onemocnění z látek bojových	
19	Onemocnění z ionizujícího záření a ze záření s obdobným biologickým účinkem	k č. 19—20 v nichž jsou pracovníci vydáni tomuto nebezpečí
20	Onemocnění z elektromagnetického záření	
21	Onemocnění kožní rakovinou způsobená škodlivinami vyvolávajícími rakovinu	k č. 21—22 ve kterých se uvedené škodliviny vyrábějí, zpracovávají, používají, dopravují nebo se vyskytují i jako vedlejší produkty meziprodukty nebo odpadové látky
22	Kožní onemocnění účinkem škodlivin, které jsou v přímé souvislosti s výkonem zaměstnání a kde bylo nutno vyloučit styk se škodlivinou	
23	Onemocnění rakovinou plic z radioaktivních látek	v nichž jsou pracovníci vydáni tomuto nebezpečí
24	Onemocnění přenosnými a parazitárními nemocemi	ve kterých se vyšetřují nebo ošetřují osoby a kde prokazatelný styk s infekčně nemocnými nebo infekčním materiálem je součástí výkonu zaměstnání

Číslo Nemoc z povolání	vzniklá v organizacích
25 Tropické choroby přenosné a parazitární	v nichž jsou pracující vydáni těmto onemocněním při pracovním pobytu v tropech, popřípadě v jiných klimaticky a hygienicky obtížných oblastech
26 Nemoci přenosné ze zvířat na lidi buď přímo nebo prostřednictvím přenašečů	v nichž jsou pracující vydáni tomuto nebezpečí, nebo při nakládání a vykládání nebo dopravě zboží, anebo kde onemocnění vzniklo prokazatelně výkonem zaměstnání
27 Onemocnění vyvolané prací ve stlačeném vzduchu	při práci v kesonech a při všech pracích, které po skončení akce vyžadují dekompresi
28 Onemocnění kostí, kloubů, svalů, cév a nervů končetin způsobené při práci s vibraujícími nástroji a zařízeními	při práci s pneumatickým nářadím ručně ovládaným nebo při práci s obdobně působícími zařízeními
29 Onemocnění kostí, kloubů, šlach a nervů končetin z dlouhodobého, nadměrného, jednostranného zatížení	v nichž jsou pracující vydáni tomuto nebezpečí
30 Onemocnění nervu loketního z mechanických vlivů	kde nucená poloha horních končetin při práci je příčinou vzniku tohoto onemocnění
31 Onemocnění dolních dýchacích cest a plic způsobené hliníkovým prachem z hliníkových slitin (zaprášení plic hliníkem fibróza plic)	k č. 31—35 v nichž jsou pracující vydáni tomuto nebezpečí
32 Onemocnění dolních cest dýchacích a plic z berylia a jeho sloučenin	
33 Onemocnění zaprášením plic prachem obsahujícím kysličník křemičitý (silikóza, silikotuberkulóza) včetně uhlokopské pneumokontózy	
a) s typickými rtg znaky s přihlédnutím k dynamice onemocnění	
b) ve spojení s aktivní tuberkulózou	
34 Onemocnění zaprášením plic asbestovým prachem (asbestóza)	
a) s typickými rtg znaky	
b) ve spojení s plicní rakovinou	
35 Onemocnění při výrobě tvrdokovů	
36 Onemocnění dolních dýchacích cest a plic škodlivými účinky Thomasovy moučky	jež dopravují nebo zpracovávají Thomasovu strusku nebo zpracovávají, uskladňují nebo dopravují Thomasovu moučku

Číslo	Nemoc z povolání	vzniklá v organizacích
37	Astma bronchiální	při práci s látkami s alergizujícím účinkem
38	Onemocnění hluchotou nebo těžkou nedoslýchavostí způsobenou hlukem	v nichž jsou pracující vydáni nadměrnému hluku
39	Onemocnění šedým zákalem	v nichž jsou pracující vydáni nadměrnému působení krátkovlnných tepelných paprsků
40	Onemocnění nystagmem v těžkých a složitých tvarech	v dolech a při minérských pracích
41	Rozedma plic foukačů skla a hudebníků na dechové nástroje	v nichž jsou pracující vydáni tomuto nebezpečí
42	a) Těžká hyperkinetická dysfonie, uzlíky na hlasívkách nebo těžká nedomykavost hlasivek, které jsou trvalé a které zne-možňují výkon povolání, kladoucího zvý-šené nároky na hlas b) Těžká fonastenie	v nichž jsou pracující vydáni zvýšené hlasové ná-maze, zvláště v divadlech, školách, profesionál-ních hlasových tělesech, profesionálních kultur-ních a zábavných podnikcích povolání zpěváků sólistů

OZNÁMENÍ O VYDÁNÍ OBECNÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

Federální ministerstvo dopravy

vydalo **výnos** ze dne 29. října 1975, kterým se doplňuje výnos ze dne 4. října 1973 o maximálních dobách používání ocelových lan na osobních lanových dráhách poléhajících zákonu č. 51/1964 Sb. o dráhách.

Výnos nabývá účinnosti 1. ledna 1976; je uveřejněn v č. 21 Věstníku dopravy ročník 1975. Do věstníku lze nahlédnout na odborech dopravy Krajských národních výborů.

Federální ministerstvo pro technický a investiční rozvoj

v dohodě s ministerstvem výstavby a techniky ČSR a ministerstvem výstavby a techniky SSR vydalo podle § 53 písm. a) zákona č. 133/1970 Sb., o působnosti federálních ministerstev **pokyny č. 2** ze dne 23. října 1975 o evidenci výsledných nástrojů typizace ve výstavbě a informacích o nich.

Pokyny nabývají účinnosti dnem 1. ledna 1976.

Pokyny stanoví způsob evidence platných typizačních směrnic a typových podkladů a vydávání a distribuce jejich přehledů, jakož i informačních listů typových podkladů.

Pokyny budou uveřejněny v části 6 Zpravodaje federálního ministerstva pro technický a investiční rozvoj a ministerstev výstavby a techniky ČSR a SSR, ročník VII (1975).

Ministerstvo kultury České socialistické republiky

vydalo v dohodě se zúčastněnými ústředními orgány státní správy a se Západočeským krajským národním výborem v Plzni **výnos** ze dne 31. října 1975 čj. 17 596/75-VI/1, kterým se prohlašuje **historické jádro města Domažlic za památkovou rezervaci**, a to podle § 4 odst. 1 zákona č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách.

Výnos, který je publikován ve Věstníku ministerstva školství a ministerstva kultury ČSR, nabývá účinnosti od 1. ledna 1976. Do výnosu, který obsahuje také plán památkové rezervace v Domažlicích, je možno nahlédnout v ministerstvu kultury ČSR, u Západočeského krajského národního výboru v Plzni, u ONV v Domažlicích, u MěstNV v Domažlicích, u Státního ústavu památkové péče a ochrany přírody v Praze a u Krajského střediska státní památkové péče a ochrany přírody v Plzni.

Ministerstvo stavebnictví České socialistické republiky

vydalo v dohodě s federálním ministerstvem práce a sociálních věcí, ministerstvem práce a sociálních věcí České socialistické republiky a českým výborem Odborového svazu pracovníků ve stavebnictví a výrobě stavebních hmot podle § 43 odst. 2 zákona č. 133/1970 Sb., o působnosti federálních ministerstev

- a) **výnos č. 2/1975** ze dne 30. června 1975 o **mzdové preferenci pracovníků dodavatelských organizací zajišťujících výrobu trub pro SSSR v roce 1975 a rozvoj jaderné energetiky v roce 1975.**
- b) **výnos č. 3/1975** ze dne 30. června 1975 o **mimořádných cílových odměnách v roce 1975 pracovníků dodavatelských organizací na vybraných stavbách energetiky a investičních akcích zajišťujících výrobu trub pro SSSR a rozvoj jaderné energetiky**

Výnosy se vztahují na organizace stavební výroby a organizace ve výrobní hospodářské jednotce Stavební strojírenství a lehká prefabrikace Praha se sídlem na území České socialistické republiky které jsou v působnosti ministerstva stavebnictví České socialistické republiky, a na organizace stavební výroby řízené národními výbory v České socialistické republice, ve kterých se na základě rozhodnutí ministerstva stavebnictví České socialistické republiky uplatňuje sou-

stava odměňování podle zásad schválených usnesením vlády Československé socialistické republiky ze dne 3. května 1973 č. 128, pokud tyto organizace jsou dodavatelskými organizacemi pro stavby uvedené v příloze výnosů.

Výnosy nabyly účinnosti dnem 1. července 1975 a byly uveřejněny ve Zpravodaji ministerstva stavebnictví ČSR (částka 13—14/1975)

Do výnosů lze možno nahlédnout u organizací, kterých se týkají, a u orgánů jim nadřízených.

Ministerstvo školství České socialistické republiky

vydalo směrnice ze dne 4. listopadu 1975, čj. 27 523/75-24, kterými se mění a doplňují směrnice ministerstva školství ČSR o zřizování tříd gymnázií s pedagogickým zaměřením ze dne 30. srpna 1974, čj. 23 185/74-24, uveřejněné ve Věstníku ministerstva školství a ministerstva kultury ČSR 1974. str. 117 a registrované v částce 15/1974 Sb.

Novela umožňuje krajským národním výborům zřizovat třídy s pedagogickým zaměřením i na přírodovědné větvi gymnázií, v příloze, která je součástí směrnic, jsou uvedeny učební plány tříd s pedagogickým zaměřením na humanitní a na přírodovědné větvi gymnázií.

Směrnice nabývají účinnosti dnem registrace ve Sbírce zákonů, jsou uveřejněny ve Věstníku ministerstva školství a ministerstva kultury ČSR, sešit č. 11/1975 a lze do nich nahlédnout ve všech školách, odborech školství okresních a krajských národních výborů, popřípadě na ministerstvu školství ČSR.

Český báňský úřad

v dohodě s ministerstvem práce a sociálních věcí ČSR, ministerstvem zdravotnictví ČSR, Českým úřadem bezpečnosti práce, federálním ministerstvem paliv a energetiky a Českým výborem odborového svazu pracovníků hornictví a energetiky vydal podle § 57 odst. 1 písm. d) a odst. 2 zákona č. 41/1957 Sb., o využití nerostného bohatství (horní zákon) Výnos ze dne 5. 11. 1975 čj. 6971 Z/75, kterým se mění **Doplňkové předpisy Ústředního báňského úřadu ze dne 29. 6. 1966 čj. 4999-Z/1966 pro doly a úpravny s výskytem přírodních radioaktivních látek.**

Výnosem se uvádějí zásady Doplnkových předpisů do souladu se zásadami vyhlášky ministerstva zdravotnictví ČSR č. 59/1972 Sb., o ochraně zdraví před ionizujícím zářením.

Výnos nabývá účinnosti dnem oznámení ve Sbírce zákonů. Byl zaslán federálnímu ministerstvu paliv a energetiky, generálnímu ředitelství oborového podniku Československý uranový průmysl Příbram a obvodním báňským úřadům v Příbrami a Tišnově. U těchto orgánů lze do něj nahlédnout.

OZNÁMENÍ O UZAVŘENÍ MEZINÁRODNÍCH SMLUV

Federální ministerstvo zahraničních věcí

oznamuje, že na základě Dohody o přijetí jednotných podmínek pro homologaci (ověřování shodnosti) a o vzájemném uznávání homologace výstroje a součástí motorových vozidel, sjednané v Ženevě dne 20. března 1958 oznámila Československá socialistická republika generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů, že bude napříště používat:

1. Jednotné podmínky pro homologaci vozidel z hlediska jejich vnitřního vybavení (Předpis č. 21)
2. Jednotné podmínky pro homologaci zpětných světel pro motorová vozidla a jejich přívěsy (Předpis č. 23)
3. Jednotné podmínky pro homologaci vozidel vybavených dieselvými motory z hlediska emisí škodlivin z motoru (Předpis č. 24)
4. Jednotné podmínky pro homologaci opěrek hlavy at jsou nebo nejsou v celku se sedadlem vozidla (Předpis č. 25)
5. Jednotné podmínky pro homologaci vozidel z hlediska jejich vnějších výčnolků (Předpis č. 26)

Pro Československou socialistickou republiku vstoupily v platnost

— Předpisy č. 21 a 23 dnem 30. července 1972.

— Předpisy č. 24, 25, 26 dnem 1. ledna 1974.

Do českého znění Předpisů č. 21, 23, 24, 25, 26 lze nahlédnout v Ústředí vědeckých, technických a ekonomických informací v Praze.

Tímto se doplňuje vyhláška ministra zahraničních věcí č. 52/1972 Sb.

Federální ministerstvo zahraničních věcí

oznamuje, že dne 2. srpna 1973 byla v Praze podepsána Třetí dohoda o hospodářské spolupráci mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Egyptské arabské republiky

Dohoda vstoupila na základě článku 10 v platnost dnem 5. září 1974.

Federální ministerstvo zahraničních věcí

oznamuje, že dne 24. července 1974 byla v Damašku podepsána Dohoda o hospodářské spolupráci mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Syrské arabské republiky

Dohoda vstoupila na základě svého článku 11 v platnost dnem 5. února 1975.

Federální ministerstvo zahraničních věcí

oznamuje, že dne 17. července 1975 byla v Moskvě podepsána Dohoda o vědeckotechnické spolupráci mezi zainteresovanými státy RVHP při vypracování komplexních problémů v oblasti chemie a technologie cementu a o vytvoření v SSSR koordinačního střediska v této oblasti.

Dohoda vstoupila na základě svého článku 19 v platnost dnem podpisu.

Federální ministerstvo zahraničních věcí

oznamuje, že dne 1. srpna 1975 byl v Alžíru podepsán Protokol o splácení úvěru, poskytnutého Československou socialistickou republikou Alžírské demokratické a lidové republice v letech 1974 a 1975.

Protokol vstoupil na základě svého článku 3 v platnost dnem podpisu.

Federální ministerstvo zahraničních věcí

oznamuje, že dne 29. září 1975 byla v Budapešti podepsána Dohoda o specializaci výroby maleinanhidridu v Maďarské lidové republice a jeho dodávkách do Československé socialistické republiky za protidodávky nízkotlakého polyetylénu z Československé socialistické republiky do Maďarské lidové republiky

Dohoda vstoupila na základě článku 7 v platnost dnem podpisu.

Vydavatel: Federální statistický úřad — Redakce: 118 16 Praha 1 Malá Strana Tržiště 9, telefon 53 38 41 až 49 — Administrace: Statistické a evidenční vydavatelství tiskopisů, n. p. 118 16 Praha 1 Malá Strana, Tržiště 9 — telefon 53 38 41 až 49 — Vychází podle potřeby — Roční předplatné je stanoveno za dodávku kompletního ročníku včetně rejstříku podle výměru ČCÚ č. 1046/22/71 a SČÚ č. 700 C/71 MC ze dne 22. 10. 1971 — Roční předplatná činí 60,— Kčs a vybírá se v I. čtvrtletí — Zrušení odběru se uznává jen ke konci každého kalendářního čtvrtletí, nejpozději 10 dnů před stanoveným datem. Frankované reklamace se uznávají jen dojdou-li do 15 dnů po vydání reklamované částky — Účet pro předplatná: SBCs Praha 1 — účet č. 10-11-0328-1 — Novinová služba povolena poštou Praha 07 číslo 313-348 Be 55 — Tiskne: Státní tiskárna, n. p., závod 1, Praha 1 Malá Strana, Karmelitské č. Dohledací pošta — Praha 07